

קלקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת חוקת

דקת לימוד

ב-\$28,000

פ"ת	צפת	ב"ש	אלעד	ב. שמש	אשדוד	חיפה	מודיעין	בני ברק	ירושלים	עיר
19:09	19:24	19:29	19:19	19:18	19:28	19:24	19:31	19:30	19:12	כניסת שבת
20:31	20:31	20:29	20:31	20:30	20:31	20:33	20:30	20:31	20:29	יציאת שבת
21:01	21:06	21:02	21:01	21:00	21:01	21:05	21:03	21:03	21:04	ר"ת

לקראת שבת מלכתא

Dirshu
דרשו ד' ועזו
קרו עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

להצטרפות לרשימת התפוצה שלחו מייל ל - Dirshu@dirshu.co.il

יום המישי א' תמוז תשע"ו | פניני פרשת השבוע פרשת הקת | תקציר שבועי ה'דף היומי בהלכה'

איזו אכזבה ציפתה לאנשי הקהילה לפני יציאת תהלוכת 'הכנסת ספר התורה' לבית מדרשם?

ספר התורה, שכרו סופר מומחה, וציפו בקוצר רוח להשלמת העבודה ליום הכנסת ספר התורה להיכל ה'!

כדי לשתף גם את הנשים במצווה ובאווירה המחשמלת ששרתה בקהילה, הוטל עליהן להכין מעילים עבור ספר התורה החדש, הובהר להן מראש שכל המעילים יהיו בשימוש, אך היפה ביותר ייבחר ליום הכנסת ספר התורה לבית הכנסת, הנשים עבדו במרץ רב כל אחת התאמצה לתפור ולרקום את המעיל הנפלא ביותר..... ובהתקרב היום המיוחל הביאו כל הנשים את המעילים לבית ראש הקהל כדי שיבחרו את היפה ביותר.

והנה הגיע יום הכנסת ספר התורה והרב עם ראש הקהל נתבקשו לבחור את המעיל היפה ביותר, הבחירה הייתה קשה אולם לבסוף הוחלט על מעיל מסויים שנתפר ע"י אישה מבוגרת, התרגשותה של האשה הייתה גדולה, הנה יש שצר למאמציה והיא תזכה בכבוד הגדול ובזכות הגדולה לפאר את ספר התורה ביום חגו.....

הסניד הנודע סארה"ב הרב פסח קראהן שליט"א

זמן קצר לפני יציאת התהלוכה לעבר ביהכ"נ הוזמנה האישה לבית הרב להיות נוכחת בהלבשת ספר התורה החדש במעיל שהיא טוותה בידיה, אך כאן נכונה לה אכזבה גדולה, המעיל הולבש על הספר אך התברר שהוא קצר מדי.... הגבאים ניסו למשוך את המעיל ולמתוח אותו אך ללא הועיל, מבוכת האישה הייתה גדולה בן רגע נמוגה גאוותה ואת מקומה תפסה הבושה והאכזבה.

ברגע האחרון כאשר הרב וראש הקהל עמדו ללכת ולבחור מעיל אחר, קראה האישה בקול יש לי רעיון אפשר בהחלט להשתמש במעיל שלי! הכל תמיהו הכיצד? המשכיה האישה ואמרה בחשיבות כי הדבר פשוט מאוד... קחו סכין וקצרו את יריעות הספר ואז המעיל וודאי יתאים.....

סיים הרב קראהן את סיפור המעשה - כשלא מקבלים את התורה כמות שהיא - זאת חוקת התורה ללא טעם והבנה! אלא מנסים הכל להבין, בסוף גם מנסים להטעים ולשנות רח"ל את התורה לפי מידות הזמן ותחלואי התקופה, עד שלא משאירים שם זכר ושארית לתורת ה'. זאת חוקת התורה! לא תהא מוחלפת!

הרב בנימין בירנצוויג

"זאת חוקת התורה אשר צִוָּה יְהוָה" (יש, ב)

זאת חוקת התורה - מצוה זו של פרה אדומה חוקה היא ללא טעם ואין להרהר אחריה! כך מביא רש"י הקדוש בבאור המילה חוקה. התמיהה הגדולה היא, מדוע א"כ כתבה התורה 'זאת חוקת התורה'? מדוע לא כתוב 'זאת חוקת הפרה' כי הרי בתורה עצמה ישנם מצוות רבות שיש בהם טעמים, ולמה כללו את כל התורה בשם חוקה?

במילים אלו מונחת אבן הפינה לאמונתנו חוסן בתורה הקדושה ובאמיתותה! כמו שמצות פרה אדומה היא חוקה ללא טעם, כך כל התורה כולה גם המצוות שנאמר בהם טעם, הם חוקה לקיימם ללא טעם והבנה אלא בגזירת הבורא. מי שמקיים את התורה בגלל טעמים והבנות... סופו ח"ו להטעים את התורה לרוחו ולרוח התקופה והזמן כמנהג ודרך התנועות הכפרניות שקמו לרועץ לעם ישראל.

זהו סוד קיומה של מסורת התורה מאז מעמד הר

סיני! אותם תפילין, אותה ציצית, אותה מצה וסוכה, כבר אלפי שנים ללא שינוי קל שבקלים! כל חכמות ותרבויות העולם עברו וחלפו כלא היו, ורק חכמת התורה נותרה כפי שניתנה ללא שינוי כלל.

מכאן יוצאת קריאת תיגר רועשת לכל אלו המנסים להתאים את חוקי ומצוות התורה לרוח הזמן רח"ל, באמרם כי חובה היא להתאים את המצוות להתפתחות הטכנולוגיה והאנושות, אבל אינם מבינים כי כל קיום חכמת התורה הוא בשמירתה כנתינתה מסיני, כאז כן היום ללא שינוי כלל! כל התנועות שניסו לשנות ולהתאים... נעלמו באבק היסטוריה....

זאת חוקת התורה! בלא טעמים אלא כגזירת הבורא כי זאת התורה לא תהא מוחלפת!

סיפור מרתק סיפר המגיד הנודע מארה"ב הרב פסח קראהן שליט"א: קהילה קטנה התארגנה לכתיבת ספר תורה עבור בית הכנסת שבקהילתם, ארגנו ערבי התרמה כדי לאסוף תרומות הנצרכות לכתיבת

איך אומרים 'אדם' בלשון רבים?

ומה טען הגוי במשפט ביילים מתוך פרשת חקת?

שעפ"י תורת היהודים, אין הגויים קרויים אדם. וכה הסביר את דברי המדרש, המילה 'אדם' היא המילה היחידה שאין לה הגייה בלשון רבים, לא אומרים 'אדמים', ואין עוד שום מילה אחרת שיכולה לבטא 'אדם' בלשון רבים, וכדי לבטא מילה זו בלשון רבים אנו נאלצים לומר 'בני אדם', וכל זאת משום שאכן כל בני האדם הם 'אחד', ערבים זה לזה, ודואגים האחד לשני.

אבל מציאות זו היא רק אצל היהודים ולא אצל הגויים, משפט ביילים עצמו יוכיח שהרי כל היהודים כולם חרדים ודואגים לשלומם, ולא רק מי שמכיר את האיש, אלא היהודים כולם בכל רחבי תבל מתפללים ומתגייסים לשלומם.

אין זה אלא משום שאצל היהודים כולם קרויים 'אדם' בלשון יחיד, ואין אפילו מילה אחרת שמבטאת מילה זו בלשון רבים. ואילו אצלם הגויים, כל אחד חי לעצמו, את חייו הפרטיים, ואת צרתו האישית, מבלי שהרבים יתעניינו בו או יזילו דמעה עבורו, וא"כ סיים הגר"מ שפירא את תשובתו, אין כוונת המדרש להתיר את דמם של אומות העולם, ע"י שחידש שאינם בני אדם אלא חיות, אלא זוהי כוונת המדרש: 'אתם' – עם ישראל 'קרויים אדם' בלשון יחיד, כי הרבים הם יחיד. ואין אומות העולם קרויים אדם' בלשון יחיד, אלא כל אחד ואחד הוא יחיד לעצמו.

תשובה נפלאה זו אמורה לחזק בתוכנו את תחושת הערבות המחויבת בין כל בני העם היהודי באשר הם, הן בגשמיות והן ברוחניות.

הרב ישראל ליוש

"זאת התורה אדם כי ימות פֶּאֶהֱל" (במדבר יט, יד) מפורסם מאוד המשפט האנטישמי שהתנהל ברוסיה לפני כ-100 שנה, נגד היהודי מנחם מנדל ביילים. התביעה האשימה אותו שהוא כביכול הרג גוי. ולהצדקת תביעתם הם טענו שדעת היהודים שהעם היהודי הוא העם הנבחר,

ואילו הגויים הם פחותים שבאומות, ולכן מותר להרוג אותם. עורך הדין שעמד להגנתו של ביילים היה הרב ד"ר יעקב מזאה, הוא ניהל את המלחמה ברשויות המשפט הרוסי בכל כוחו ומאודו. חבר המושבעים היה מורכב מאנשים מגוונים, שברובם היו איכרים פשוטים, שקל היה לשכנע אותם ולהפריך את טענותיהם, אך ביניהם היה גם מושבע אחד שהיה ממולח יותר, והמלאכה נגדו לא היתה קלה כלל ועיקר.

רשעותו ושנאתו התהומית של המושבע הלז, יחד עם פקחותו וערמומיותו, העלתה בפיו טענות כבדות משקל, שלא היה קל להרב מזאה לעמוד מולם. אחת מטענותיו הקשות היתה מפסוק ומדרש מפרשתנו, 'הרי כתוב בתורתכם' טען הגוי 'אדם כי ימות באוהל, ודרשו החכמים אתם קרויים אדם ואין העכו"ם קרויים אדם, א"כ לפי דרשה זו הרי אתם מיחסים לגויים יחס של בהמות וחיות שאינם בני אדם, וזוהי 'ההוראת היתר' שלכם לרצוח אותנו ולהרוג בנו'.

טענה כבדה היתה זאת, ולא ידע הרב מזאה מה לענות עליה, עד שהגאון רבי מאיר שפירא מלובלין – אשר היה בתקופה זו אברך צעיר, ורק לאחר מכן התפרסם כהוגה הדף היומי וראש ישיבת חכמי לובלין – שלח מכתב להרב מזאה, ובתוכו תשובה ניצחת לטענת הגוי ע"כ

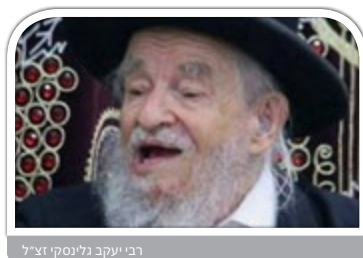

הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל

"פנה אלי בחור, בעבר ניהל מרוצי סוסים בשבתות, ה' ירחם. פרנסה בשפע, וגיהנום בלי גבול"

מה ענה רבי יעקב גלינסקי זצ"ל לבעל התשובה שצרות פקדו אותו

"המתן לי עד שאמדוד עמך, כדי שנתבסם אני ואתה". ואני שואל: המשל בא להבהיר דברים שאינם מובנים בלעדיו, ויומחש על ידו. ואני תוהה: מה מוסיף המשל על מה שאמר ריש לקיש שהבא לטמא רק פותחין לו, והבא לטהר מסיעין אותו? נו, עיין בדבא, מה דעתך? פשפש, ולא מצא. אמרתי: המשל מוסיף מלה אחת: "המתן!" הבא לטמא פותחין לו מיד, וכבר גולש הוא במורד. הבא לטהר עובר תקופת נסיון, בוחנים את רצינותו, האם איתן הוא בהחלטתו, ואז, או אז, בא הסיוע במידה גדושה! אשרי המחכה ויגיע!

רבי יעקב גלינסקי זצ"ל

(הגדת יו"כ סוכות)

"ויבא העם אל מֹשֶׁה וְיֹאמְרוּ חָטֵאנוּ" (במדבר כא ז)

פנה אלי בחור, בעבר ניהל מרוצי סוסים בשבתות, ה' ירחם. פרנסה בשפע, וגיהנום בלי גבול. התעורר ושב, חסל את העסק ונותר מחוסר פרנסה. המחסור הציק, וכבר אמרו חכמים שכאשר הארנק ריק, נחשים ועקרבים יש בו. כאשר תם הלחם, מתדפק הריב על הפתח ושולום הבית מתערער (בבא מציעא נ"ט ע"א). בא בטרונאיא, על מה עשה ה' ככה, במקום לשאתו על כפים מוכה הוא בכפלים.

אמרתי לו: הסכת ושמע. פניתי בשעתו אל ה"חזון איש" זצ"ל ובקשתי רשותו לשאול שאלה. אמר לי: "אני מכיר אותך. אתה שואל כדי להשמיע את התשובה, וכל מבוקשך לקבל ממני הסכמה", כמה צדק!

מה רציתי לשאול? הסכת ושמע, שתי שורות בגמרא (יומא ל"ח ע"כ): אמר ריש לקיש, מהו שנאמר: "אם ללצים הוא יליץ, ולענוים יתן חן" (משלי ג, ל"ד), בא לטמא פותחין לו, בא לטהר מסיעין אותו. משל לאדם שהיה מוכר נפט, שריחו רע, ואפרסמון, שאין בושם טוב הימנו, בא למדוד נפט, אומר לו: "מדוד אתה לעצמך". בא למדוד אפרסמון, אומר לו:

רבינו היה בתדהמה מוחלטת, הצבע אזל מפניו. ואמר: "אפילו אם מישהו היה מציע לי מיליון דולר עבור לימוד של 35 דקות לא הייתי מסכים"

הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצוק"ל בסיפור אמיתי, הממוחיש כמה שווה אצלו כל דקת לימוד תורה

שבוע שלם (כנראה לא היה שום אפשרות להכניס חצי שעה של תוספת שקידה, שכן הכל היה מנוצל) לבסוף, אחרי משא ומתן ממושך, הסכים רבינו ללמוד באותו שבוע חמש דקות מידי יום, שיגיעו לכדי שלושים וחמש דקות לימוד לזכותו של ר' משה.

כשראתה גיסתו שלא תוכל להשיג יותר מכך הרימה ידים והסכימה למסוכם, היא הבינה שאי אפשר להשוות בין זמנו לזמנם של אחרים שמושג הזמן אצלו מקודש מכל מושג שרואים בעולמנו. אולם לפני שעזבה את הבית קרא לה רבינו ואמר לה: תדעי, אם היה נכנס עכשיו מישהו לביתי ומציע לי מיליון דולר עבור לימוד של שלושים וחמש דקות לא הייתי מסכים לקבל את הכסף, אני עושה זאת רק עבורכם.

סיימה הרבנית שיין וסיפרה: "כששבת הביתה הוצאתי את המחשב, חילקתי מיליון דולר לשלושים וחמש דקות והגעתי לסכום של כעשרים ושמונה אלף דולר לדקה, או אז כתבתי מכתב לכל אחד מילדי הנשואים המתגוררים בארה"ב. סיפרתי להם את הסיפור על דודם ר' חיים ועל אותו סכום שאפשר לזכות בכל דקה לימוד תורה".

(מתוך מגדלתו ומרוממתו)

"אדם פי ימות באהל" (יט, יד)

אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה (ברכות סג) סיפרה גיסתו הרבנית רוחמה שיין ע"ה: כשהחל את טיסותיו לחו"ל הגיע פעם רבינו לביתם וביקש לשוחח עם בעלה הרה"ג רבי משה. הוא סיפר לו שהוא עומד לנסוע לאמריקה והוא מודאג מכך שלא יוכל ללמוד כפי שהוא רגיל לעשות בירושלים, וביקש אם יוכל להגביר התמדתו וללמוד לזכותו בהעדרו חצי שעה ביום והוא יודה לו מאד על כך. רבי משה שיין קיים את הבטחתו הוא הוסיף על שלש סדרים שהיו לו עשר דקות נוספות לזכותו של רבינו יחד קיים הבטחתו להוסיף חצי שעה לזכותו. שנים ספורות לאחר מכן הסתלק רבי משה לבית עולמו. עם גמר השבעה נכנסה רעייתו לביתו של רבינו ובקול רועד ביקשה שרבינו יחזיר את החוב שהוא חייב לבעלה! רבינו היה בתדהמה מוחלטת, הצבע אזל

הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל

מפניו, ואחרי דקות אחדות של שתיקה אמה: אין לי כל אפשרות לעשות זאת. אחותה, הרבנית באשע ששמעה את השיחה אמרה גם היא לרבינו שמן ההגינות ללמוד לזכותו של ר' משה כפי שעשה הוא עבורו, אולם רבינו עמד על דעתו שאין ביכולתו להקדיש חצי שעה מידי יום במשך

ניגש יהודי אחד קמי רבינו שליט"א והגיש לו פתק ובו כתב שיש לו חובות מרובים של ממון, ומחמת ריבוי חובותיו הבנקים עיקלו את חשבונותיו

מה ענה מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א למי שהתלונן על חובותיו הכספיים

עיקלו את חשבונותיו ושאר דברים שלו ופשוט אינו יכול להמשיך לחיות בצורה זאת וביקש ממרן שליט"א שיזכה להינצל מכך ושיהיה לו פרנסה בשפע. אמר לו רבינו בהאי לישנא "גם לי יש חובות". והצביע לו על ספריו שבהם לומד מידי יום ביומו את סדר לימודיו.

אמר לו אותו האיש לרבינו שליט"א אבל יש הבדל בין החובות שלי לחובות של הרב, שהחובות שלי גרמו שיעקלו את ממוני, מה שאין כן החובות של מרן שליט"א אינם גורמים לעיקולים. ותמה אותו האיש מה שייך עיקולים בחובותיו של רבינו. הסביר לו רבינו שחובותיו מעקלים לו את שנתו, שכל עוד שאינן מסיים את חוק לימודיו אינו יכול לישון.

ובעיני ראיתי כמה פעמים שרבינו שליט"א עלה על יצועו לנוח את מנוחת הצהרים ופתאום אחר כמה דקות קם מן המיטה, וכשהפציר בו שלא הספיק לנוח אפילו רבע שעה וחשוב לבריאותו שישכב עוד מעט, אמר לו רבינו "החובות לא נותנים לי לישון", אשרי הדור שזכה שרבינו בתוכו.

מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א

"אדם פי ימות באהל" (יט, יד)

לאחרונה יצא לאור כרך נוסף מסדרת "חידושי הגר"ח" על חומש במדבר, מאת ידידנו הר' יצחק אוהב ציון שליט"א וראיתי בהקדמה לספר שמביא מעשה נפלא שיש בו חיזוק גדול בימים אלו. הנה כידוע רבינו שליט"א עשה לעצמו סדר ללמוד בכל יום דברים קבועים ובכל שנה ושנה מסיים ש"ס בבלי וירושלמי רמב"ם וש"ע וכו', וקורא רבינו שליט"א לסדרי לימודו הנ"ל "החובות", וידידי הגאון רבי גדליה הוניגסברג שליט"א חיבר לאחרונה ספר שלם אשר בשם "ספר החובות" יכונה, בו מפרט את כל סדר לימודו של הרב בצירוף עובדות השייכות לענין זה.

ובימים האחרונים ניגש יהודי אחד קמי רבינו שליט"א והגיש לו פתק ובו כתב שיש לו חובות מרובים של ממון, ומחמת ריבוי חובותיו הבנקים

(הר' יצחק גולדשטוף מאמר בעלון דברי שי"ח)

רבינו לא רצה לתת יד לגוי וביקש מבנו שיתן יד תחתיו וכשהיה צריך הערבי לתת 'קנין סודר' והוריד את הכאפיה מראשו, הביע רבינו סלידה מלגעת בזה

"לכבודו של המקוה אחזור" הגאון רבי סיני הלברשטאם שליט"א על הזהירות ודרכי הטהרה של מרן בעל 'שבט הלוי' זצ"ל

המים, והוה דיון לגבי כשרות המקוה באופן כזה (מחשש שמים שעברו דרך המגבת הרי הם שאובים, והם היו המים הראשונים של המקוה שלפני הנחתן צריך שיהיה יבש באופן מוחלט). הפניתי את השאלה בטלפון לרבינו והשיב: "דעת זקה"ק הדברי חיים' זי"ע הוא שמקוה ראוי שיהיו בו כל החומרות וההידורים ולא להסתמך על קולות כאלו ואחרות, וזאת כדי שיצאו ידי חובת טבילה לכל הדעות".

טבילת מכשירים חשמליים

לגבי כלים ומכשירים חשמליים שנקנו מגוי שאין אפשרות לטובלם מחשש לקלקולם או שקשה לטובלם. יש שנתנו עצה לתת את הכלי במתנה לגוי וכל זמן שהוא ברשות הגוי אינו צריך טבילה, ולהשאיל ממנו את הכלי בחזרה ללא הגבלת זמן ובכך יפטרו מטבילת כלים: שאלתי את רבינו לחו"ד על

מרן בעל 'שבט הלוי' זצ"ל

עצה זו, ואמו: "זוהי סתם הערמה ולא כלום היא, איני אוחז מזה, זה סתם להתחכם!". על הצעה נוספת שהציעו, לקלקל את הכלי ולהשלימו ברשות ישראל שבכה"ג חשיב גמר הכלי ע"י ישראל, אמר רבינו: אם הקלקול הוא דבר קל וקטן, כמו הוצאת בורג וכדו', לאו כלום הוא וצריך להטבילו. העצה תועיל רק כאשר מפרק את הכלי ממש, שיש צורך באומן שבביל לחבר את הכלי שוב, שאז א"צ טבילה".

(מתוך רב רבנן בעריכת הרב יעקב הייזלר)

"וְטָבַל בְּמַיִם, אִישׁ טְהוֹר" (יט, יה)

השתתפתי במעמד 'מכירת חמץ' אצל רבינו בער"פ [תשמ"ה - תשנ"ב]. אחד מהקניינים שמבצעים בשעת המכירה הוא נתינת יד לגוי לאות גמר הקנין, רבינו לא רצה לתת יד לגוי והביע זאת בתנועה שזה מגיעל אותו, וביקש מבנו מ"מ הגר"ח שליט"א שיתן יד תחתיו. וכמו"כ 'בקבלת קנין' היה צריך הערבי לתת 'קנין סודר', ולצורך כך הוא הוריד את הכאפיה שעל הראש, רבינו הביע סלידה מלגעת בזה, וביקש ממאן דהוא ש'ינקוה לערבי מגבת, ואח"כ עשה בזה את ה'קנין סודר'.

הידור חיצוני במקוה ותלמוד תורה

דרכו היתה שפעם בשנה היה הולך בעצמו לבדוק את המקוה בשכונת זכרון מאיה, פעם בקשתי ממנו שיקרא לי כאשר ילך לשם, וכשהלך אמר

ל: "מקובלני מרבתיי שמקוה וחיידר צריכים להיות מהודרים ביותר, מה שיותר יפה", לאחמ"כ כשכבר יצא רבינו מהמקוה וירד את המדרגות ברח' מהרש"ל. רץ הבלן ושאל שאלה על המקוה של טבילת כלים. רבינו שכבר היה אז כבן תשעים וחמש אמו: "לכבודו של המקוה אחזור!"

כל החומרות וההידורים במקוה

פעם התעוררה שאלה במקוה בשכונתנו שיכון ג', לגבי שפיכת המים במקוה שיהיה באופן יבש, שנתורה מגבת על המדרגות ודרכה עברו

עדכונים

שיעורים

מידע

עכשיו בקו השיעורים של דרשו

077-2613337

בגמר הדרשה ברכתי את נער הבר מצוה שיהיה ת"ח, ירא שמים ובעל מידות טובות. אמר לי ראש הישיבה שליט"א שלא כך הסדר

תורה, יראת שמים ומוסר.. ומי נקרא קדוש - הדרכה מיוחדת ממרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א

שעתיים המטרה היא לזכות באותו זמן של לימוד לרגע אמיתי ופנימי, והבן.

עוד אמר רבנו שליט"א פעם לתלמיד ישיבה: אם אתה לקוי לדוגמא בליצנות על החברים, בכל יום תעצור משטף היום אפילו לרגע קטן אמיתי תחשוב אודות הדבר שאתה לקוי בו, לא משנה באיזה מצב אתה נמצא, יושב ליד הסטנדר או כאשר הנך הולך בדרך, במחשבה נכונה אתה יכול לשנות את עצמך, לדוגמא תתבונן מה אתה מרוויח מליצנות על החברים כלום, ומה יהיה הסוף איתך שכן עבירה כנגד הפסדה, או שתתבונן בדברי חז"ל אבות (פ"ג מ"א) מאין באת, מטיפה סרוחה, ולאן אתה הולך למקום עפר רמה תולעה, לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, ועי"ז תוכל להשתנות לחלוטין.

ובדרשה לאברכים הוסיף רבנו שליט"א אמנם גם צריך להיזהר שמחשבה זו עצמה לא תבוא לידי גאווה שיחשוב "הנה אני מושלם כי אפילו חשבון הנפש אני עושה" ודו"ק. (מאחורי הפרגוד).

לחשוב למה באתי לעולם

ועל דרך הנ"ל יעץ רבנו שליט"א לבחורים חוזרים בתשובה ששאלו איזה ספר מוסר ללמוד, ואמר להם כל הספרים טובים, אבל אחד שאין לו את הזמן, שיקח כמה דקות שיכול לשבת עם עצמו, ויחשוב בשביל מה הביאו אותו לעולם, וכי לאכול לשתות לישון וכדו', ואם כך האם אני ממלא את היעוד שלי. (שם)

למוד בבוקר

יעץ פעם רבנו שליט"א לפלוני שעדיף לו ללמוד מוסר בבוקר [מאשר בלילה לפני השינה] כיון שכך תיווצר לו השפעה לכל היום.

(שם)

הקדוש החפץ חיים

שח רבנו בשיעור: כל אחד נהיה קדוש, בדור הקודם היו אומרים זכרוננו לברכה, ואולי לפעמים אפילו זכר צדיק לברכה, אבל קדוש כמעט אף פעם לא אמרו!

והיום כולם קדושים, והמלאכים צוחקים עליהם וכי זה צדיק זה קדוש, ובעיקרון תואר כזה אם בא לריק יכול להזיק לנפטר וכמבואר בשו"ע שנפרעין וכו' [ואולי כיום כבר לא יזיק כי כולם יודעים שזה צחוק]. והמשיך רבנו: בספרי רבי אלחנן וסרמן מצינו שאת כל הרבנים שמצטט בשמם מכתיר בתואר מו"ר וכדו' אך את החפץ חיים מכתיר בשם הקדוש [ראה ס' קובץ מאמרים ואגרות עמ' ק, קל"ז, ר"ו, ועוד] שהוא היה אכן קדוש, באמת צדיק נורא ואיום, וכידוע שכל מה שיצא מפי החפץ חיים היה בבחינת ותגזור אומר ויקם לה, ולפני מאתיים שנה ומעלה מצינו אנשים יחידים שזכו לתואר קדוש כמו האור החיים הקדוש, האלשי"ך הקדוש וכדומה ואלו היו יחידי יחידים. (מאחורי הפרגוד עמ' 404).

(כאיל תערוג גליון 98 תשע"ה)

"על פן יאמרו המושלים באו השבון" (כא, כז)

דרשו רז"ל בבא בתרא ע"ח: יאמרו המושלים, אלו המושלים ביצרם, בואו חשבון בואו ונחשוב חשבוננו של עולם, הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עברה כנגד הפסדה.

שח הגר"א מן שליט"א: נזדמנתי לבר מצוה של נין ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אי"ל שטיינמן שליט"א וכיבדוני לומד דרשה. בגמר הדרשה ברכתי את נער הבר מצוה שיהיה ת"ח ירא שמים ובעל מידות טובות". אמר לי ראש הישיבה שליט"א שלא כך הסדר, אלא ראשית חכמה יראת ד', דבר ראשון זה יראת שמים. ושאלתיו כי במשנה ברורה סימן מ"ז ס"ק י' כתב "ותמיד תהיה תפילת האב והאם שגורה בפיהם להתפלל על בניהם שיהיו לומדי תורה וצדיקים, ובעלי מידות טובות". הרי שהסדר הוא לומדי תורה, והשיב לי ראש הישיבה שליט"א כי פעם הרחוב היה נקי

האווירה היתה נקיה והדבר הראשון היה יראת שמים, אבל בדורות האחרונים אם לא ילמד מהיכן יתחיל היראת שמים, הרי מיד יסטה מן הדרך כשלא יתחיל

מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א

קודם ללמוד תורה, ולכן באמת ראשית חכמה יראת ד', אבל לדור שלנו הדרך הראשונה ליראת ד' הוא ללמוד. ולכן, כתב המ"ב שדבר ראשון יתפללו ההורים על בניהם שיהיו לומדי תורה ונמצא אם כן שהברכה צריכה להיות שיהיה ירא שמים, אך כיצד זה יבוא על ידי שילמד תורה ואז יתחיל היראת שמים וע"י הראשית חכמה יראת ד', יגיע לחכמה ויהיה ת"ח. ומה שכתב במ"ב בלשונו לומדי תורה ולא כתיב שיהיו תלמידי חכמים, שמעתי ממו"ר הגאון הגדול ר"ח קניבסקי שליט"א כי אלף נכנסים לביהמ"ד ואחד יוצא להוראה ולא כולם ת"ח, אבל כולם צריכים להיות לומדי תורה (מוסף שבת קודש כי תצא).

העיקר להגיע לרגע אחד של מוסר

הוי עובדה בקבוצת בחורים מישיבה חשובה, שביקשה ללמוד מוסר יותר מחצי השעה הקבועה ללימוד המוסר בישיבה והם שיגרו את השאלה בידי המשגיח שליט"א קמיה הגראי"ל והוא אמר להם בין הדברים כי מחצית השעה שנקבעה בישיבות הק, תכליתה היא אותה רגע של מחשבה אמיתית אחת. ולכן אין כאן שאלה של חצי שעה, שעה או

קבל את הגיליון ישירות למייל

<<< שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il >>>

סיפור אמיתי שאירע לא מזמן, על סבא חולה באלצהיימר שקיבל תרופה יקרה כדי שישתתף בחתונת נכדתו

אדם כי ימות באוהל... אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה

אבל, מיד לאחר רגעי השמחה, פונים הורי הכלה, בנו וכלתו, אל הסבא הת"ח, ואומרים לו:

'סבא, מה קרה לך? הרי השקענו אלפי דולרים כדי שתוכל להשתתף אתנו בשמחה? ואם כן, מדוע לא תהיה אתנו באולם השמחות? כולם ממתנים לך שם בכיליון עיניים. וכי אין זה בעיניך בזבז זמן? הרי כל דקה שהכדור משפיע עליך שווה הון עתק, ועוד מעט תחלוף השפעתה של התרופה! בוא נא יחד עמנו אל

השמחה, ונשמח כולנו יחד!'

אבל הסבא ממאן לקום ממקומו. הוא מביט בעיניים קמות על ההורים, ועל כל אלה שהתאספו סביבו, וניסו לשכנעו, ואומר להם: האם זה נקרא בזבז זמן? מה קרה לכם? וכי לא חיינתי אתכם במשך כל שנותיי שהתורה היא החפץ היקר ביותר בעולם, וכל מילה שלומדים בה שווה פי אלף אלפי אלפים מכל דבר אחר!?

עד שאני זוכה לכמה שעות של

שקט ממחלתי, ויש בידי אפשרות להתרכז בלימוד, אתם רוצים שאבזבז את זמני ואבוא להשתתף בחתונה? הצאצאים המשיכו להפציר ולהפציר, אבל הסבא נשאר ללמוד בבית המדרש.

עכשיו בואו ונחשוב, בואו ונחשב חשבוננו של עולם. הרי הזמן שלנו אינו עולה לנו כסף, ואנחנו לא משלמים על כל דקה הון עתק; וכי משום זה לא נציל את הזמן, ונבזבז אותו על הבל וריק?!

המגיד הגר"ש שבדרון זצ"ל ניסה לתאר פעם בפני שומעיו את יוקר הזמן, ואמר שננסה לתאר שהמתים שכבר מתו קיבלו מן השמים אפשרות לרדת לכמה שעות לעולם שלנו. הרי כל הקרובים ובני המשפחה יבואו אליהם, וינסו לחבקם ולנשקם אחרי כל כך הרבה שנים שלא ראו אותם, ואולי אף יספרו להם סיפורים על הנכדים והנינים.

אבל אלה שירדו לעולמנו, יחפשו מיד את בית המדרש הקרוב ביותר, ויחלו ללמוד ולנצל כל רגע ורגע ללימוד תורה. הם הרי כבר יודעים את ערכה של כל מילה, וחשיבותו של כל רגע של לימוד! הם לא יתנו לעצמם לבזבז את הזמן היקר לדברי הבל וריק. ואנחנו, שנמצאים כאן בס"ד, עד מאה ועשרים שנה, ויש ביכולתנו להעשיר את מזוודתנו בעוד ועוד דקות ושעות, ימים ושנים, של לימוד תורה, לא נעשה זאת?

(הרב משה מיכאל צורן, קול ברמה גליון 310)

"אדם כי ימות באוהל" (יט, יד)

במשפחה פלונית יש סבא חולה באלצהיימר, וככזה אין לו כל אפשרות להשתתף באירועים משפחתיים. הדבר גרם לצער רב לכל בני המשפחה, מה גם כשמדובר בת"ח גדול, שהופעתו מכבדת את כל המשפחה. לקראת חתונתה של אחת הנכדות חיפשו תרופה מסוימת שתביא מזור למחלתו של הסבא. חיפשו ומצאו. לאחר בירורים רבים הגיעה לאוזנם שמועה על תרופה פלונית, שבכוחה להחזיר את חולה האלצהיימר למצב בריא לחלוטין וזאת לכמה שעות בלבד. נו, חתונה אינה אורכת יותר מכמה שעות, ולכן הגו בני המשפחה את הרעיון להביא לסבא את התרופה, כדי שיהא בכוחו לשמוח עם כל צאצאיו.

הם ביררו היכן ניתן להשיג את התרופה, וכשהגיעו לשם, נדהמו לשמוע את המחיר... מדובר היה בהון עתק של ממש, שהסתכם באלפי דולרים לכדור אחד.

כשמעו את המחיר, החלו כמה מבני המשפחה לסגת אחור, והתחבטו מאוד האם הדבר שווה את ההשקעה. לאחר זמן החליטו שהם משקיעים את אלפי הדולרים, העיקר שהסבא יוכל להשתתף בחתונה.

ואכן, הנס הזה התרחש באופן מופלא. הסבא נטל את התרופה, וממש היה לאדם רגיל. אלה שידעו על מחלתו, נדהמו לראותו מתפקד כרגיל, ללא כל בעיה. פלאי השי"ת. הסבא היה בחופה, קיבל ברכה אחרייתא, והשמחה הרקיעה שחקים. מזה זמן רב שלא זכו בני המשפחה המורחבת לראות את סבם משתתף בשמחות.

והנה, זמן קצר לאחר החופה נעלם לפתע הסבא מהאולם. בני המשפחה נבהלו ולא ידעו מה אירע. הם הרי זכרו שהסבא בעצם חולה קשה במחלת האלצהיימר, ויתכן, כך חששו, שהשפעתו של הכדור הסתיימה לפני הזמן, ואולי גם זה בגלל 'הקוד הגבוה' של המחלה הנמצא אצל הסבא. עוברת רבע שעה, חצי שעה, ויותר, והסבא אינו חוזר. למותר לציין שכל השמחה הושבתה, והכל חיפשו את הסבא בכל מקום אפשרי. אבל, למרבה התדהמה והצער, לא מצאוהו.

משחיפשו בכל 'החורים והסדקים' של אולם השמחות, והעלו חרס בידם, יצאו בני המשפחה לחפש באזורים הסמוכים. עד שלפתע, משפתח אחד הנכדים את דלתו של... בית מדרש פלוני, הוא מוצא את הסבא יושב ולומד... הוא מזעיק את כל בני המשפחה אל בית המדרש, וצריך רק לדמיין את השמחה הגדולה שאחזה בהם במוצאם את הסבא הדגול.

קבל את הגיליון ישירות למייל

<<< שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il >>>

שני אחים תאומים, האחד בעל כשרון נפלא, מלא בשמחת חיים, שוקד על תלמודו בשקידה עצומה מתוך הבנה בהירה, לעומתו, אחיו תאומו היה ילד חלש מאד, חסר כשרונות וחשקת התורה, ואף דברים פשוטים לא נקלטו במוחו...

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א עם סיפור אמיתי על כוחה של תפילה

"וַיִּתְפַּלֵּל מֹשֶׁה בְּעַד הָעָם" (כא, ז)

מודים, בתיבות 'לדור ודור נודה לך ונספר תהילתך', שהוא כאומר ומבקש רבש"ע הבה לי בנים שאודה לך תמיד עליהם...

מובא ב'מעשה איש' (ח"ה עמו קטו) שה'חזון איש' אמר פעם להגאון ר"י גלינסקי על בן קיבוץ שחזר בתשובה - כי בזמן שאביו (של הבחור) החמיץ וירד מדרך הישר בכה אביו (של האב) בדמעות. וכל הוא כי דמעות אינן הולכות לאיבוד (והשפיעו לכה"פ על נכדו).

שח הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל שכידוע עמד בראשות ישיבה רבות בשנים, כי תחת ידיו עברו דורות של תלמידים - אב בן ונכד, וגם משפחות שלימות של כמה וכמה אחים, וברבות השנים ראה כי פעמים ויש משפחה שלמה של אחים שכולם מוצלחים ביותר זולתי אחד שנראה כ'חלש' יותר מכולם אם בלימודים או בשאר ענינים, וברבות השנים הבחין בדבר פלא - כי דייקא זה 'החלש' יצא עפ"י רוב מוצלח יותר משאר אחיו ה'מוצלחים' וה'עילויים' בתורה (או בכל דבר אחר שפנה לעסוק בו). וביאור הדבר, בע"כ תאמה, שהוא בזכות הדמעות והתפילות ששפכו אביו ואמו, כי בדרך כלל על בן 'יוצא דופן' כזה מתפללים ושופכים דמעות יותר מעל שאר הבנים המצליחים.

מעשה שהיה כשישב הגאון רבי משה שטרנבוך ראב"ד ה'עדה החרדית' בירושלים שליט"א בשיעורו של הגאון גאב"ד טשעבין זצוק"ל, והקשה הטשעבינער רב קושיא עצומה על הסוגיא הנלמדת, והגר"מ ענה מיד תשובה כהלכה ברוב חריפות ופלפול ויישב דבר דבור על אופניו. אמר לו הטשעבינער תשובה זו איננה שלך... ולפליאת שומעי לקחו הסביה, כי תשובה זו איננה שלו אלא של אמו שבכתה בדמעות שלישי להצלחת צאצאיה בתורה.

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

כשערכו האחים הקדושים הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע והרה"ק רבי זושא מאניפולי זי"ע את 'גלותם', פגשו באחד הכפרים את הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע שהיה אז ילד רך וצעיר לימים, ובקדושתם הרגישו עליו שנשמתו זכה ואור גדול שורה עליו, על כן שאלוהו למקום מגוריו, וכאשר הראה להם מיהרה לביתו, ומצאו שבעל הבית - אבי הילד שוהה בעבודת השדה עדי ערב, מכיוון שכן שאלו את אם הילד 'מה מעשי האב' שזכה לבן עם נשמה גדולה כזו. אך היא ענתה ואמרה, שאיש פשוט הוא, מתפלל שלש פעמים ביום וקובע עתים לתורה ותו לא מיד. רק אחרי שדחקו בה האחים הקדושים ושאלו שוב ושוב אולי בכל זאת יש לו איזו הנהגה נסתרת חשובה, ענתה האשה שבכל שב"ק כשהוא מגיע בסדר ה'זמירות שבת' לתיבות 'זוכנו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות' (פיוט 'ברוך ה' יום יום') יורדים מעיניו פלגי דמעות, והוא בוכה במשך שעה ארוכה עד אשר נופל ומתעלף חלשות, וצריך להעירו ולהקיצו מעלפונו, וכך הם מעשיו מידי שבת בשבתו. כששמעו כן האחים הקדושים ענו תיכף ואמרו 'אכן נודע הדבר', שבשכר זה זכה להוליד בן מופלג כזה שקלסתר פניו מעידיים שזכה לנשמה גבוהה ונשגבה מאד מתחת כסא הכבוד.

(לקט מתוך באר הפרשה שבועות)

סיפר לי מחנך חשוב מתושבי נ.י. שהוא מנהל רוחני בתלמוד תורה גדול בארה"ב, ובעיניו ראה כוחה הגדול של תפילת אבות על בנים, וכך הוה מעשה, בת"ת לומדים באותה כיתה שני אחים תאומים, אך נשתנו זה מזה, כי אחד מהם היה בעל כשרון נפלא, מלא בשמחת חיים, שוקד על תלמודו בשקידה עצומה מתוך הבנה בהירה, ואף מוסיף לימודים, ובכולם הוא מצליח בס"ד ומתעלה מעלה מעלה. לעומתו, אחיו תאומו היה ילד חלש מאד, חסר כשרונות וחשקת התורה, ואף דברים פשוטים לא נקלטו במוחו... והיה ממש צער גדול לראותו יושב ונחשל בלימודיו, ובפרט שבאותה שעה יושב בסמוך לו אחיו העולה ומתעלה דבר יום ביומו בלעה"ר...

כך הוה עד לפני שבועיים (ביום שסיפר לי המחנך את דבר המעשה), עד שלפתע ביום בהיר אחד, החל האח הנחשל לפרוח ולהתעלות, להבין ולהשכיל מתוך חשקות התורה נפלאות, והיה שומע לומד ומלמד באופן נפלא כזקן ורגיל כאילו נולד בכשרונות מזהירים ונפלאים... והיה לפלא ו'חידה סתומה' בעיני כל מלמדיו וחבריו. איש מבין המלמדים לא ידע ולא הבין ממה אירע השינוי המבורך, עד שפגש המנהל באבי הילד ושטח תמיהתו בפניו, הידעת כי נפתח ראשו ולבו של בנך השני והחל לשתות לרוויה ממימי ים התלמוד, אף תפילתו ויראתו נשתנו למעליותא בצורה נפלאה, אולי תדע 'בשל מי הסער הגדול הזה'...

תחילה ניסה האב שלא לענות למנהל, אך משגברו עליו הפצרות המנהל, הודה שלפני כב' שבועות עמד והתבונן במצבם של בניו התאומים, איך שאחד עולה ומצליח ועושה חיל בלימודו, ולעומתו השני מבלה את ימיו בחוסר מעש, אחרי שאין לו כל חשק וטעם בלימודיו. ואף כל עצותיהם הטובות של המחנכים העלו חרס, על כן קיבל האב על עצמו שמכאן ולהבא יאמר 'ברכת התורה' דבר יום ביומו בכוונה מתוך הסיפור במתינות כמונה מעות, וישפוך שיחו בברכת 'והערב נא' ויבקש מעומק הלב 'ונהיה אנחנו וצאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה' (כי עד הייתה 'ברכת התורה' משמשתו כ'תפילת הדרך' מביתו לביהמ"ד הסמוך לביתו), וכן עשה, ומני אותו היום 'נפתחו עיניו ולבו של הבן והחל להבין את הנלמד ואף החל לשקוד על תלמודו יומם ולילה וכל זה בזכות 'ברכת התורה' של האב...

הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע היה אומר שאינו מבין היאך אפשר לאב הרוצה שיגדלו בניו בדרך התורה להשאר בעיניים יבשות בשמו"ע. ואביו הרה"ק המהרי"ד מבעלזא העיד שאינו מחסיר אפילו 'שמו"ע' אחת מלבקש ולהתפלל על בנו רבי אהרן - שכבר אז היה מפורסם כגדול וקדוש, ומה נענה אנן.

עוד אמר המהרי"ד שכ"כ גבוהה ונעלית היא התפילה להצלחת הצאצאים בתורה ויראה עד שלא תיקנוה אנשי כנסת הגדולה בתפילת שמו"ע בפירוש, כי אם ברמיזה (שלא ייטפלו לה 'ה'חיצונים') בברכת

היכן נמצא ההר בגליל ששם הוטמנו ב' כדים מאפר פרה אדומה?

בא אליו תושב ערבי באוניות והתנצלות ותחינות ובכיות ליתן לו עצה ותושיה על המקרה הרע שקרה לו שהולכים ומתים אצלו נשיו וילדיו

אבי ז"ל סיפר לי ששמע מפי אח"ז הרה"ג מוהר"ש העליר זצ"ל שפעם אחת בא אליו תושב ערבי משם, באוניות והתנצלות ותחינות ובכיות ליתן לו עצה ותושיה על המקרה הרע שקרה לו שהולכים ומתים אצלו נשיו וילדיו.

ובשאלו אולי חטא נגד איזה בן אדם בגוף או בממון, השיב לו שאינו מרגיש בעצמו בשום חטא, וע"י עוד חקירות ודרישות על כל מעשיו בעת ההיא, סיפר לו שחפר תחת ההר והוא ומצא שם ב' כדים של זהב מלאים אפר ולקחם וטמנם בביתו, והזהיר לו מוהר"ש ז"ל שתכף ומיד (הוא אמר לדעתו שזה אפר פרה הנטמן שם) ילך ויחזירם למקומם ויסתום את המקום לבל יהיה ניכר, וכן קיים ועשה, והמגיפה נעצרה בבית הערבי.

ובספר תולדות חכמי ירושלים (ח"ג עמ' 161) כותב

הגרי"מ חרל"פ זצ"ל, שזקני ירושלים סיפרו, שהגאון רבי מנחם מנדל משקלוב זצ"ל תלמיד הגר"א אמה, שאם יצטרכו אפר פרה אדומה, הוא יראה היכן הוא נמצא.

(קב ונקי)

הרב צבי וינברג

"וְהִיְתָה לְעֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת" (במדבר יט, ט)

בתולדות בעל הדברי יחזקאל משינאווא זצ"ל (נדפס בסו"ס דברי יחזקאל ח"א בפרק הנסיעה לא"י) מובא שכשהיה בארץ ישראל עלה על אחד ההרים שבגליל, והתפלל שם שעה ארוכה, והגה"צ ר"ש העליר זצ"ל אב"ד צפת, גילה הדבר ואמר שקבלה בידיו שבאותו הר נטמנו כלי שרת עם אפר הפרה, והצדיק הרגיש בדבר. על מיקומו של הר זה מסופר בס' עדן ציון (לר' ישעי' הוורויץ זצ"ל לילד צפת עמ' קכ"ה) שבין צפת לטבריה יש בקעה גדולה ועמוקה מאוד ולמטה מעיין מים טובים ונקרא 'עין כחל' ועוברים בדרך עליו, ויש

שם כמה בתים שיושבים שם ישמעאלים, ושם נגד מזרח יש הר זקוף וגבוה מאוד ולמעלה בראשו, חצוב מעט בעובי ההר כדמות שער סתום ואומרים שבזה ההר נגנזו כלי בית המקדש.

גם אני עברתי שם כמה פעמים והסתכלתי בהר הפלאי הזה, ואדוני

מי זרק על האריז"ל אפר פרה אדומה?

מה ירד מן השמים ביום שנפטר ה"ר אברהם אספניא זצ"ל? והיכן קבורה מרים הנביאה?

היכן קבורה מרים הנביאה?

בסדר הדורות (ב' אלפים תפ"ח) כתב: מרים קבורה בעיר האמהות סמוך לטבריה.

ושם (ב' אלפים ת"י) הביא שכתב בס' גלילות ארץ ישראל (לה"ר גרשון ידלש, לובלין שצ"ה) "עיר האמהות היא סמוך לטבריה כחצי תחום, נקברו שם יוכבד אמו של משה רבינו, וצפורה אשתו, ואלישבע בת עמינדב, ומרים הנביאה", ובשלשלת הקבלה אומרים שמרים נקברה בהר סיני, ע"כ. וצ"ע שהרי בפסוק זה נאמר שנקברה בקדש, בעבר הירדן.

(קב ונקי)

הרב צבי וינברג

"וְהָיָה הַטְּהוֹרַת עַל הַטְּמֵאָה" (במדבר יט, ט)

החיד"א (מדבר קדמות מערכת א' אות כ"ו) כתב: "ואני בעניותי פשיטא לי דרבינו הארי" זצ"ל היה נטהר באפר פרה על ידי אליהו ז"ל ואז נחה עליו רוח הקודש להפליא, והגם כי לא ראיתי כתוב רמז מזה ולא שמעתי, לבי אומר לי שהרב ז"ל היה מעלים הדבר העלם נמרץ לרוב ענוותנותו"

"וְתָמַת שְׁמֵי מְרִים וְתִקְבֵר שְׁמֵי" (במדבר כ, א-ב)

בילקוט שמעוני (רמז תשס"ג) כתב: בשעה שהצדיקים מתים הם עושין רושם, כשמת רבי אליעזר נתעקרו כל האילנות שהיו באותו מקום, כשמת ר' יהושע נפלה אסטוא (בנין) של טבריה, וכן אתה מוצא כשמתה מרים נסתלק הבאר.

בס' קורא הדורות (להר' דוד קונפורטי-אשכנזי זצ"ל, דף מד) מביא שבשאלוניקי היה ה"ר אברהם אספניא חכם גדול וזקן מופלג ונפטר שנת השצ"א ליצירה, וביום שנפטר ירד מן השמים במקום מטר אבק דק ועפר הרבה, ואז הייתי אני הכותב נער בן י"ג שנה או י"ד שנה, וזכורני שהיו לוקחים מן האבק ההוא וגונזים למשמרת להראות לבאי העולם כמה גדולים מעשי ה'.

כשקנו פרה אדומה מגוי, איך ידעו אם לא עלה עליה עול?

פעם אחת הוצרכו ישראל לפרה אדומה ומצאוה אצל כנעני אחד, הכיר בהם שהם צריכין לה הרבה, והעלה מחירה בדמים מרובים. מה עשה אותו הטמא - העלה עליה עול

מבואר מדברי הפסיקתא שכיון שהיו יכולים לבדוק אם עלה עליה עול, אי לכך אין לחוש.

ובפסיקתא דרבי כהנא (פיסקא י"ד אות א' - פרשת פרה) מובא שהיה סימן נוסף שהיו יודעים אם עלה עליה עול, שעד שלא עלה עליה עול עיניה שוות, עלה עליה עול

עיניה שורות [מביטים לכאן ולכאן] והיא פזלת. ובתפארת ישראל (בועז אות א') כתב שוודאי שסימן זה מעשה ניסים הוא, שאין לומר שבדרך הטבע אם פרס טליתו עליה ינשרו ב' שערות בצווארה, והקשה שכיון שהיה זה ע"פ נס, א"כ אין סומכין על הנס, ותירץ דהיכא דלא אפשר בעניין אחר שאני

(קב ונקי)

הרב צבי וינברג

"אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עוֹל" (במדבר יט, ב)

במשנה פרה (פ"ב מ"א) רבי אליעזר אוסר לקנות פרה אדומה מגוי, וחכמים מכשירים.

ובפ"י אליהו רבה על המשניות הקשה מדוע לא חשו חכמים שאולי העלה הגוי עול על הפרה ונפסלה.

ותירץ ע"פ הפסיקתא זוטרתא (פרשת חוקת) שפעם אחת הוצרכו ישראל לפרה אדומה ומצאוה אצל כנעני אחד, הכיר בהם שהם צריכין לה הרבה, והעלה מחירה בדמים מרובים, נתנו לו כל מה שביקש מהם, אמר להם הניחוה עד למחר ולמחר תקחוה.

מה עשה אותו הטמא - העלה עליה עול, ומנין ידעו, שתי שערות יש לה על צווארה, כיון שעולה עליה עול מיד נופלות [נכפפות], אמרו לו קח את שלך ותן לנו הממון שלנו שכבר נפסלה הימנו, הלך אותו הכנעני וחנק את עצמו מחמת צעה.

האם ניתן להותיר תינוק כהן בבית החולים לאחר הלידה?

האם מותר לאשת כהן מעוברת להיכנס לאוהל המת? והאם בזמננו מותר לאשת כהן מעוברת ללדת בכל בית חולים שתבחר?

מת, או שצריכה לברר תחילה אם העובר הוא זכר? ואם כבר נבדקה וידוע כי מדובר בזכר, האם אסורה לכתחילה להיכנס לבית חולים שיש בו מת? והורו הפוסקים כי אין חובה לברר אם העובר זכר או נקבה, אולם אם נבדקה וידוע כי מדובר בזכר - יש אומרים שאסור לה לכתחילה ללדת בבית חולים שיש בו מת; ויש אומרים שאף באופן זה מותר לה להיכנס לבית החולים. וכמובן שאם קיים חשש כלשהו של פיקוח נפש - מותר לכל הדעות להיכנס.

ותינוק כהן - אין חובה להוציאו מבית החולים (שיש בו מת) כל עוד אמו שוהה בו, כיון שהפרדת התינוק מאמו היא בגדר סכנה. אולם, יש שהורה כי אם הדבר אפשרי ואין כל התנגדות מצד הרופאים - יש להוציא את התינוק כעבור עשרים וארבע שעות מהלידה.

[משנ"ב שמו, ג; ביאורים ומוספים דרשו, 18]

הרב יהודה יעקבזון

בפרשת השבוע אנו למדים על טומאת 'אוהל' על ידי המת הנמצא בתוכו: "זאת התורה אדם כי ימות באהל כל הבא אל האהל וכל אשר באהל יטמא". משום טומאה זו, אין הכהנים רשאים להיכנס לבית שהמת בתוכו; ובטומאה זו קיימת השאלה היחידה הנוגעת לטומאת כהן בעודו עוֹבֵר - האם מותר לאשת כהן, אשר רשאית להיטמא למת, להיכנס לאוהל המת כשהיא מעוברת?

וכתבו הפוסקים שאין איסור בדבר, אף כאשר קרבו ימיה ללדת ובודאי תלד שם, כיון שמחצית מהילודים הם נקבות, שאינן אסורות בטומאת מת, ומקצת מהזכרים הם 'נפלים', ונמצא שהזכרים ברי קיימא הם מיעוט, והולכים אחר הרוב.

ובזמננו, שניתן לברר על ידי בדיקות אם העובר זכר או נקבה, התעוררה השאלה מחדש - האם מותר לאשה לכתחילה ללדת בבית חולים שיש בו

איזה פקק מותר להסיר בשבת? והאם מותר לנקב פקק מתכת בשבת ולהוציא את המשקה דרך הנקב?

הרב יהודה יעקבזון

פקק הברגה העשוי ממתכת אשר בשעת הסרתו מהבקבוק נפרדת ממנו טבעת המחוברת אליו - כמצוי בבקבוקי זכוכית - אסור להסירו בשבת משום איסור מלאכת 'מכה בפטיש', דהיינו שמשעה שמתהדק הפקק על גבי הבקבוק בבית החרושת אינו ראוי לשימוש עד שתוסר ממנו הטבעת, ובהסרת הטבעת נעשה הפקק לכלי ויש שאוסרים זאת משום איסור מלאכת 'מחתך' בעצם הפרדת הפקק מהטבעת.

ולדעת פוסקים רבים מותר לנקב את הפקק ולהסירו, כיון שבאופן זה שוב אינו נחשב ככלי כשמפרידים אותו מהטבעת, שהרי אין רגילים להשתמש בו כשהוא מנוקב. וכל שכן שהדבר מותר כאשר אינו מסיר את הפקק אלא שופך את המשקה דרך הנקב. ויש אומרים שאסור לנקב את הפקק.

ופקק הברגה העשוי מפלסטיק, אשר בשעת הסרתו נפרדת ממנו טבעת - נחלקו הפוסקים אם דינו כפקק מתכת: יש שמתירים להסירו, משום שבפקק הפלסטיק ניכר היטב שהטבעת המחוברת בקצה הפקק אינה מגוף הפקק אלא תוספת המחוברת אליו, ולכן נחשבת הטבעת כהדבקה של טיט על גבי הבקבוק, שמותר להסירה. ויש שאוסרים זאת, אם משום איסור מכה בפטיש ואם משום איסור מחתך, כנ"ל.

ברם, פקק העשוי כמין כתר, המצוי בימינו על גבי בקבוקי בירה - מותר לכל הדעות להסירו בשבת, כיון שבהסרתו לא נוצר דבר ולא נחתך מאומה. והגם שהפקק מתעקם בעת הסרתו, אין בכך משום איסור 'סותר', מכמה טעמים, וביניהם - משום שניתן להשתמש בו שימוש חוזר אף לאחר שהתעקם מעט.

[ביאורים ומוספים למשנה ברורה דרשו, שיד, 20; חוט שני שבת ב, עמ' רעד]

שאלות בפרשת השבוע

- מדוע התלוננו ישראל כי אין להם מים בשעה שהבאר היתה עימם?
- למה התכוונו חז"ל באמרום 'תורה בגויים אל תאמין'?
- מדוע נצטוו ישראל על פרה אדומה דווקא במרה?
- מי האדם הראוי להנהיג את כלל ישראל?

כל התשובות בספר 'דרש דוד על התורה' לרכישה התקשרו 02-5609000

הצטרף עוד היום

הניוזלטר היומי

קבל את הגיליון אליך ישירות למייל

<<< שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il >>>

האם מותר להעלות לתורה מי שאינו יודע לקרוא מתוך ספר התורה? מה צריך לעשות כשמברכים את הברכות בעלייה לתורה? והאם מותר ל'בעל קורא' לדבר בין העליות?

הקריאה לעלייה לתורה

- מנהג בני אשכנז לקרוא לעולה לתורה בשמו ובשם אביו: "עמוד פלוני בן רבי פלוני", ואין לבני אשכנז לשנות מנהגם.
- מי שנקרא לעלות לתורה חייב לעלות. ויש שהורה שבכלל זה גם מי שמבקשים ממנו לגשת ולקרוא בתורה, אלא אם כן לא התכוון לקריאה כנדרש.
- מי שקראוהו לעלות לתורה ועדיין לא בָּרַךְ ברכות התורה - יתחיל לברך את ברכות התורה בדרכו אל ספר התורה, ויאמר עד "המלמד תורה לעמו ישראל", ואז יעלה ויברך 'אשר בחר בנו'.
- בעבר היה העולה לתורה קורא בעצמו בתורה, אלא אם כן לא ידע לקרוא בעצמו, שאז קרא ה'בעל קורא' במקומו; וקדמונינו תיקנו שה'בעל קורא' יקרא את כל הקריאה.
- אין להעלות לתורה אדם שאינו יודע לקרוא מעצמו מתוך ספר התורה; ובמקרה הצורך ניתן לקרוא, ובלבד שיודע לקרוא מתוך הספר יחד עם ה'בעל קורא'. ומנהג בני אשכנז להקל בדבר.

סדר העלייה לתורה

- העולה לתורה צריך לראות את הפסוק שבו אמורה הקריאה להתחיל, בטרם יברך. ואם טעו והראו לו פסוק אחר וברך - במקרים מסוימים עליו לברך שנית.
- העולה לתורה צריך לומר 'בְּרַכּוֹ' בקול רם, ואם אמרו בלחש ולא שמעוהו תשעה אנשים לכל הפחות, עליו לשוב ולאומר. וכן את הברכות יש לומר בקול רם, ואם אמרן בלחש לא יברך שנית.
- העולה לתורה מברך 'אשר בחר בנו' לפני הקריאה, ו'אשר נתן לנו' לאחריה. ואם טעה לפני הקריאה וברך 'אשר נתן לנו' - יברך לאחר הקריאה 'אשר בחר בנו'.
- בשעת הברכה שלפני הקריאה, יש שמסבים את פניהם לשמאל ומברכים; יש שעוצמים עיניהם, ויש שסוגרים או מכסים את ספר התורה.
- בסיום הקריאה יש לסגור את ספר התורה, ואז יברך העולה; ויש להותירו סגור עד שיעלה העולה הבא. ומנהג בני ספרד שלא לסגור את הספר אלא לכסותו.

הנהגת העולה לתורה

- העולה לתורה, ה'בעל קורא', והגבאי העומד לצדם, צריכים לעמוד בשעת הקריאה; ואף באופן שאם ינטל המְשַׁעַן לא יפול. ואדם שהעמידה קשה עליו ללא השענות, כגון זקן או חולה, רשאי להשען; אך כל עוד הדבר אפשרי, ישען רק במידה שאם ינטל המְשַׁעַן לא יפול. וכן יקפיד שלא להשען על הפרוכת שעל גבי הבימה, הנחשבת ל'תשמיש קדושה' מפני שמניחים עליה את ספר התורה.
- בשעת העלייה לתורה - הן בברכות והן בקריאה - יש להחזיק בעמודי ספר התורה. ויש שנוהגים להחזיק ביריעות ספר התורה, וחוצצים בין ידיהם ליריעות בטלית או דבר אחר.
- אסור לעולה לתורה להפסיק בדיבור במהלך עלייתו אפילו במילה אחת, ואף לצורך הקריאה. ולכתחילה יקפיד גם ה'בעל קורא' שלא להפסיק במהלך הקריאה, ואף בין העליות.
- אם אחד העולים לתורה נאלץ מסיבה כלשהי להפסיק באמצע עלייתו - יעלה אחר תחתיו, ולא יאמר 'בְּרַכּוֹ', אך יברך 'אשר בחר בנו', ויקראו מהמקום בו החלו לקרוא בעלייתו של זה שהפסיק.

גליון רי"א
שנה ה' תשע"ו

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלס"א

תודה למספרת קליטן על האישיור לשהמש בתמונה

סיפורי חז"ל

זורקתי עליכם מים טהורים
בו ביום גילה הקדוש ברוך הוא
למשה חקת פרה אדומה, אמר לו, לך
אני אגלה טעמיה אבל לאחרים חוקה
היא, ולמחרת היום נשחטה הפרה
ונשרפה לעיני אלעזר, שמצותה
בראית סגן לכהונה. ואף על פי
שנעשו עוד כמה פרות בדורות
הבאים, כל הפרות בטלות ורק זו של
משה קיימת לעד, ומערבים מאפרה
באפר הפרות שנעשות בכל הדורות
לטהר הטמאים. אמר הקדוש ברוך
הוא לישראל, בעולם הזה ישראל
מטמאים ומטהרים בהזאה של כהן,
והייתם מטהרים וחוזרים ומטמאים,
אבל לעתיד לבוא אינו כן, אלא אני
מטהר אתכם שלא תטמאו עוד
עולמית, וזרקתי עליכם מים טהורים
וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל
גלוליכם אטהר אתכם
(פסדר"כ פ"ד)

פרשת השבוע

עליהם מברכים שהכל, אמר להם
הרבי, יהודים אשר יודעים "שהכל
נהיה בדברו" של רבונו של עולם
מגיע להם כוסית יי"ש.
וממדבר מתנה (כ"א י"ח)
מסופר על אחד ששלח ידו
במסחר ועשה את כספו בדרכים
מפוקפקות, נודמן פעם לחצרו של
הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א,
והגיש לצדיק פתקת בקשות, ושם
על השולחן שלפני הרבי סכום כסף
גדול כפדיון. נטל הצדיק את
הפתקה מידי החסיד, אך סירב
לגעת בכסף, ואמר לו: בפרשת
חוקת נאמר "וממדבר מתנה"
המדבר הוא סמל של ישרות
וטוהר, כדרשת רבותינו בתלמוד
(סנהדרין מט) על הכתוב ויקבר
יואב בביתו במדבר (מלכים א, ב,
ל"ד) מה מדבר מנוקה מגזל ועריות
אף ביתו של יואב נקי מגזל ועריות,
המלים ו"וממדבר מתנה" מלמדות
אפוא אותנו, שרק כסף שבא ביושר
ובנקיון כפיים, מותר לקבל במתנה
כפדיון נפש.

ותמת שם מרים (כ' - א)
מסופר על הרה"ק רבי אברהם
מרדכי ה"אמרי אמת" מגור
זיע"א שנפגש פעם עם רב אחד,
ובשיחה ביניהם שאל הרב
לשלמו של של חסיד פלוני
שנפטר ימים אחדים קודם לכן.
לא רצה הרבי להיות איש
בשורה רעה ואמר, הוא זקוק
לרחמים רבים. מיד לאחר שנפרד
הרב מן הרבי ה"אמרי אמת"
נודע לו שאותו חסיד כבר נפטר.
חזר אל הרבי וטען, הכיצד אמר
לי כבודו דבר שאינו אמת? ענה
לו הרבי, גם המתים זקוקים
לרחמים, וכי אין אנו אומרים
שלוש פעמים ביום מחיה מתים
ברחמים רבים?

ותשת העדה (כ' - י"א)
שאלו פעם את הרה"ק רבי
נפתלי מראפשיץ זיע"א, מפני מה
שותים החסידים יי"ש? השיב
להם כי הם מברכים "שהכל נהיה
ובדברו" אמרו לו, אי משום כך
הם יכולים לשתות מים, שאף

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:30 ת"א: 8:32 ר"ת: 9:05

פרשת חקת

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:12 ת"א: 7:28

להניח שיתעה מן הדרך הישרה, חוקה עליו שיאבד את שבילי דרך המלך, ואכן כבר אירע לא אחת, שאנשים שלא קבעו סימנים איבדו את דרכם ומתו ברעב רח"ל. יוצא אם כן, שהסימנים שהאדם קובע בדרכו, הם הביטחונות שבידי האדם, השומרים עליו שיוכל לחזור בדרך הסלולה והישרה, ולא יתעה חלילה בדרכו.

גם עלינו, הסביר הרב בלהט לעשות לנו סימנים, כדי שלא נתעה חלילה בדרכי החיים, ובכדי שלא נאבד את הדרך הסלולה לנו מדור לדור, ועל כן קודם כל אנו מכריזים "אין כאלוקינו" וזהו סימן אחד, ואחר כך "אין כאדונינו" וזהו סימן שני, כעת לאחר שסיימנו לקבוע לנו את הסימנים, אפשר לצאת לדרך ולשאול "מי כאלוקינו מי כאדונינו", שאלות מסוג זה לרוב מסוכנות המה, אך לאחר שהסימנים בידינו, איננו צריכים לחשוש, אנו בדרך הנכונה הישרה דרך המלך. וכשהוא מביט במבטו החודר אל תוך עיניו של הילד העומד מולו, המשיך רבי יוסף חיים ואמר:

רואה אני ילד חביב, שבעוד זמן מה יהיה עליך לעזוב את עיה"ק ירושלים, שנים רבות לא תהיה כאן, בשנים הרבות הללו אל תשכח להציב לך סימנים בדרכך, אלו ישמרו עליך בכל אשר תפנה, לבל תסטה חלילה מן הדרך, אל תשכח ילד חביב את הסימנים. סיים הרב ועקר אנחה מליבו קודם שחזר לרקוד.

ארבעים שנה התגלגלתי באירופה, סיפר הילד – הקשיש – אברהם ברגמן, כל שנות הזעם הנאצי ומוראות מלחמת העולם השנייה, חרוטים עמוק עמוק על בשרי, פעמים רבות עמדתי בפני יאוש מוחלט, לא יכולתי לסבול עוד וגמרתי אומר בליבי כי טוב לי מותי מחי, אך תמיד בעת צרה זכרתי היטב את דבריו של הרב הישיש, דמותו הזדקרה מול עיני "עשה לך סימנים" קבעתי אותם עמוק בתוך תוכי, לא שכחתי, בזכותם זיכני השי"ת לחזור לארץ ישראל, זכיתי בזכות הסימנים לצאת מן המערה האפילה של החושך, הצרות והיסורים, הלקח שלמדני הרב הזקן בילדותי, לא עזבני לעולם.

דרך המלך נלך לא נטה ימין ושמאל (נ' י"ז)

מסופר על הגה"ק רבי יוסף חיים זונענפעלד זיע"א רבה של עיה"ק ירושלים ת"ו, שהיה נוהג לרקוד בשמחת תורה בהתלהבות דקדושה יחד עם מאות ילדים. אחד ממאות הילדים שזכו לרקוד עם רבי יוסף חיים בהקפות של הילדים, היה הילד אברהם ברגמן, שסיפר בסוף ימיו את המעשה הבא:

שנה אחת לאחר שסיים רבי יוסף חיים לומר את "אין כאלוקינו", ניגש אליו אברמליה הקטן, הביט ברב בעיניים ביישניות ואמר בקול שקט: רבי, יש לי קושיא חמורה על הסידור. הביט בו רבה של ירושלים ברוך, בפניו המאירות, השתקפה היטב אהבתו העצומה לילדי ישראל ולתינוקות של בית רבן, ליטף את לחיו של הילד, "שאל בני היקר" אמר בעדינות. מדוע, רבי, אנו אומרים קודם "אין כאלוקינו איך כאדונינו", ורק אחר כך שואלים "מי כאלוקינו מי כאדונינו?" והלא הסדר צריך להיות הפוך, שהרי קודם כל שואלים את השאלה, ואחרי כן עונים את התשובה. "נבון אתה" חייך הרב, בתשובה אמשול לך משל נחמד:

"מכיר אתה ודאי את מערת צדקיהו שע"י שער שכם" שאל רבה של ירושלים, הילד הנהן בראשו בחיוב, ורבי יוסף חיים המשיך, ברחבי העולם ודאי ידוע לך קיימות מערות נוספות, ישנן מערות קצרות וישנן ארוכות יותר, יש גם מערות ענקיות, ברור כי אין אור השמש יכול לחדור אל תוך המערות, ועל כן שוררת שם תמיד חשיכה מוחלטת, מה יעשה אדם הרוצה להלך במערה, ולהצליח לצאת ממנה לאחר מכן? כיצד ידע את הדרך חזרה? אדם פיקח, המשיך הרב, בכניסתו אל המערה, עושה לו סימנים בדרכו, כאן יש אבן גדולה, ובפינה זו יש עמוד יצוק בקרקע וכדומה, לכשירצה אותו פיקח לצאת מן המערה, יחזור על פי הסימנים ולא יתעה בדרכו. לעומת זאת אדם שאינו ניחן בבינה יתירה, אינו חושב על המח, ואינו שם לבו לעתיד, נכנס הוא במהירות, אינו משגיח ואינו קובע לעצמו שום סימנים, ועל כן סביר

צדק ונחמה

הזהירות בחטא הדיבור תביא לתשובה שלימה משל לסוחר אחד בעל חנות יינות, שבא לבית מסחר סיטונאי כדי לקנות כמות גדולה של יין לחנותו, לאחר שהציגו לו את החשבון, ביקש הסוחר שיתנו לו את היין בהקפה, מכיוון שאין בידו לשלם כעת, והבטיח לשלם מאוחר יותר כאשר ימכור את הסחורה בחנותו. אינני יכול – ענה לו המוכר – זה מספר פעמים נתתי לך בהקפה, וגם הבטחת לסלק את חובך במועד, אך לא קיימת את הבטחותיך. התחנן הסוחר: אנא, רק הפעם תן לי בהקפה, ואשלם לך במועד, בכל הפעמים הקודמות לא שילמתי מפני סיבות שונות שמנעו ממני לשלם, אולם הפעם אני מבטיח כי אשלם בזמן! לא הועילו כל הפצרותיו – הסיטונאי עמד בסירובו.

בעודם מדברים נכנס סוחר אחר לחנות, וכאשר שמע את הדברים אמר לסוחר: שמע לי, אתן לך עצה: לשם מה אתה קונה עכשיו כמות כה גדולה של יין, ומתחייב למחיר רב? קנה מעט ושלם עכשיו. הסכים הסוחר לעצה נבונה זו וכן עשה, קנה מעט יין ושילם את מחירו, את היין מכר בחנותו ובכסף שהרוויח, שב וקנה עוד יין, וחזר חלילה, עד שהצליח במסחרו החזיר את כל חובותיו.

והנמשל: אנו מבקשים מהקב"ה שימחול לנו על כל חטאינו ומבטיחים שלא נשוב ונחטא, אולם גלוי וידוע לפניו שלמרות ההבטחות נשוב ונחטא. אין כל דרך בפנינו אלא לנהוג כאותו סוחר, נתחיל ונחזור בתשובה בדבר מסויים, למשל, אדם יקבל על עצמו להיזהר בחטא הדיבור, כאשר יתגבר על חטא זה, יקבל על עצמו להישמר גם מחטאי העיניים, וכן הלאה... כך יסלק האדם את חובותיו לקב"ה מעט מעט, עד שיזכה ויהיה בעל תשובה גמור.

(בשם הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א)

ותמת שם מרים ותקבר שם

מסופר: הגאון הקדוש רבי עבדאללה עובדיה סומך זיע"א, ניספה במחלת הדבר שהשתוללה סביב בגדאד, בני הקהילה ביקשו לקבור אותו בבית הקברות העתיק שבעיר, אך המושל אסר על קבורתו משום שראה סכנה בקבורת מתי המגפה בעיר, ומפני כבודו של הצדיק, הרשה לקבורו בסמוך לקבר יהושע הכהן הגדול שנמצא מעבר לנהר החידקל, חצר הקבר מקודשת הן ליהודים והן להבדיל למוסלמים, וכשפנו היהודים לקבור בה את הצדיק, הופיע מוכתר הכפר בראש אנשיו, גרשם מן החצר ונעל בפניהם את דלתותיה. בנתיים התאספו המוני יהודים שבאו ללווית הצדיק, הם עברו כבר את הגשר הנטוי על החידקל, ובאו אל קבר הכהן הגדול ומצאו את הדלתות נעולות, היהודים רגזו וזעמו והמוכתר אף הוא כינס את האספסוף, הרוחות התלהטו והמתיחות בין המחנות הגיעה לשיאה, בינתיים טיפסו מספר תלמידים זה על כתף זה, עברו את החומה הגבוהה וקפצו אל החצר פנימה, ופתחו לפני המיטה את שער החצר והצדיק נטמן ליד הכהן הגדול. המוכתר לא הבליג על מפלתו, הוא התלונן בפני מושל הארץ על היהודים שהמרו את פיו ולא נשמעו להוראות פלוגת הצבא המקומית, הכו ערבים ולעגו להם. המושל קצף על היהודים והורה לאסור את נכבדיהם, והתיר לפרוע בהם פרעות. היהודים שדמם הותר הצליחו להזעיק את אחיהם שבגולה בפריז ובלונדון, ומשם נשלחו מברקי מחאה לשולטן הטורקי שעירק נמצאה תחת חסותו, השולטן הדיח את המושל המתנכל ומינה אחר במקומו, וליהודים היתה הרווחה.

אך בכך לא תם הסיפור, הערבים התמרמרו על הצלת היהודים והמושל החדש ראה צורך לפייסם, הוא ציוה להוציא את גופו הקדוש של רבי עבדאללה מקברו השנוי במחלוקת, ולהעבירו לבית העלמין היהודי העתיק, היהודים הבינו למצוקתו של המושל והסכימו לעשות כן מחוסר ברירה. ב"ג בכסלו בשלושה חודשים לאחר פטירתו, התקבצו כל יהודי בגדאד ובאו לחלוק לרבם כבוד בשנית, השלטונות שידעו כי באדמתה הלחה של בגדאד אין גופה שלא תרקב לאחר שלשה חודשים, נקטו בצעדי בטיחות מתאימים, הם הביאו רופאים ואמצעי חיטוי חריפים, והמושל בא בעצמו לפקח על העברת הגופה. הגולל הוסט והגוף הקדוש נחשף, ורבי עבדאללה סומך התגלה לעיני הרופאים שלם כאילו זה עתה נפטר, אפילו בתכריכיו לא דבק שמץ מן הובץ הסמיך שסביבו והם היו נקיים ובוהקים. למראה הפלאי הזה, ירד המושל מסוסו ופקד על כל מלווי לעשות כמוהו, להלוויתו של איש קדוש כזה הסביר, חייבים ללכת רגלי והוא פסע ברגליו מן הרובע המערבי של העיר ועד לבית הקברות בצידה השני. דבר הפלא היה לשיחה בפי כל, ורבים מהשוטרים הערביים שהיו עדים לו, התגיירו אחד מהם שהתגייר עם כל משפחתו, עלה לירושלים והתגורר בסמוך לשער שכם, זקני ירושלים זכו לשמוע מפיו פעמים אין ספור את הסיפור הזה.

צ'ין אדם לחברו

לחשוב על הזולת ביום שמחתו מסופר על הגאון רבי חיים שמואלביץ זיע"א ראש ישיבת מיר, שביום חתונת בנו הצעיר בשעה שהכל עמדו לנסוע לחתונה, קרא אליו רבי חיים את אחד מתלמידי הישיבה, שהיה בחור מבוגר שהשתהה בשידוכים, שעה ארוכה ישב והדריך את הבחור בעניינים שונים הקשורים לנושא, בחוץ המתינה המונית והרב זצ"ל עסק בשלו, היום אני מחתן את בני הצעיר סח לבחור, שמחתי גדולה וחשבתי בלבי עם מי ביום הזה אני יכול לחלק את השמחה בהובילי בן לחופה, על מי אני צריך לחשוב? אני חושב עליך.

בסבר פנים יפות

מעשה היה שנכנס עיתונאי אל הגה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך זיע"א כדי לבקשו לראיין אותו לעיתונו. אותו אדם נכנס כששיניו נוקשות זו לזו, מפחד הוא לבקש דבר כזה מהרב, אך בכל אופן החליט לנסות. מה רצונך ממני? שאל הרב בחיוך, רציתי לראיין את כבוד תורתו השיבו העיתונאי. הושיבו הרב על כסא שליחו והחל להסביר לו כי אין זה מדרכו להתראיין, סיפר לו את הסיבות שהביאו אותו לנהוג כך, וציין בפניו כי אנשי ירושלים ברחו תמיד מפרסומת, וכך ישב והסביר לאותו עיתונאי את הדבר, כעשר דקות יקרות הקדיש הרב לצורך שלא לבייש את אותו אדם. כשיצא אותו עיתונאי התעניינו הנוכחים בחוץ האם הסכים הרב להיענות

לבקשתו? לא, השיב העיתונאי, אמנם בנקודה זו נחלתי אכזבה, אך כל המאמץ היה שווה לי כדי ללמוד כיצד מסרבים במאור פנים איך עונים לא.

היזהרו בכבוד חבריכם

סיפר הרה"ק רבי משה צבי הרבי מסווראן זיע"א, בזמנו נכנס לאשה אחת לגלגל, הביאוה לפני הרב מיחאדיה, והיה אותו רוח מדבר מתוך האשה, והיה מבקש שיתקנו את נשמתו בזה שיאמר עם מנין אנשים תהילים לעילוי נשמתו, ורק אז יצא. ביקש ממנו הרב שיספר לו למה נענש להתגלגל בעולם? סיפר הרוח, בימי חיי הרביתי לחטוא אולם התחרטתי על מעשי וחזרתי בתשובה גמורה. כשהגיעה שעת להיפטר מהעולם נפטרתי מתוך תשובה. בבואי לפני בית דין של מעלה, נוכחתי כי אכן תיקנתי את חטאי זולת חטא אחד שלא שמתני אל לבי לשוב עליו, דווקא חטא זה טורדני מעולם האמת, וממנו אין לי מנוחה עד היום הזה, ומעשה שהיה כך היה: פעם אחת ראיתי אברך בן תורה שעמד סמוך לחותנו ואמר פרקי תהילים, בהגיעו לפסוק מסוים טעה בהגיתו, צחקתי ממנו בפני חותנו ואמרתי "הטועה בהגייה בן תורה יחשב?" נכלם האברך מאוד. עבירה זו שלא יחסתי לה עניין, חוסמת בעדי את הכניסה לגן עדן, אף על פי שנטהרתי מכל עוונותי, והנני נע ונד ומגולגל בעולם בגללה.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ג' תמוז
הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר לוי יצחק
מליובאוויטש (תשנ"ד)
יום ראשון ד' תמוז
רבנו יעקב ב"ר מאיר (ר"ת - ד"א תתקל"א)
הרה"ק פינחס ב"ר צבי הירש (ההפלאה -
תקס"ה)
הרה"ק רבי יהושע העשיל פרנקל תאומים
מקאמרנא ב"ר ברוך (תר"ד)
יום שני ה' תמוז
הרה"ק רבי בצלאל יהושע ב"ר יחיאל
מיכל מגלינא (תרע"ה)
יום שלישי ו' תמוז
הרה"ק רבי דוד צבי מניישטאט ב"ר
יחזקאל מקאזמיר (תרמ"ב)
יום רביעי ז' תמוז
הגה"ק רבי ברוך פרענקל תאומים ב"ר
יהושע יחזקאל פייבל (ברוך טעם - תקפ"ח)
הרה"ק רבי שמחה בונים ב"ר אברהם
מרדכי מגור (לב שמחה - תשנ"ב)
יום חמישי ח' תמוז
הרה"ק רבי מאיר מדויקוב ב"ר אליעזר
(אמרי נועם - תרל"ז)
(הרה"ק רבי מרדכי מקוזמיר ב"ר אברהם
המגיד מטריסק (תרע"ז)
יום שישי ט' תמוז
הרה"ק רבי יעקב מטעמילש ב"ר אליעזר
ליפמן (ספרא דצניעותא דיעקב - תכ"ז)
זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

פרפראות

מסופר על הגה"ק רבי פינחס הורוויץ בעל "ההפלאה" מפראנקפורט (יומא דהילולא ד' תמוז) כשקבלוהו לרבנות פפד"מ, עשו לו כבוד גדול. אח"כ שאלו אחד ממקרוביו מה חשב באותה שעה? ענה שדימה בנפשו שנושאים אותו במיטה לבית החיים וכל העם מלויים אותו.

**מבצע שבוע הספר: שני כרכי 'שבת טיש' ב-100 ש"ח בלבד! בהנחות "ביתן הספר"
וכן במשלוח עד הבית הנם! ספרא: 054-8539022**

גיליון מס' 172
שנה 3

פרשת חקת, ג' בתמוז תשע"ו

שבת טיש

וקראת לשבת ענג

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

זאת חקת התורה (ט, ב) - זאת בגימטריה חשק, שאת התורה צריך ללמוד בהשק ולא בעצלות. חקת ראשי תבות הדרה, קדשה, תשובה, שיש ללמוד מתוך שמחה, קדשה ומתוך הרהור תשובה. וראשי התבות אשר צנה ה' לאמר, בגימטריה ענות, שאין התורה נקנית אלא למי שדעתו שפלה עליו. (הכין עזרא)

זאת חקת התורה בגימטריה: מה היא החקת? לטהר טמאים, לטמא טהורים, באומר קדוש כמובא ביוצרות לפרשת פרה. (ספר הזכרון)

פרה אדמה (שם) - גימטריה היא רחוקה, כי ככל שהאדם משתדל להחכים בטעמי פרה, כך הוא מתרחק מידיעת טעמה על-בריו, אבל כאשר מקבלים את הדבר בחק בלי טעם, אפשר להשיג בה שמץ דבר. אם "אמרת אהפכה" - אז "רחוקה ממני". (רבנו בחיי)

ואסף איש טהור (ט, ט) - במסורה מובא, שיש עוד פעמים בתנ"ך תבת ואסף, כאן, וכן בפסוק **ואסף המצרע, וכן ואסף נחיה ישראל.** לרמוז לדברי חז"ל בסנהדרין, שאין בירידה בא אלא בדור שכלו זכאי או בלו חייב. **ואסף איש טהור - הוא דור שכלו זכאי, ואסף המצרע - הוא דור שכלו חייב, ובאחד משניהם יתקיים השלישי ואסף נחיה ישראל.** (רוח חיים)

זאת התורה אדם ביימות באהל (ט, יד) - תבת באהל במלנייה, האותיות ב"ת, אכ"ף, ה"י, למ"ד, בגימטריה תורה, ושלוש פעמים מזכרת תבת אהל בפסוק, לרמוז לשלש חלקי התורה, מקרא, משנה ומקרא. (הדר התורה)

התבות **זאת התורה** בגימטריה 1,024, והתבות **אדם ביימות באהל** בגימטריה 569, ההפרש ביניהם הוא 455 כמנין מיתה, שצריך להמית עצמו באהלה של תורה, והיא כנגדה עליו ומצילה אותו ממייתה. (מטל השמים)

וכל כלי פתוח אשר איננו צמיד פתיל עליו טמא הוא (ט, טו) - תבת צמיד במלנייה, האותיות צ"ד, מ"ם, יו"ד, דל"ת, בגימטריה בקדשה ובטהרה, לרמוז שהאדם צריך לשמור מהשבתו ודבורו בקדשה וטהרה, ולא להיות כלי פתוח למחשבות זרות והפך הטהרה. (אביר יעקב)

ספורים בפרשה

זאת התורה אדם ביימות באהל (ט, יד)

רבי יצחק אגסי, חתנו של רבי ברוך שלום אשכנזי ותלמידו של אבירחוננו בעל 'הסקל', היה מתמיד גדול ומסור נפשו כפשוטו על למוד התורה. בערב ימיו, והוא בן פחות מחמשים, חלה בלבו ובעצת הרופאים נסע לנפש בטבריה, אולם גם שם המשיך להשכים קום ללמוד התורה, וכאשר שאלו בעל המלון על-כך, השיב: "אם איני יכול לקום ללמוד לפנות בקר ולעבד את השם יתברך, למה לי חיים?! וכך גם השיב לאחד ממקרי: "מצאתי גמרא מפרשת שאסור לי להפסיק להשכים קום ללמוד התורה, כמובא במסכת שבת, אמר רבי יונתן, לעולם אל ימנע אדם את עצמו מבית המדרש ומדברי תורה, ואפלו בשעת מיתה. שצאמר "זאת התורה אדם ביימות באהל", אפלו בשעת מיתה תהא עוסק בתורה". בלוחו, ראו סנדלר אחד שהיה גר בשכנותו שהוא מצטער מאד על פטירתו. שאלוהו על-כך והלה הסביר: "לפעמים הייתי רואה את המנוח משכים קום עוד בטרם הנצה החמה, וכששאלתיו מדוע הוא כה מקדים לקום ממשכבו אמר לי שהוא עושה כן כדי לעבד במאפיה לפרנסתו, והמלתי עליו בלבי על עבודתו הקשה". התברר, שרבי יצחק בקש להסתיר את העבודה שהוא משכים קום ללמוד בהתמדה עם מורו ורבו, ועשה הכל בהצנע לבת.

ביום פטירתו של רבי זלמן, אחיו של רבי חיים מוולוז'ין, יצא הקול בולגא פי שעותיו ספורות, ורבים מבני העיר באו לבקרו טרם הסתלקותו מן העולם. עם הכניסה, ראוהו המבקרים כשהוא שוכב במטת חליו, ולמרות היותו מלפף בפיסוריו הקשים, יושב הוא וקורא מזמורי תהלים בקול יפה אף נעים. תמחו המבקרים, ואחד התשובים שבהם, ר' ליב ב"ר מוילגא, תמה בפניו על-כך: "רבנו! הנח עתה לקריאת התהלים, כי הרי תש בחד". השיב לו רבי זלמן ואמר: "מה אתה מדבר אלי? הלא תלמוד ערוך הוא, זאת התורה אדם ביימות באהל, אמר רבי יונתן, אל ימנע אדם את עצמו מדברי תורה אפלו בשעת מיתה, ומי יודע, אם לא לעת פזאת הנעתה..."

רבי אלכסנדר סנדר, ראש שושלת צדיקי בית קומרנא, התפרנס כל ימיו בדחק גדול, והיו ימים שסבל מרעב של ממש. אולם למרות מחסורו, לא מש כל ימיו מאהלה של תורה, וקיים בנפשו את הנאמר "זאת התורה, אדם ביימות באהל". את חיותו היה יונק מהתורה הקדושה, והיא השפיעה מלבו כל צדך כמזון גשמי, עד שפתבו עליו ש"היה עוסק בתורה ופניו בוערים כלפידים". גם כנגו הקטן רבי יצחק איזיק מקומרנא, החזיר את האהבה הגדולה לתורה הקדושה, וכדי להשפיע מלבו את הרעב המצוי, היה לומד עמו בלי הפוגה, ופעם נמשך למודם יומים תמימים מתוך רעבון. לבני ביתו היה אומר: "דעו לכם שכל החיים לא נמשכים אלא שבועים שנה, ואין להצטער על יסורים זמניים, לעמת התורה הנצחית".

בחור ישיבה אחד נכנס פעם אל החזן אי"ש, ונשאל על-ידו, אם נוהג הוא להתעסק בדבריהם הקדושים של רבותינו הרא"ש והמהרש"א. התנצל בחור שהדבר קשה עליו, אולם החזן אי"ש הגיב ואמר: "אוי, כמה טוב הדבר ליגע את המוח בשביל למוד התורה הקדושה!"

לקבלת הגיליון והנחיות
05806777@gmail.com :דוא"ל

חדש! ניתן לרכוש את ספרי 'שבת טיש'
במשלוח עד הבית היינם!
ספרא: 054-8539022

זמני השבת - ירושלים
הדלה"ג 7.12 צאת השבת 8.30 רבנו תם 9.05

היה היה

וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים

שנת תקס"א. רבן של ישראל, רבי עקיבא איגרא, מכהן אז ברבנות בעיר פרידלנד שבפרוסיה המערבית, עיר רבנותו הראשונה. במהלך השנה, שהה תקופת זמן בעיר ליסא. בה התגורר חותנו רבי יצחק מרגליות, שנפטר שנה לפני כן בכ"ו באדר תקס"ט, ואליה נסע כדי לטפל בחלקת עזבונו. בשהותו בליסא, הגיעה לאזניו השמועה המחרידה על שרפה גדולה ועצומה שפרצה בעירו פרידלנד, ועשתה שמות בבתי העיר. באותם ימים, היו רב בתי המגורים בנויים מעץ, ומדי שנה כמעט היו פוצות דלקות אש, ובתים רבים היו למאכלת אש. לא פעם היו גם אבדות בנפש רחוקה לצלו, ולעתים עלו בעשן עירות שלמות וכמעט לא נותר בהן דבר, אך למרות כל התלאות והיסורים, התגערו יהודי הקהלות מאפרם כעוף החול, ובכחות משתפים הקימו מחדש את בתיהם, כאשר כל הקהלות היהודיות מקרוב ומרחוק נחלצות לעזרה ומסיעות כמזון ובגוף לתקומתה של הקהלה החרבה. כך היה גם בפרידלנד, עם שד הדלקה הגדולה שהפכה את רב בתי העיר, לגל של אפר ורמץ מעלה עשן. התושבים ישבו ובכו את רכושם שנמוג בעשן, ופגרו אצבעות מחסר יכלת להשתלט על האש העקשת, וכשסוף-סוף דעכה האש הגדולה, נותרו רבים ללא קורת גג לראשם. רבי עקיבא איגרא שב מיד לביתו, ונתתם ראשו ורבו למען מפי השרפה. הוא הריץ מכתבים לכל הקהלות, התרים עשירי עם למען העניים שאין ידם משגת לבנות את ביתם מחדש, ועד מהרה החל להשמע קול הלמות פטישים, והעיר פלה נכנסה לקדחת של בגיה מחדשת.

עם תחלת הבניה, יצא הפרוז מביתו של רבי עקיבא והכריז: "כל מי שבונה את ביתו מחדש, עליו להתנות עם הקבלנים שלא לעבד בשבת-קדש, חלילה. אולם, אין לגרע ממשקרתם של הפועלים על אי הבניה בשבת, ויש לשלם להם על כל ימות השבוע". בני פרידלנד בלה, היו בלם יראים ושלמים, המדקדקים על קלה בבחמורה, ולא היה אחד מהם שהעז חלילה לחלל את השבת בפרהסיא. לפיכך, התקבלה הוראתו של הרב הנערץ על כל בני הקהלה ללא עוררין, אולם אחד היה יוצא מן הכלל. היה זה העשיר הגדול בעיר, בעל המאה ובעל הדעה, שרוחו קצרה עד שבגית ביתו תסתם, והוא הפנה ערף לאזהרתו של הרב. השבת הראשונה הגיעה, ובעיר השתרר בבת-אחת שקט מופתי. לאחר שבוע שלם בו נשמעו כל העת קולות הבניה, הבונים בלם שבתו ממלאכה ובעיר השתררה אורה של שבת המלכה, אלא שלפתע התעוררה מהומה גדולה. "בביתו של העשיר משכיבים לעבד כרגיל", ספרו כמה עדי ראיה, ותהום כל העיר. עד מהרה הובאו הדברים לידיעתו של רבי עקיבא, והוא שלח מיד את שמשו להזהיר את העשיר לבל יהיו לבנות בשבת. אולם דבריו של הרב נפלו על אזנים ערלות, והעשיר הגאח אף לא טרח להאזין לדברי שליחו של הרב. עד פה וכה, עברה השבת, וכל בני העיר המתנינו בנשימה עצורה לשבת הבאה. ימות השבוע עברו ביעף, והנה פרשה השבת שוב את כנפיה על היקום בלו. פרידלנד פלה מתכנסת באירת השבת, למעט ביתו של העשיר העקש, שממשיך לעשות שבתו חל, וביתו הולך ונבנה בצעדי ענק, תוך כדי רמיסת כבוד השבת בריש גלי. ובעוד בני הקהלה שבים מבתי הכנסיות בסיוס תפלת ליל שבת, נשמע קולו הרם של השמש, המכריז בקול רם את דבר האסור שהטיל הרב על בניה בשבת, ואת החרותו סיס במשפט הנוקב פלי לבי: "וכל הפורץ גדר - ישכנו נחש". פלצות אחזה את בני הקהלה למשמע אזהרתו המפרשת של הרב, אולם על העשיר לא השפיעו הדברים כלל. להפך, בזכות היותו אחד מראשי הפרנסים בקהלה, הודיע לשמש המכריז, כי מעתה ואילך לא יצא בהקדוות בעיר, טרם יביא את דבר הנסח אליו. בעצת רבי עקיבא הגיע השמש בערב השבת הבאה אל ביתו של העשיר ובגידו נסח הפרז, אלא שהעשיר חזק בשאט-נפש את שורת הסיוס "וכל הפורץ גדר - ישכנו נחש", ושוב המתה העיר לשמע חצפתו של העשיר בן הבליעל.

למחרת, ביום שבת-קדש, עלה רבי עקיבא איגרא על בימת בית המדרש ונשא דרשה נוקבת בחובת שמירת השבת, וסיס את דבריו הנחרצים בהבטחה, "שמי שימרה את דברי ויבנה בשבת, לא יתקים הבית ההוא". גם אזהרה זו לא רפכה את לבו האטום של העשיר, וביתו הלך ונבנה גם בשבתות הבאות ללא הרף. לא עברה תקופה ארפה מאז נחנך הבית ההדור והמרוז, ולפתע הודעזע אחד הפתלים שבביתו ונפל על צדו. לתרדתו של בעל הבית התברר, כי הקורות שתמכו בקיר היו רקובות עד היסוד, והקבון שפשה בהן מוטט את יסודות הקיר בלו. תחלה התנחם העשיר כי רק בקיר אחד ארע הגזק, אולם לאחר ששמחים גדולים הובאו אל הבית, התגלה גזל האסון. התברר, כי כל הקורות בלן בכל רחבי הבית, מהמסד עד-התפחות, בלן רקובות וחסרי תקנה. מהרו והמלטו מן הבית, אם חייכם יקרים לכם", הזהירו הממחים את העשיר ובני ביתו, והללו נמלטו בהלה מהבית בעור שניהם. לנגד עיניהם הנדהמות של בני העיר, נאלץ העשיר להרס את כל הבית המפא, ולהתחיל שוב את הבניה מהיסוד. הדבר היה לגס ופלא, שכן כל הבתים בעיר נבנו באותה תקופה והקורות בלן נרפשו מאותם ספקים, ובאף אחד מהן לא שטטה רמה ותולעה, למעט ביתו של העשיר שפרץ גדר. אך גם לאחר שהבית נבנה מחדש, פחד העשיר לגור בבית, שמא תשלט בו קפידתו של רבי עקיבא איגרא, והוא מכר אותו לאחד מתושבי העיר והשתקע בבית אחר. ויהי הדבר למשל ולשנינה בקרב בני העיר, כי צדיק גזר והקב"ה מקים.

מאורות

רבי אריה מרדכי רבינוביץ מפוריסוב: ביום ההלולא ג' בתמוז תרמ"ה

בנו של רבי יהושע אשר מפוריסוב, בנו של היהודי הקדוש מפשיסקא, ואבי משפחת רבינוביץ הענפה בארץ הקדש, אליה עלה באכול תרל"ד, פשהא משליך מאחורי גו את אדת ההנהגה. איש האשפולות היה, בעל תאר וקומה, ורודף חסד כל ימיו. יראתו קדמה להקמתו, והפלותיו היו השתפכות בנפש ובדבקות נפלאה. ביום הכפורים, היה עומד על רגליו מזון הנגס היום הקדוש עד מוצאי יום הכפורים, והיה עומד בתפלה כבו המתחטא לפני קונו. ביתו היה פתוח לרוחה, וכל מר נפש היה מוצא אצלו און קשובה. לעתים היה מפזז את כל ממונו שהיה עמו, והיה אומר: "אריה מרדכי יכול להשיג כסף בהלואה או לקנות בקפה, אולם מה יעשה אותו עני?" לעתים היה חוזר מהמקנה בערב שבת, ולא הביא את בגדי החל שהחליף, כי מצא עני שבגדיו בלויים, והיה מעניק לו את כל בגדיו באין רואים. כל ימות השנה היו אורחים רבים פוקדים את ביתו, והיה דואג שיאכלו לשבעה, ואף שוחח עמם כדי לפיסס ולענגם. בליל הסדר ישבו בביתו עשרות אורחים, והיה מעניק לכל אחד מתנה לשמח את לבם. בשנודע לו על אחד מתושבי העיר העתיקה שגנו הגיע לפרקו ואין בגידו להשיג את הוצאות החתנה, העמיס על עצמו את כל ההוצאות ובזכותו הוקם הבית על תלו. רבים מבני ירושלים הסתופפו בצלו ונהנו ממנו עצה ותושיה, והיה שמו מפרסם לשם ולתהלה, וזכה להעמיד משפחה מפארת ומסעפת בישראל.

יוסיף דעת

ערב שבת קודש פרשת חוקת, הוא אחד הימים המזכירים בהלכה שנוהגים יהודיים להתענות בהם, מפני שבאותו היום שחל בט' בתמוז שנת ה'ד', נשרפו כ' או כ"ד קרונות אולם ספרים בצרפת, לאחר הוויכוח של רבנו יחיאל מפאריש, רבי יהודה ב"ר דוד, רבי שמואל מפליזא ורבי משה מקוצי בעל הס"ג, נכחד המושג ניקולס דונין, ועליאף שידם היתה על העליונה, גור מלך צרפת על שריפת התלמוד. ולא נקבעה התענית לפי היום בחודש, אלא לפי היום בשבוע, על-פי שאלת חלום שנענו בו: "ודא גזירת אורייתא", שהם דברי תרגום אונקלוס על תחילת הפרשה "ואת חקת התורה". על שריפה זו, כתב מהר"ם מרוטנבורג את קינתו הידועה "שאלו שרופה באש", אותה אמרים בתשעה באב כקיינת של שחרית. דבר המאורע והתענית מוזכר בספר שבלי הלכת, ומביאו המגן אברהם, שמוסיף גם שביים זה נחרבו שתי קהילות גדולות בפרעות ת"ח ות"ט. רבנו הלל ב"ר אליעזר מווינונא תלמיד רבנו יונה, כתב במכתבו, שריפת התלמוד בצרפת באה בעקבות שריפת ספרי הרמב"ם שם, לאחר התנגדות שקמה כנגדו בגין חיבוריו מורה נבוכים וספר המדע. וכתב: "ואם שאלני מי יודע שאותם הגירות היו ביוון שריפת המדע והמורה, אעני הנח האות והמופת, שלא הפסיקו ארבעים יום מיום שריפת ספרי רבנו לשריפת ספרי התלמוד, ובאותו מקום עצמו, נשרפו כל הספרים והפירושים שנמצאו בפאריש, ונתערב אפר ספרי התלמוד באפר ספרי המדע והמורה, כי היה עדיין האפר במקום. ויהודים גויים ידעו לאלתר כי דין שמים היה, וממרום שלחו אש על כי שלחו די בספרי הקודש. וה"ר יונה הגדול במברצלונה, היה ראש נצמן על כל אותם המעשים אשר נעשו בצרפת, ואז גימס לבנו ולב כל עוריו, וקבל עליו ללכת ולהשתטח על קבר רבנו הרמב"ם במניין עשר, ולבכות על קברו שבע ימים שימחול לו על אשר מעל בספריו, והודה בפני בני כל העם שהוא בוש ומתחרט. ובכל הלכה היה מזכיר, וכו'".

את־זהב בסופה - עד שנעשים אֹהֲבִים זֶה אֶת־זֶה

מפרסם היה רבי מאיר מפרמישן ברוח הקדש שהיתה מתנוססת בהיכלו, ובמפתים הגלויים שהתפרסמו במחצתו. המונים נהרו אליו כדי לקבל ממנה עצה ותושיה, ולהושע בזכותו בדבר ישועה ורחמים, וכלם ענו אחריו מקדש־מקדש. אולם היו כמה מצדיקי הדור שלא היתה דעתם נוחה מהגלויים השמימיים והסודות הנעלמים מכבשונם של־עולם, וראו בכך סתירה למאמר הכתוב במשלי: "כבד אלקים הסתר דבר". היו שטענו שבקד נפגע כבודם של צדיקי הדור הזקנים, שהם אוצרים בחכם את הכחות הרמים שקבלו מן־השמים, ואינם מגלים אותם ברבים, אולם הסבא קדישא רבי ישראל מרוזין, שהיה מגדולי מעריציו של הרבי מפרמישן, המליץ עליו שהוא הצהיר והקבואה של כל צדיקי הדור, ודרך גלוי כוחותיו הגדולים מרום הוא את קרנם שלהם ומגדיל את כבודם, שכן בזכותו מתגלה פמה פח אצור בקרבם של יתר הצדיקים שקומתם שגבה מבינת אנוש. וכאשר נודעה דבר ההתנגדות לאזניו של רבי מרדכי מקרמניץ, רבו של רבי מאיר־ל, עמד הוא לימינו והבטיח לו, כי בסופו של דבר יתקיים בכל המתנגדים לו דברי חז"ל "את־זהב בסופה", ולבסוף יתפכו להיות כלם אֹהֲבֵי ודורשי שלומו, ויסכימו עם דרכו בקדש.

אחד מגדולי הצדיקים שהתנגדו לשיטתו של רבי מאיר מפרמישן, היה 'השרף' רבי אורי מסטרליסק, אולם גם בו התקיימה לבסוף "את־זהב בסופה", ולא זזו משם עד שלא נעשו אֹהֲבִים זה את־זה. באחד הימים, הגיע לפרמישן, אחד מחסידיו של רבי אורי, אשר מזה שנים ארכות התהלך ערירי וביטו ריקם מצהלות בנים ובנות. בהנכנסו אל הקדש פנימה, לא ספר האיש את דבר היותו מחסידיו של רבי אורי מסטרליסק, אולם רבי מאיר הביר בו מיד מאין בא, ומיד צוה לו פד: "חזור לביתך, ובעצמו של החרף הקר, בתאריך פלוני לקראת יום השבת, רכש את כל מאכלי השבת ביד המלך, לרבות שאר מצרכי מזון בשפע, הנח את כל הכבדה בתוך ארגז גדול מעץ והטען אותו על מזחלת חרף, שכן השלג יכסה אז ארץ, ובעגלה רגילה לא תוכל לנסע. כאשר הבל יהיה מוכן, צא לדרךך אל העיר סטרליסק, אל ביתו נאווה קדש של רבך רבי אורי, ומסר שם בביתו את הצידה שהבאת עמך, כי ביתו של הצדיק יהיה אז ריקם מכל מאכל, ולא יהיה לו פמה לכבד את השבת. ובשכר מצוה זו, כאשר תשמח את לב רבך ובני ביתו, תזכה להושע בבנים חיים וקיימים". לשמע הוראתו של רבי מאיר, נבהל האיש עד עמקי נשמתו, ובשרו נעשה חודוד־חודודי. היטב ידע כי גבה טורא בין שני הצדיקים, ולא ידע כיצד יסביר את עצמו מדוע הביא לרבו את ארגז המאכלים. שב אפוא האיש לביתו מתוך בלבול חושים, אולם כאשר הגיע אותו שבוע מדבר, והשלג באמת פסה את עין כלי־הארץ, התמלא האיש בהחלטה נחושה, לקים את הוראת הצדיק מפרמישן במלואה. תחלה נטל ארגזו עץ גדול, המחשק בטבעות של ברזל, והחל להכניס לתוכה מצרכי מזון מכל הבא ליד. כשהארגז היה עמוס לעיפה, הטעינו כסיעה בני ביתו על מזחלת החרף שלו, ויצא צהרי יום חמישי, כשפניו מועדות לעיר סטרליסק. השלג לא הפסיק לרדת כל ימות אותו שבוע, והדרכים המזובלות אל סטרליסק היו שוממות מאין אדם. ביתו של הצדיק היה ריקם מכל פרוה, ועולליו שאלו לחם ואין. ובעוד הצדיק עסוק בתפלותיו ועבודתו הקדושה, עמדה הרבנית בחסר אונים וראתה במר־נפשה את ילדיה מתהלכים ברעובנם הגדול ללא מוצא. באישון לילה, שמעה הרבנית קול שקשוק אופנים בסמוך לביתה, ועוד בטרם הספיקה לצאת ולראות מי הוא הבא בעוד החשך מכסה ארץ, הספיקה המזחלת להתרחק מהבית, פשהיא מותרה אחריה ארגזו עץ גדול בסמוך לדלת הבית. במאמצים מרבים עלה בידה של הרבנית לגרר את הארגז פנימה, ולתהקמה מוצא פנים אוצר בלום של מזון, ואז יקרות נפל בבית. "מי הוא השליח האלמוני שהחיש לנו את הישועה?" הרהרה הרבנית, וכאשר האיר הבקר נפרו עקבותיה של המזחלת בשלג הצח שמסביב. בהוראתו של הצדיק רבי אורי, יצא אחד מבני ביתו אחר עקבותיה של המזחלת, ועלי־פיהו עלה בידו לגלות כי ידו של פלוני החסיד בדבר. בעל־קרחו נאלץ האיש להתיצב בפני רבי אורי ולספר לו, כי עשה את הדבר במצותו של הצדיק מפרמישן, שצפה את הדבר מבעוד מועד. לא עברה שנה מאז אותו מעשה, והחסיד נפקד בבן זכר, וכל מקריו השתתפו עמו בשמחתו.

לקראת יום הברית, הגיע אבי הבן המאשר אל הצדיק מפרמישן, והזמינו לשמש כסנדק לבן הנולד, לאות הוקרה על הישועה הגדולה שבאה בזכות עצתו. משם המשיך האיש לסטרליסק והזמין את רבו רבי אורי, לשמש אצלו כמנהל. שני הצדיקים לא ידעו על הכבוד המשותף, ושיניהם הגיעו בנפרד אל העיר למברג, בה עתידה להתקיים ברית המילה, ונפגשו על המרפבה שבגל הברית שלח לכבודם. דקמה עמקה נפלה לרגע ביניהם, ולאחר מכן החל רבי מאיר לספר: "במדינת ספרד, חלה אחד משני המלך, שהיה אחד מהאנוסים, ושכב על ערש דווי. בטרם מותו, שלח אליו המלך את הכמר שלו כדי להתודות לפניו פמנהג הנוצרים, אולם בראות החולה את הכמר הנוצרי, הסב את פניו אל הקיר, שכן לא חפץ לראות בצלם המשקף שעל צווארו. גחן אליו הכמר ולחש באזניו: אחי היקר, גם אני יהודי פמוך. הבה ונאמר אפוא יחד שמע ישראל". סים רבי מאיר את ספורו ואמר לרבי אורי: "כמוני כמוכם, הרי יהודים אנחנו, ושינינו עובדים את בוראנו". מיד הושיטו שני הצדיקים זה לזה את ידיהם, ומאז נפרשה סבת שלום ביניהם והתקיים בהם "את־זהב בסופה".

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

פרה אדמה וגו' - רואה אני, כי כל סמניה מוכיחים על הדינים. אדמה כי הוא זה סמן תגברת הדינים, תמימה באין שער שחר, וכן אמרו ז"ל שתי שערות שחרות פוסלות אותה, ולא שערותיה לבד אלא אפלו קרניה וטלפיה צריכים להיות אדמים, אבל שחרות ואין צריך לומר לבנות פוסלות, אשר לא־עלה עליה על פי העל ימתק הדינים בסוד מאמנם ישווין ממדקון כל עונותיו של אדם, שהם בחינת הדינים. גם שרפתה פאש הוא בחינת הדינים, ובהתקצרות הדינים באפר יעשו הברכה לטמאה הדיבוקה באדם מהמת, שגם היא אינה אלא רצונה רעה מצד יסורי המשפט. וראיתי בספר זוטא ופסקו רמב"ם בפרק א' מהלכות פרה אדמה, אין לוקחין עגלה ומגדלין אותה, שאמר יקחו וגו' פרה, ולא עגלה, עדיפאן. ולפי מה שאמרנו שכל מעשיה הם בחינת המשפט, יש טעם בדרך, כי שם פרה יגיד מספר הידוע למספר בחינת הדינים פידוע לידועי חן, לזה צוה ה' שיקחו אותה פישש בבחינת מספרה מספר אשר תבנו אליו, אבל אם יקנו עגלה קונים דבר שאין בו המספר אשר אנו צריכין לו, והגם שמגדלין אותה עד שנקראת פרה, אפי' עילפי' יכו' קפידו' על שעת הקנין כדי שיהיו קונים דבר שהכונה בו שהם רפ"ה דינים: ויבאו בני־ישראל וגו' - צריך לדעת למה הצדק לומר כלי־העדה, ולא הספיק במאמר בני־ישראל, שמון הסתם הם כלי־העדה. אכן לפי מה־שקדם לנו מדבריהם, כי כשישראל הם במדרגת ישרים וצדיקים נקראים בני־ישראל, וכשאינם בגדר הנאות נקראים עם זכו, וכאן הודיע הכתוב כי כלי־העדה ישנם בגדר זה שיקראו בני־ישראל, פרוש גלן נקראים בשם ישראל בגדר ישרים וצדיקים, וזה מקון לדברי רז"ל שאמרו וזה לשונם, כלי־העדה - עדה השלמה:

דברי הימים

בג' בתמוז ב'תפ"ח, לאחר כניסת בני ישראל לארץ ישראל, התמיד יהושע את השמש בגבעון וירח בעמק אילון, במלחמת מלכי הדרום, ויידם השמש וירח עמד עדיקם גוי איביו, הלא־היא כתובה על־ספר הישר, ויעמד השמש פחצי השמים ולא־אץ לבוא פיום תמים. חז"ל במסכת עבודה זרה נחלקו בזמן עצירת השמש בין יממה לשלוש.

על ספר הישר המוזכר כאן, מברש רש"י שהוא כינוי לספר בראשית, והרלב"ג כתב שהכוונה לספר ישן שנאבד עם הגלות. הספר מוזכר גם בקינת דוד על מות שאול ויהונתן, וכן מוזכר בתרגום השבעים, בו מובאת תפילת שלמה בחנוכת בית המקדש הראשון, ונאמר שם שהתפילה לקוחה מספר הישר. השתמר חיבור אחר בשם "ספר הישר", בו מובאים קורות עם ישראל מתקופת אברהם יצחק ויעקב, עד תקופת השופטים, ובו אגדות ומדרשים שלא מובאים במקורות אחרים. הספר נרפס לראשונה בונציה בשנת שפ"ה, אולם לא נודע מתי התחבר. עוד שני חיבורים התחברו בשם זה, הראשון הוא ספר מוסר המיוחס לרבנו תם או לרבנו יונה מגירונדי, וכנראה התחבר בידי רבי זרחיה היווני או רבנו יעקב מאורליינש, והשני הוא ספרו ההלכתי של רבנו תם, ובו שאלות ותשובות וחיידושים בש"ס.

בה' בתמוז נאסרו שניים מגדולי הדורות. ביום זה בשנת ה'כ"ח, נאסר המהר"ם מרטנובורג בעלילת שווא בדרכו לארץ ישראל, ולמרבח הצער נפטר בכלאו ונפדה רק לאחר 14 שנה. בשנת שפ"ט נאסר ביום זה בעל ה"תוספות יום־טוב" באשמת זלזול בקיסר ובדת הנוצרים בספריו. הוצא עליו גזר דין מוות, ולאחר השתדלות מרובה שוחרר בדמי פדיון גבוהים. את יום מאסרו קבע לצאצאיו כיום תענית.

משבת

רבי אהרן קוסלר הגיע פעם לויילנא, וקר אל מעונו של החזון אי"ש. נכנסו שני הגאונים בפלפול הלכתי סוער, זה סותר וזה בונה, ותוך כדי משאם ומתנם, התלחטו ובוטחו סוער ביניהם וקולותיהם התגברו עד לב השמים. שמע אחד מבני המשפחה קולות וקרקים, ונכנס בבקלה אל החדר, שמא מאן דהו זקוק שם לעזרה. לפליאתו, ראה את החזון אי"ש, אותו הכיר תמיד כאיש רגוע ושליו, והנה הפעם יצא מגדרו וכלו חדור רוח קרב. הלך האיש להעזיב את אחותו של החזון אי"ש, אשתו של רבי שמואל גרינימן, אולם היא הרגיעה מיד את האיש והפיקה לו את דברי הגמרא בקדושין, שדרשו את הפסוק שבפרשתנו, פרשת חקת, "אתוהב בסופה" - "אל תקרי בסופה אלא בסופה. שאפלו האב ובנו, הרב ותלמידו, שעוסקים בתורה בשער אחד, נעשים אויבים זה את זה, ואינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה". ואכן, תוך שעה קלה ראו את שני הגאונים יושבים מחזיקים ומפגשים, ונפרדים איש מרעהו באהבה וידידות.

רבי צבי זאב פליי, משיגח ושיבת חרוון, היה בשיא רתיחתו בשעת למודו, מבלי משוא פנים. נר לרגליו היו דברי רבי ישראל סלנטר באחת מאגרותיו: "הלמוד בתורה אשר יקרא למוד, הוא ללמוד בחריפות הדעת, כל אחד מחזיק בכל עז בקרתו, במאמרו אפלו הרב ותלמידו שעוסקים בתורה בשער אחד, נעשים אויבים זה את זה". אולם לאחר המשא ומתן ברתחא ואוהבתא, היה מקום נפשו את דרשת חז"ל "אתוהב בסופה" - "עד שנעשים אוהבים זה את זה", והיה מפסיק את פרשייתו שמא נפגעו ממנו חלילה. פעם, בפרוס הימים הנוראים, נגש אל אחד מבני חבורת הלומדים בספר "חפץ חיים", שהתקנימו בקביעות בשיבה בראשונה, והתנצל בפניו שמא פגע בו פעם, כאשר הזכיר דבר מה בעת השעור, והוא בטל את דבריו. "רצוני לומר לך, שלא היה בזה חסד ושלום שום פניה של פגיעה, אלא כך התרגלנו ללמוד וזו דרכי, אבל בכל זאת, נתקן שלך הפריעו דברי, ולכן אבקש ממך מחילה". בזומה לכך היה פעם, כאשר אחד מצעירי התלמידים ירד לפני התבה בהיכל הישיבה, וסיים את תפלתו במהירות. אחר התפלה נגש אליו המושג, והוכיחו על התפלה החזרה שלו, קשהו מעוררו על הצורך להתפלל במתינות כמונה מעות. פעבר זמן, בקש מאחד הבחורים שיחפש את התלמיד הלז ויבקש ממנו מחילה בשמו, ובקש ממנו למסר לו דברים אלו: "אמר לו, שאמנם תפקידו כמשיגח להעיר, אבל אם הוא נפגע, מבקש אני את מחילתו".

בראשות קהלת דוונסק, עמדו שני רבנים ידועי שם, רבי מאיר שמחה בעל "אור שמח", והרונצובי רבי יוסף רוזין. באחת משיחותיו אמר פעם ה"אור שמח": "אמנם פן, בשעה שאני והרונצובי נפגשים, הננו מתנגחים ומתנצחים בדברי תורה, אולם עם זאת שנינו הננו ידידים אמתיים זה לזה, בבחינת 'אתוהב בסופה'".

בארושיו של רבי אברהם יוסף שפיירא עם בתו של ה"חשוב סופר", רבי אברהם שמואל בנימין סופר, היה רבו, הרב מטשבוין, שרדי בשמחה יתרה. שאלוהו מקרבו לשמחה מהיזה עשה, והשיבו: "הרי התקן דגן, הוא צאצא בן-אחריבן לרבי פינקס מקורניץ, וכידוע גבה טורא בין בנו ונכדיו המדפיסים מסלויטא, לבין רבי עקיבא אנה, בענין הדפסת הש"ס בימיהם, ועכשו שזכו להשתדף ביניהם, שמח אני שהתקינו בהם דברי חז"ל 'אתוהב בסופה', ונדביו הגמרא על בית שמאי ובית הלל שלא נמנעו להנשא אלו לאלו".

רבי דוד יעקב פרישמן רבה של קהלת קדלבורג, למד במשך עשר שנים בישיבתו של החת"ס סופר. לימים ספר, כי מנהגו של רבו היה, שלא להעמיד בארגו הספרים שלו את הספר "פני יהושע" עם ספריו של רבי יהונתן איבשיץ, "ברית ופלת" ו"אורים ותמים", מפני שהיו ברי פגלגתא מתייהם. אולם לימים העמיד החת"ס סופר את הספרים זה אצל זה, וכששאלוהו תלמידיו על כך, השיבו: "עלו לי מרהשמים, כי בשמים כבר עשו גאונים אלו שלום ביניהם".

נוהג היה רבי נפתלי מרופשיץ, שבשעה שהיה מסב לסעודה, היה מחלק בעצמו חלות לחסידים שאפו להסתופף בצלו. אחד מחשובי תלמידיו, היה רבי ישראל בר גילרנטר רבה של ישיבה, בעל "רביד הנהב", ומדי שבוטע היה הרבי מוסר לו שתי חלות שנדבקו יחד בשעת האפיה, לו ולחברו הקרוב אליו. פעם נוצר פרוז הלכבות בין שני הרעים האהובים, ובליל שבת-קדוש נתן להם הרבי שתי חלות נפרדות, כי חש ברוח קדשו בדבר הפרוד שהל חסידים. ראו זאת שני התלמידים ומיד השלימו ביניהם, וחזרו להיות באהבה במקדשם, ויהי למקרת, בשעת סעדת יום השבת, שוב נתן להם הרבי שתי חלות דבוקות, כי שבו לאחודותם.

רבי דוד צבי ערנפלד, היה רגיל להכנס עם חותנו החת"ס סופר בפלפולי הלכה. פעם גבר ביניהם הוכוח בסעדת הלילה עד חצות, ושניהם עמדו על דעתם בתקף. פיון שהתאחזה השעיה, שב רבי דוד צבי לביתו עם בני ביתו, אולם גם בביתו המשיך להתעמק בסגיה. כשעה לאחא מכו, הגיע לפתע אחד מתלמידי הישיבה, ובדין מכתב מהחת"ס סופר בו הוא פותב כי הוא מזדה לו שהקמת אתו, והתקיים בהם "אתוהב בסופה".

מטעם

לא-עלה עליה על (טו, ב)

בטעמי מאריך טרחה, וראשי התבות שלש אותיות ע"ו ואחריהן שלש אותיות למ"ד, לרמז למובא בפסקתא על גוי אחד, שרצה לרמות את חכמי ישראל, והעלה על פרתו האדמה על כל הליכה, ולמחר רצה למכרה לחכמים. פדקו החכמים וראו שעיניה פוזלות ושתי השערות שעל צווארה נקפפות, ודחו אותו ובקד הפסידו ממון רב. וזה הרמז, אם מאריך טרחה עליה, שהטילו עליה על, אזי יש לבדק בעינים שלה וישערות אם הן זקופות, ולכן סמוך לשלש האותיות ע"ו זקופות על העינים, יש שלש אותיות למ"ד שהן זקופות, כדי לרמז שצריך לבדק אם השערות זקופות ולא נקפפו כשהניחו עליה על. (אור תורה)

אתימשכן ה' טמא

(טו, ט)

יש להפסיק מעט בין תבת ה' לבין תבת טמא, כדי שלא יתרחק ויגדף חלילה, ולכן תבת ה' בטעם פשטא המפסיק והיא מקדמת לתבת המשכן. (שם)

משם נסעו

(כא, ט)

בטעמי זקא סגל, לרמז לדברי חז"ל, שבאשר נסעו ישראל משם, עמדו האמוראים מוכנים עם אבנים והציעו לזרק על עם סגלה, דהיינו זקא סגל, והקפ"ה עשה עמם גם ופלא, והודיעו ההרים ונכנסו זה בזה והגירו כל האויבים. (ברכת איש)

מדגש

תבת 'רבו' בפסוק "המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל", מטעמת מלרע, בעוד שלפי הדקדוק היתה צריכה להיות מטעמת מלעיל, במשמעות של ריב, ולא מלרע כמשמעות של רבו כמו "ופרו ורבו עליהן". גם בפעם הנוספת שמזכרת תבת 'רבו' בפסוק "ויקפחו באר אחרת ולא רבו עליה", היא מטעמת מלרע, אולם שם הסבה לכך היא פגרא, מפני שהתבה הבאה מתחילה באות ע"ו שהיא גרזנית, ולכן היא מטעמת מלרע להקל על הקריאה, כמו "כיי שמו אתי בבור" לפני אלה, וכן "אשר ודו עליהם" לפני ע"ו, ו"קרו הצפרדעים" לפני ה"א, וכן "שטו העם" לפני ה"א. אך כאן בתבת רבו יש אחריה אות ב"ת שאינה גרזנית, ולכן יש שתבתו, שהתבה מטעמת מלרע כדי להקטין משתי נגינות סמוכות, בשי"ן של אשר ובר"ש של רבו, ולכן הפכה להיות התבה מלרע.

ממלח

בקבלה אחת, היו כמה אנשים קפ"י דעת, שהיו רודפים את רב העיר שהיה מוכיח אותם על מעשיהם הבלתי-חוקים, ולעיתים לו ומתקללים בו. לימים נפטר הרב, ומעריציו הקימו אהל על קברו בראוי לכבודו, וציינו הפך למקום תפלה וישועה. באו גם אותם בני בליעל ועלו על קברו וספרו בשבחיו. כשראה זאת פקח אחד, אמר: "ישעים אלו מקומים את הפסוק בפרשת חקת 'זאת התורה, אדם כיימות אהל', בהיו של הצדיק לא הטו און לתוכחתו, ועכשו כשהוא כבר בגדר של אדם כיימות אהל', באים הם לקבל את תורתו ולספר בשבחיו..."

כך היה אומר רבי זאנוויל: זה לא שבת טיש בלי שבת טיש!

מרכז שבת טיש במפא"ם, בני מרדכי או אור שנים וחובת מרבית חיים בנין ובעלות עשירים מוליים בחוף ארמת שזרומים או שולח הובלת לכל המופתים

הצטרפו גם אתם למשפחת 'שבת טיש' והשתתפו בריאה נוראית

מיוחד מיוחד
מלונות במפא"ם

חזרו נתן לחימון את ספר 'שבת טיש' במחיר 054-8539022

מלונות במפא"ם
מלונות במפא"ם
מלונות במפא"ם

לחשיך בכל חיות המפא"ם והמוסדות
05806777@gmail.com • 052-5806777 • רוא"ל

"עלי-כן יאמר בספר מלחמות ה'" - אמות העולם אין בהם אלא בזרוע, ובכת זה הם יוצאים למלחמה. אך עם ישראל, אין כחו אלא בתורתו.
 "עלי-כן יאמר בספר - מלחמת ה'"! באמצעות הספר, בזכות התורה הקדושה, מנצח עם ישראל את אויביו במלחמות ה'. (רבי מאיר שפירא מלובלין)

מדות והליכות בראי הפרשה

מדות טיש

נושא השבוע: כבוד אב ואם

פרשת חקת

מבית שבת טיש

תדפיס
מתוך הספר "מדות טיש"
שיצא לאור בעזרת השם
על פרשות השבוע
עם המדורים הקבועים
והאהובים

משבה

מאמר פתיחה

פרשת חקת פותחת בצווי של הקב"ה להכין פרה אדמה כדי לטהר טמאי מתים על ידי אפר הפרה. מצוה זו נקראת 'חק', ומכאן גם שמה של הפרשה, מפני שאין לה טעם והסבר, אלא הדבר בגדר חק ונזרה מן השמים והטעם האמתי נעלם מאתנו, ואפילו גדולי הצדיקים והחכמים שבכל הדורות לא הצליחו לחדת לסוף טעמה של המצוה, חוץ ממשוה רבנו שהקב"ה גלה לו רז זה, ואפלו שלמה המלך, שהיה החכם מכל אדם, אמר על מצוה זו בספר קהלת: "אמרת אהכמה והיא רחוקה ממני". עקר הקושי בהבנת המצוה הוא בכך שהפרה האדמה - נטהר, אבל הנושא שלא לצורך את אפר הפרה בכמות שמספיקת להזיה - נטמא, וכן נטמאים כל העוסקים בהכנת אפר הפרה, שהוא דבר הנוגד את ההגיון, חוץ מהאיש המזוה את אפר הפרה כדי לטהר טמאים שאינו נטמא, כפי שדרשו חז"ל את הפסוקים בפרשתנו. אולם גם את המצוה הזו, על-אף שאין לה הבנה וטעם, קימו בני ישראל בשעה שבית המקדש היה קיים, ועתידים לקיים במהרה בימינו בבנין בית המקדש השלישי.

מדגש מהות המדה

אחת המצוות היסודיות והחשובות בעם ישראל, היא מצוות כבוד אב ואם, עליה נצטוינו בעשרת הדברות: "כבוד את אביך ואת אמך". הדבר של כבוד אב ואם, נמצא באמצע הדברות, בין הדברות שבין אדם לפקודם, לדברות שבין אדם לחברו, ולפדוף שמצוות כבוד הורים נחשבת גם כמצוה כלפי הבורא וגם כלפי הורים, שהרי הקב"ה השווה את כבודו לכבודם של אב ואם, כמו שדרשו חז"ל את ההקשר בין המלים "כבוד אתה" מהונק, ו"כבוד את אביך ואת אמך". וכתב הר"ן, שהמכבוד הנרין יש לו שר כפול, על פניו ועל פניו הקב"ה. נצטוינו גם כבוד אב ואם, שנאמר "איש אמו ואביו תיראו", ואמרו חז"ל שבגדר כבוד הם המעשים הטובים שאנו מקיבים לעשות לאב ולאם כדי לכבדם, כמו להאכיל ולהשקות ולהלביש ולכסות, להקניס ולהוציא, בגדר קיום ועשה. ואלו מורא אב ואם הם הפעולות האסורות לעשות בגדר 'שב ואל תעשה', כגון לא לסתור את דבריהם, לא לשבת במקומם, לא להקניס לדבריהם ועוד. מצוות כבוד אב ואם, היא אחת המצוות היחידות בתורה שעליה מבטח שר למי שיקימה, שנאמר: "למען יארכו ימיך", והפונה לעולם שפלו ארץ שהוא העולם הבא, כפי שדרשו חז"ל. בכבוד האב והאם, אנו מביעים את הפרת הטוב שאנו חשים כלפי הורינו שהביאו אותנו לעולם, גדלו אותנו והשקיעו בנו את כל כחם. מצוות כבוד הורים מחדירה בלב האדם את האמונה והתחושה של הפרת הטוב, ומביאתו לידי התבוננות במעשי תבאיה ובצורך הוודות לקב"ה על החסד אשר הוא עושה עמו בכל רגע.

הגמרא במסכת קדושין מספרת על דמא בן נתניה, גוי בעל מעמד חשוב בעיר אשקלון, שפגד את אביו באופן נפלא. ברשותו היה אוצר גדול של אבנים יקרות, וכאשר ראו פעם חכמי ישראל כי אבן הישפה שבחשן הכהן הגדול נאבדה, באו לדמא וביקשו לקנות ממנו את האבן היקרה, אך אביו הגאון ישן באותה שעה על המטה, כפאשר רגליו היו מונחות על התבה ומפתחות התבה תחת הפר שלמראשותיו. לא רצה דמא להעיר את אביו הגאון והעדיף לוותר על הפסד הרב של מכירת היהלום, כדי שלא להעיר את אביו. חשבו החכמים שרצונו להעלות את המחר ולכן הציעו לו סכום גדול הרבה יותר, אך הוא סרב. לאחר זמן התעורר האב הגאון, ודמא מהר להוציא את האבן ורץ אחרי חכמי ישראל. כשפגשם, הציע להם דמא את האבן, וכשרצו החכמים לשלם לו את הסכום הגבוה שהם הבטיחו, סרב ואמר: "האם אמכר לכם את מצוות כבוד אבי, בשביל בצע כסף?" ונטל מהם רק את הסכום הראשון שהציעו. שנה לאחר מכן נולדה בעדרו פרה אדמה, וחכמי ישראל קנו אותה בכסף רב. ויש להתבונן ולחשוב, מדוע דוקא שלמו לו לדמא מן השמים בפרה אדמה? והרי הקב"ה יכול היה להעשיר אותו בדרכים רבות? אלא שבשעה שדמא כבד את אביו, היה קטרוג גדול בשמים: "הנה גם גוי מכבד את אביו, ומדוע תמיד מזכירים את ישראל לשבח על שמקיימים מצוות כבוד אב?" אמר להם הקב"ה: "מצוות כבוד אב היא מצוה שכלית, וכל אחד מבין שצריך לכבד את ההורים שפה טורחים בעברנו, ולכן גם גויים מקיימים אותה. אולם בני ישראל מקיימים אפילו מצוות שאין אדם מבין אותן, כמו פרה אדמה, וגם את מצוות כבוד הורים הם מקיימים רק בגלל שפך ציוניתי אותם". לכן שלח ה' לדמא פרה אדמה, להוכיח למקטרגים שבני ישראל מוכנים לשלם סכום גדול על מצוה שאינם מבינים אותה, כי הם מקיימים את כל מצוות ה' מתוך אהבת ה' ובגלל שפך ציוני אותם, ומקיימים גם את המצוות והחקים שאין בהם שכל אנושי ועושים אותם רק בגלל ציוני ה'.

נקדה נוספת בספור של דמא בן נתניה טעונה ברו, שהרי גם אם ראו חכמי ישראל שאביו של דמא ישן ואי אפשר להוציא את האבן מהארגו שלמראשותיו, מדוע לא המתנינו עד שיקום משנתו? הרי הם היו זקוקים לאבן לחשן?! אלא שפאשר ראו החכמים את מסירותו של דמא לאביו, לא רצו לקנות ממנו את האבן, שלא לעורר קטרוג על ישראל שגם הגויים מכבדים את אביהם. ולאחר שנולדה לו פרה אדמה ומכרה בסכום גדול, מיד קנו אותה ממנו, כי בכך הראה שהוא רוצה לקבל פצוי על הפסדו בגלל כבוד אביו ואינו מחשיב את הדבר כמצוה גדולה, והוסר הקטרוג מישראל.

כל המבקש ימים ושנים,
ועשר ונכסים וכבוד וחיים בעולם הזה
וחיים רבים לעולם הבא,
יעשה רצון אביו שבשמים
ויכבד את אביו ואת אמו.

(ליקוט שמעוני)

נמשל

למה הדבר דומה

בתי היקרה לאחד משלשתכם, כיון שבזכותם באה הישועה לבתי והיא הבריאה מפתחתה האנושה. מייד פרץ וכוח עז בין שלשת האחים, וכל אחד טען שהוא זכאי לשאת את בת המלך. "אלולא אני", טען הבן הגדול, "אם לא הייתי מביט במשקפת המשכללת שלי, לא הייתם יודעים בכלל שבת המלך חלתה", אמר. "ובלעד", טען השני, "לא הייתם מספיקים להגיע לעיר המלוכה בזמן, שכן רק בזכות כלי התעופה המשכלל שלי, הצלחנו בלנו להגיע לעיר המלוכה במהירות שיא". האחרון היה האח הצעיר שאמר: "צודקים אתם שני אחי, אולם אם לא התרופה היקרה שבדי, לא היה ערך למשקפת ולכלי התעופה שלכם, שכן לא היה בידכם לרפא את בת המלך וכל הטרחה הגדולה שלכם להגיע לעיר המלוכה, הייתה לשוא ולריק". כששמע המלך את דברי שלשת האחים, שקע בהרהורים מתוהו מבוכה, ולבסוף אמר: "ההחלטה קשתה בדי, שכן איני יודע מי מכם צודק. מעביר אני אפוא את ההחלטה בדיה של בתי, והיא תחליט מי מכם צודק". שמעה הבת את דברי האחים ואמרה בחכמתה: "אין ספק, כי כל אחד משלשת האחים צודק שבלעדי מה שעשה, לא הייתי מתרפאת, ואין ספק שכל אחד מכם עשה רבות למעני. אולם, אני מביטה לא רק לאחור על העבר, אלא גם על העתיד לבוא. מה יהיה אם חלילה אפלה שוב בעתיד? מי משלשת האחים יוכל אז לסייע לי כדי להרפא ממחלתי חלילה? האם תהיה לי אז תועלת במשקפת המשכללת או בכלי התעופה החדיש? ודאי שלא, הללו לא יוכלו להציל אותי. רק התרופה של האח הצעיר תוכל לעזור לי בעת צרה חלילה, ולכן בו אני בוחרת מכל האחים".

הנמשל

רבותינו זכרונם לברכה אמרו, שלשה שתפים באדם. הקב"ה, אביו ואמו. יוצא אפוא, שלולא שלשת השתפים לא היינו באים לעולם ולכל אחד מהם חלק בננו. אולם שתפים אלו נתנו את חלקם בעבר, בשעת ביאתו של האדם לעולם, אך לאחר שהאדם כבר נולד, אין לו פליקה צרה באב ובאם, כי החי נושא את עצמו, ויש אף שלמרבחה הצעיר לא זכו לאב ואם חיים וקיימים ולקורות זאת, התגברו על יתמותם והצליחו לגדל בכחות עצמם. לעצמת זאת, הקב"ה הוא שתף תמיד בכתיו של האדם, וכל אחד מאתנו זקוק לקב"ה בכל רגע ורגע מחייו, כמו שאמרו חז"ל: "אמר רבי מאיר, על כל נשימה ונשימה שאדם מעלה, חייב לקלס את יוצרו, מניין? שנאמר כל הנשמה תחלל יח". ומכיון שהאדם זקוק לקב"ה בעבר, בהווה ובעתיד, אזי כאשר האב או האם מצויים דבר מה שנוגד את דברי הקב"ה, אין להם לשמע אלא לדברי ה', שהוא השתף החשוב מבין שלשת השתפים, ואילו זקוק האדם בכל עת ובכל שעה.

נצטיינו בתורה לירא מפני ההורים ולכבדם, שנאמר: "איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו אני ה' אלקיכם". חכמינו זכרונם לברכה דרשו במסכת במות, מדוע נסמך מורא אם ואב לשמירת שבת? כדי ללמד אותנו כלל גדול בתורה, שאם האב או האם מבקשים מהבן או הבת לחלל שבת בשבילם, או לעבר כל עברה שהיא על צויה ה' כדי לכבדם, אין להם לשמע בקול ההורים, מפני שגם ההורים חייבים בכבוד ה', וזהו סיום הפסוק "אני ה' אלקיכם", שה' חשוב יותר מהאב או האם, ולכן במקרה זה אין לשמע בקולם. על מנת להבין דבר זה, נביא את משלו הנאה של המגיד מדבנא, שידוע במשלי הקולעים והמתאימים.

בעיר אחת התגוררו שלשה אחים זה ליד זה. לימים, החליטו השלשה לנדד למדינות שונות כדי ללמד חכמה ודעת, ולשוב לאחר מכן לעיר הולדתם עם החכמה שרכשו בגולה. שנה תמימה שהו האחים מחויב לבייתם, וכל אחד למד חכמה אחרת. כשחזרו הבייתה, נפגשו שלשת האחים והחלו לספר מהי החכמה שרכשו בזמן שהיו מחויב לבייתם. פתח הראשון וספר, כי לאחר שהשפיל והחכים בחכמת הראיה למרחוק, עלה בידו ליצר משקפת משכללת שעמה יכול הוא להביט למרחקים עצומים ולראות דברים שבעין רגילה אי אפשר לראות. התפעלו שני האחים האחרים מהחכמה שלמד אחיהם הגדול ונפנו לשמע את דברי האח השני. "אני", אמר השני, "השתלמתי בחכמת התעופה והצלחתי ליצר כלי טיס מהיר ביותר, שיכול לעוף למרחקים עצומים בזמן קצר מאוד". שוב התפעלו האחים והקשיבו לדברי הקטן שבאחים: "אני החכמתי בשנה זו בחכמת הרפואה, והצלחתי להרפב תרופה מיוחדת שכל מי שמריח אותה מתרפא ממחלות רבות ומתחזק בגופו". יום אחד, הביט בעל המשקפת למרחוק, והנה הוא רואה שעיר המלוכה שרויה באפל כבד עקב מחלתה של בת המלך. הנסיכה חלתה במחלה אנושה והרופאים נלאו למצוא לה תרופה. נבהל האח הגדול בעל המשקפת וספר את דבר האסון לשני אחיו. הכין האח השני את כלי התעופה שלו, הזמין את שני האחים להצטרף אליו, ועד מהרה מצאו השלשה את עצמם בעיר המלוכה. עם הגיעם, פנו השלשה מייד אל ארמון המלוכה, והאח השלישי, בעל התרופה המיוחדת, נגש אל המלך והציע לו לנסות לרפא את בתו בעזרת התרופה הסודית שבדי. המלך היה שבויר מאד מומצב בתו, וכטובע הנתפס בקש הסכים לבקשת הרופא הצעיר, ונתן לו רשות לנסות לרפא את בתו. לא עברו ימים ארפים, ובת המלך החלה להתאושש בדרה נס ופלא, עד ששבה לאיתנה והבריאה לחלוטין. קשה לתאר את השמחה הגדולה ששררה בחצר המלוכה, והמלך לא ידע כיצד להודות לשלשת האחים שהצילו את בתו היקרה.

"שמעו נא", פנה המלך אל האחים ואמר, "החלטתי להשיא את

מרגל

הלכות והליכות

פטריתם. ואם שואלים אותו מי הוא אביו או אמו, צריך להוסיף להם תאר כדי לכבדם.

• אסור להעיר לאב שהוא טועה בדבר הלכה או שעשה שלא כדין, אלא צריך לומר בלשון כבוד ושאלה: "האם לא למדנו כן?" והאב יבין מעצמו שטעה. אם האב אינו מבין את הרקוזה ששאלה, יש לבן לומר במפרש את הדין, אך לא יאמר לו שטעה, ועדיף שיאמר לו דרך שליח.

• אם רואה שאביו טועה וחושש שאם לא יעיר לו, יגרם לו הנדבך לבגיון, יאמר לו בדרך כבוד ויציל אותו מן הטעות.

• אסור להשתמש בהורים ולבקש מהם דבר-מה, אלא בדבר מקבל ורגיל ביום-יום. לכן אסור למנות את אביו לדבר שליחות ואפילו בדבר מצוה.

• הורים שאינם נוהגים פשוטה עם בנם ומצערים אותו, יכול להפנע מלבוא לפניהם כדי למנע ביניהם מחלקת.

• מי שאביו רשע ועובר עברות במזיד, יש אומרים שאינו מחיב בכבודו, ויש חולקים. וצריך להחמיר בדעה השניה, בפרט בדורנו שהרחוקים מתורה ומצוות נחשבים פתינוק שנושבה וצריך לכבדם ולקררם לאבינו שבשמים.

• בכל עניני כבוד, האב קודם לאם, אך אם נתגרשו שניהם שוים ונקדים את מי שירצה.

• בן שרוצה ללמוד תורה בישיבה ואביו מונע זאת מקונו, אינו צריך לשמע בקולו. אם ההורים דורשים מהבן ללמוד למידי חל ונפשו של הבן חשקה בתורה, אינם יכולים לכפות דעתם על הבן, אולם מן הראוי שיבוא עם הוריו להספקמה ולא יבזה אותם חלילה.

• אמרו חז"ל שבגני בנים הרי הם כבנים, ולכן לדעת פוסקים רבים, כל אחד מחיב בכבוד סבו וסבתו, ויש אומרים שחיוב זה הוא מן התורה, וצריך לקום לכבודם ולדבר אליהם בדרך כבוד וענוה. אולם כבוד אביו ואמו קדם לכבוד סבו וסבתו, ויש אומרים שבפני אביו יכבד קדם את אבי-אביו ואחר-כך את אביו, שכן גם אביו מחיב בכבוד אב שלו.

• צריך לכבד גם את אשת האב ובעל האם, דהינו הורים חורגים, וידבר אליהם בכבוד ובדרך ארץ. ולדעת רבנו יונה, חיב אדם גם בכבוד דודו ודודתו, וצריך לכבדם בדברים ולא לקרא להם בשמם הפרטי אלא בתוספת תאר לכבוד.

• מצוות כבוד ומורא הורים, הנה מצוות עשה שאינה תלויה בזמן, ואחד הבן ואחד הבת חייבים במצוה זו. והיא נחשבת כמצוה קשה שצריך להתאמץ רבות כדי להגיע אפילו למחציתה, כמו שאמרו חז"ל שהיא "חמורה שבחמורות", אך לכוס צערא אגרא - לפי גדל הצער והטרחה, כך גדל השכר למי שמכבד את הוריו.

• מצוה על האב והאם שלא יכבידו את עלם על צאצאיהם כדי שלא יביאום לידי מכשול, ומחלו ויעלימו עיניהם מהם, מפני שהאב שמחל על כבודו - כבודו מחול.

• יש לכבד את האב והאם בשוה, וגם אם הם נחשבים כאנשים פשוטים, צריכים בניהם ובנותיהם לכבדם כאנשי מעלה ואסור לביזותם אפילו בלב. והמבזה את אביו ואמו בדברים, ואפילו ברמיזה, עונו גדול והוא בכלל ארור מפי הגבורה, שנאמר "ארור מקלה אביו ואמו", ועליו אמר שלמה המלך במשלי: "עין תלעג לאב ותבוז ליקחת אם, יקרוה ערבי-נחל ויאכלוה בני-נשר", וכן היה בימינו של בעל החרדים, עם אדם אחד, שהיה זן את אמו אלא שהיתה קלה בעיניו, ופעם נסע בים ומת באגיה והמלחים השליכוהו הפימה, וכשבאו יהודים לקברו, מצאוהו על שפת הים ועינו מנקרת על ידי העורבים, על שזלזל באמו.

• חיב אדם מן התורה בכבוד אביו ואמו, לשמשם ולעזר להם בכל צרכיהם. וכן יש לבקדם מדי פעם, לשאל בשלומם ולדאג להם. ויש למלא אחר רצון האב או האם ולבצע את כל פקשותיהם, ורק אם מבקשים דבר שאסור מן התורה אין לשמע בקולם.

• חיב אדם לעמד מלא קומתו בפני אביו ואמו כשרואה אותם, ואפילו שעדין אינו רואה אותם אלא שומע קולם או קול פסיעותיהם, כשם שחיב לעמוד בפני רבו, וכן בכל דיני קימה שוה האב לרב. ויש אומרים, שצריך לעמד בפניהם רק פעמים ביום. וגם אם ההורים מוחלים על העמידה לכבודם, צריך לפחות להדר ולהתנועע מעט פעין קימה.

• אסור לשבת על הכסא המיוחד של האב או האם, וכן מקום המיוחד לאביו לתפלה, אסור לשבת או לעמד שם.

• אסור לסתור את דברי האב ולומר שהפך מדעתו, וכן שלא לומר לאביו שדבריו נכונים וצודקים.

• אסור לקרא להורים בשמם, לא בחייהם ולא לאחר

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל מאמיניהם

פרשת חקת

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאצרות אמונים

הסבה לקבלת תפלותינו

"על פן יאמר בספר מלחמת ה'" (כא ד)

אמר המגיד מקוויני: לראובן לב תפלותינו הרבות על בוא הגאולה טרם יענו לטובה, אך מפל מקום פועלות הן גם בזמן הזה, בקב שפאמצעותן מתקבלות כל התפלות האחרות. ורקז יש לכך בכתוב (מלכים א' ח חח): "והתפללו אליך דרך ארצם" - כל התפלות מגיעות אליך, דרך ארצם - דרך התפלות על גאלת ארצנו.

וכך דרש המגיד את הכתוב שלפנינו: "על פן" - תפלותינו הנאמרות בזמן שאנו מקפדים בין שבעים אמות [בג'מטריה 'פן'], "יאמר בספר" - ונזרות הן בספר הרחמים, בזכות "מלחמת ה'" - התפלות שבהן אנו נלחמים על כבוד שמים והתגלות השכינה שתהיה ברא הגאולה השלמה במהרה בג'מינו אמן.

לקוט עבודת ישראל

הזכרת נסי ארנון בתפלה

"את ובה בסופה ואת הנחלים ארנון" (שם)

"כשם שמספרים בנסי ים סוף כך יש לספר בנסי נחלי ארנון, שאר כאן נעשו נסים גדולים" (רש"י).

לאור דברי רש"י צפה ועולה כמאלית השאלה: מדוע איננו מספרים בנסי נחל ארנון כפי שמספרים אנו בנסי יציאת מצרים?

שתי תשובות נאמרו בדבר:

א. בשירת אז ישיר שאנו אומרים בכל יום, נאמר (שמות טו טו): "עד יעבר עמך ה' עד יעבר עם זו קניית", ופרש אונקלוס: "עד יעבר" - עמך את נחל ארנון, עד יעבר" - את הירדן בכניסתו לארץ. הרי שאנו מזכירים את נחל ארנון בכל יום בשירת הים (אמרוק האור).

ב. במסכת ברכות (נח א) דרש רב שילא את הפסוק (דה"א ו' כט א): "לך ה' הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד"; "הגדלה" - זהו מעשה בראשית, והגבורה" - זו יציאת מצרים, והתפארת" - אלו הן חמה ולבנה וקמדת ליהושע, והנצח" - זו מפלאתה של רומי, וההוד" - זו מלחמת נחלי ארנון. הרי שבכל יום אנו מזכירים בתפלת ויברך דוד את נסי נחל ארנון (מכץ בית אהרן וישראל מט קלא).

תפלה על עין המים

"עלי באר ענו לה" (כא ז)

כתב רבנו יעקב בעל הטורים (פאן ובגראשית טו ז): מקום שפך המים מסגל הוא לתפלה, לשירה ולהודאה. וכן מצינו שהתפללה הגר על ישמעאל בנה "על עין המים" (בראשית טו ז), ואף אליעזר התפלל על זיווגו של יצחק "על עין המים" (שם כד ג).

יש שלמדו מדברי בעל הטורים מקור למנהג אמירת תשליך בראש השנה דוקא על שפת הנהר, ואף הסמיכו לכך את לשון הכתוב בתהלים (כט א): "קול ה' על המים".

נהרות שהם קור' על בעה"ט שם

לא נטה ימיו ושמואלו עד אשר נעבר גבלך" (כ ז)
פרש הגאון רבי יהונתן איבשיץ:

משה רבנו הבין כי פיו שבני אדם מכירים בעבדה שאין כחם של ישראל אלא בפיהם, חוששים הללו שמא בזמן שישיראל יעבר בארצם יתפללו על מפלתם, ולפיכך הבטיח להם: "לא נעבר בשדה ובכרם" - במקומות מצניעים שנתן להתפלל בהם, אלא "דרך המלך גלך" - במקום פתוח שאין לו מחצות, ולכן לא נוכל להתפלל למפלתם בעוברנו בו (מכבאר בשירע אר"ח צ ה).
תפארת יהונתן

אמת מחלטת כתנאי לקבלת התפלה

"ויאמר אם נתן תתן את העם הזה בידי" (כא ב)

"שמלק יושב בארץ הנגב. ושנה את לשונו לדבר בלשון פנענו, פדי שיהיו ישראל מתפללים לקדוש ברוך הוא לתת פנענים בידיהם והם אינם פנענים. ראו ישראל לבושיהם פלבושי שמלקים ולשונם לשון פנענו. אמרו נהתפלל סתם, שאמר: אם נתן תתן את העם הזה בידי" (רש"י).

יש להבין: הרי הקדוש ברוך הוא יודע מעלמות בני אדם ובוטחן כליות ולב, וכי אלו היו טועים שישראל ומתפללים לפניו שיתן את הפנענים בידיהם, לא היה מושיעם מהעמלקים?

סוד גדול על כחו של המלים היוצאות מפינו בפרט בעבודת התפלה, למד מקה הגאון רבי אהרן בקשט הי"ד בעל לב אהרן: אם אין התפלה עולה בקנה אחד עם האמת המחלטת, עלולה

אמן - מקור מים חיים

"מים חיים אל פלי" (ט ט)

באהר הקדוש (נלך רפה א) דרשו את הפסוק (ירמיה ב יא): "אתי עזבו מקור מים חיים" - זהו מי שאינו רוצה לקדש את שם הקדוש ברוך הוא בעניית אמן.

רמז לדברים נוכל למצא בפסוק שלפנינו: "מים חיים אל פלי" - אל כלי בג'מטריה אמן.

אמונת יצחק ח"א עמ' קצא

עניית אמן מצילה מצרה

"וישלח מלאך ויצאנו ממצרים" (כ טז)

באהר הקדוש (נלך רפה א) הובא שבכל עניית אמן בכונה נצלים ישראל מן הצרות.

נתן למצא לכך רמז בפסוק שלפנינו: "וישלח מלאך" - בכת עניית אמן [בג'מטריה 'מלאך'], "ויצאנו ממצרים" - מוציא אותנו ה' מן המצרים.

ספר הגימטריאות פר' בלק

היא שלא להתקבל! דבר זה נרמז גם בפסוק בתהלים (קמה יח): "קרוב ה' לכל קראיו לכל אשר יקראוהו באמת" - ככל שהתפלה קרובה יותר למדת האמת, כך קרוב ה' לענות לה ולקבלה לרצון.

משלות התפלה

מצות פרה - יסוד לכל המצוות

"זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר" (ט ט)

רבים תמהו: מדוע פרשה זו העוסקת במצוות פרה אדמה לא נפתח בפלטים: "זאת חקת התורה" כפי שנאמר במצוות הפסח (שמות יב ט): "זאת חקת הפסח?"
פרש האור החיים הקדוש:

עקר חובת האדם היא לקיים את מצוות הבורא רק משום שצטווה עליהן מפי הגבורה. אם ממים מצוה רק מחמת הבנת ההגיון שבה, אין זה נחשב שקיים את המצוה כראוי.

לפיכך, בנוגע למצוות פרה אדמה שהיא כחך בלא טעם פתכה התורה: "זאת חקת התורה", ללמדך כי המקים את מצוות פרה, אף שאינו מבין את טעמה, מעלה עליו הכתוב כאלו קיים את כל התורה כלה, כי במעשהו זה מוכיח שפונתו בקיום כל שאר המצוות היא לעשות רק את רצון ה'.

על פי דברי האור החיים באר הגאון רבי חיים אדלר מסטרימטרה בספרו 'חקצי חיים' את גסח תפלת 'אלקי נצור: "ונפשי כעפר לכל תהיה, פתח לבי בתורתך ואחרי מצותיך תרדוף נפשי" - מבקשים אנו מהקדוש ברוך הוא שבזכות רצוננו (נפשי' לשון רצון) לקיים את המצוות שאין בהן טעם כאפר פרה אדמה, נחשב לנו הדבר כאלו קמנו כל תר'ג מצוותיו, אף אלו שאין נוהגות בזמן הזה.

תורה - תשובה, תפלה וצדקה

כך דרש הרב הקדוש האמרי חיים מויזניץ את לשון הכתוב: "זאת חקת התורה" - "זאת בג'מטריה צום קול ממון [תשובה, תפלה וצדקה]. הפתוב מלמדנו שפדי להגיע להשגות גבוהות בלמוד התורה, יש לשלב את המודה יחד עם 'זאת', הינו עם תשובה, תפלה וצדקה.

חומרא כנגד קולא

"והזה השחר על השמא" (ט ט)

במסכת יומא (מג ב) דרשו חכמים מפסוק זה ששהרת הפרה האדמה יכולה להעשות גם על ידי טבול יום (אדם שטבל משמא או טרם נשלמה טהרתו). ולא זו בלבד, אלא שפדי להפריד את דעתם המעוננת של הצדוקים שאסרו את הדבר (כיון שאינם מאמינים בדרשות חז"ל, צווי חכמים (פר' ג ז) שהפרה תעשה בדוקא על ידי טבול יום.

עוד מבאר בגמרא (יומא א ב) שפנגד קולא זו החמירו חכמים בפרטים רבים אחרים בסדר עשייתה: היו מגדלים בבית מיוחד שניקוות מרגע לידתם ושומרים עליהם מפל משמר שלא ישמאו, ועוד פנהו וקנהו חמרות נוספות המבארות במשנה (שם א-ב) כדי למנע זלזול במצוה חשובה זו.

על פי יסוד זה הנהיג הסבא מקלם בבית התלמוד דקלם' שבמיתות הקוץ שהצרכו למהר את פסוקי דמורה וברכות קריאת שמע מפאת הקדמת זמן קריאת שמע, מאידך ארכו מאד באמירת 'אמת ויציב' לאמרה בדקדוק ובכונה, כדי להראות שהתפלה אינה קלה בעינינו.

אין להתפלל בשטח פתוח

"יעברה נא בארץ לא נעבר בשדה ובכרם... דרך המלך גלך

בתאריך ז' בתמוז יחול יום פטירתו של הגאון רבי ברוך פרגל תאומים בעל 'ברוך טעם' שעליו ספר מעשה ופעם ישב בסעודת ברית, ולפתע עלה חיוך על פניו. שאילו אחד המסבים: "על מה ולמה שחק רבנו?" והשיבו: "ראיתי דבר מה בגן עדן העליון, על פן שחקתי". חזר ושאלו: "וכיצד זוכים לזה?" השיבו הברוך טעם: "הן אמרו חז"ל (שב'ת קיט ב) כי כל העונה אמן פותחים לו שערי גן עדן. נאמר 'פותחין לשון הווה, שב'עודו חי זוכה לראות. אם תקפיד גם אתה לענות אמן בכל כחה, בטוחני שגם אתה תראה!".

כל העונה אמן בכל כחו, פותחין לו שערי גן עדן.

תענה אמונים

מבט על סדר התפלה

פרשת הקטרת

מעלת אמירת פרשת הקטרת

חביבה עד מאד היא עבודת הקטרת, כפי שאמרו חז"ל (תנחומא פרק טו): "אמר הקדוש ברוך הוא: מפל קרבנות שאמם מקריבים, אין חביב עלי פקדונות... שכל הקרבנות כלן לצרכיהם של ישראל... אבל הקטרת אינה באה אל על החטא ולא על עוון ולא על האשם, אלא על השמחה".

כפי שבנוגע לאמירת פרשיות הקרבנות אמרו חז"ל (עניני כו"ב) שבאמצעותה יכולים אנו להתקשר אף בזמן הגלות קשאים לנו קרבנות של ממש, כך הפליגו חז"ל בנוגע לעבודת הקטרת שמגנה בעזנו מפני צרה אף בזמן שאין לנו עבודת הקטרת שנעשתה בבית המקדש.

כך כותב האורח במעשר ויקחה (וי"א): וצוה היא מלפני הקדוש ברוך הוא שכל מי שמענו וקורא בכל יום בפרשת מעשה הקטרת, יוצל מקל הדברים הרעים וימלא הכלשפים שבעולם, וצוה יצוה יום אותו היום, כי אין הפסוק אחרא יכול לשלול עליו.

בהמשך הדברים מדגיש האורח שצריך לכוון עד מאד באמירתה, ומוסיף, שאם היו בני אדם יודעים כמה חשובה הקטרת לפני הקדוש ברוך הוא, היו לוקחים כל מלה ומלה מפרשת הקטרת ומעלים אותה על ראשם כנתנו של זבוב. לכן המוכן בה בכל יום וזכה לחלק בעולם הזה ובעולם הבא, מיתה מסתלקת ממנו, ויכלל מפני דינים רעים בעולם הזה ובעולם הבא. ומאידך, מי שאינו מקפיד על כך בכל יום, גורם לעצמו הפסדים גדולים, ודינים ומגפות שוררים עליו, ורחמנו לא יצללו.

עוד לומד האורח שם מלשון הכתוב בפרשת תצוה (שמות ט"ז): "קטרת תמיד לפני ה' לדורתכם" - כיון שהקטרת חביבה כל כך לפני הקדוש ברוך הוא, על כן עומדת היא תמיד לפניו. ואף שהתפלה חשובה ביותר, מעשה הקטרת יקר וחשוב ממנה.

סגולות הקטרת

כתב המבי"ט בספרו 'בית אלקים' (שער התפלה פרק טו): "אומרים בכל יום פטוה הקטרת בקר וצפרים, כי הוא מסגל לענין הדבר (מנוחה), וכפי שמצינו שישפיעה משה למרום כל אחד מהמלאכים מסר לו דבר... ואף מלאך המות מסר לו דבר, שבאמר (פסוק י"ב): 'וימת את הקטרת ויכפר על העם'... וכו' וכן שהקטרת מכפרת בזמן המגפה, כמו כן קוראתה תועיל, כענין שבאמר (הושע י"א): 'וישאלמה פרים שפתינו'."

ומוסיף המבי"ט: "ויש כבוד רב, בענין החלבה המערבת בשאר עשרת הסמינים, עם גיות רחקה רחוקה ויאר הסמינים ריחם טוב. ויש בטבע זדידת ריחם לבסם ריח הרע שבהלבנה עד שיהיה ריחו טוב כמותם, וזה רמז למלאך המות שהוא דמיון החלבה והוא מתערב בקהל שיש ביניהם דבר של קדשה להזיקם, וכשהם טובים וישירים בלבם וישבים בתשובה שלמה, אין מלאך המות יכול לשלול בהם, אלא הם שולטים בו עד שפולחן הרע בעל כרחו עונה אמו".

עוד הביא ביסוד וינחש העבודה (שער האשמרת פ"א) בשם האריז"ל שאמירת פרשת הקטרת היא סגולה לשוב בתשובה שלמה. ובכך החיים (א"ח קלב כ"ג) כתב שקריאת פרשת פטוה הקטרת התורה בקתב אשורית, וכתב שבו כתוב ספר התורה, היא סגולה לזכות בעשר ולהצליח בכל עסקיו. אולם ראה שם בסי"ק י"ח שהגדוש שאף שיש בה סגולה, אל לו לאדם לכוון באמירת הקטרת להנאתו, כי אם לעשות נחת ליוצרו, שכן אמירתה גורמת נחת רוח מיחדת לפניו יתברך.

אמירתה מתוך הכתב

כתב הרמ"א (א"ח קלב ב'): "יש שכתבו להאזהר לומר פטוה הקטרת מתוך הכתב ולא בעל פה, שהיא אמירה במקום ההקטרה. וחישינו שמא ידלג אהד מסמיניה, ואמרין שהיא חבי מיתה אם חסר אחת מסמיניה".

אף הבי' יוסף (שם) הביא זאת בשם הראשונים, והוסיף שבמקצת מקומות נהגו שלא לאמרה מחשש זה. אולם בהמשך דבריו דחה זאת וכתב שהספד שאמרו שהמחסר אחת מסמיניה חבי מיתה, אינו נעשה על עצה העבדה שמחסר, אלא על כך שיבנס שלא לצורך למקדש, וכיוצא בזה. והוסיף, שאף שאמר דברי הראשונים הנ"ל, אין להמנע בשל כך מלאמרה, מפני שבשמיטת לב ובהקפדה אפשר להאזהר שלא לחסר אמירת אחד מהסמינים.

להרהר בתשובה קדם אמירתה

כתבו בספרים שיש להרהר בתשובה על עוון לשון הרע ורכילות קדם אמירת הקטרת, כפי שאמרו חז"ל (פסחים ב"ב) שהקטרת מכפרת על עוון לשון הרע שבסתר. בספר מזורז לאסוף (לפתח שידוך מודול חמי בנדה, מוסד לקרית הקרבנות) באר זאת במשול נפלא: מעשה נמלה שהטיל סם על עבדו, שהיה עניים ולא השיגה דם; לשלם את המס המיוול עליהם. מה עשוי? הביאו תחת הפסוק מנחה פשוטה כפי שהשיגה דם, ונתנה בכלי פשוט אף מצחצחה. והגישוה לפני המלך בבית פנים, במקרה ובהשתחווה.

הכרת פניהם ומעשיהם העידו על השתוקקותיהם הגדולה להגיש לפני המלך את הטובה שבמתנות, ושהדבר ינעם מהם רק מעתה ענייתם. לפיכך מכל להם המלך והתדבבה בכתמנתם.

אף אלו היו הללו שולחים את מתנתם הדלה בכלי מלכלך ובוזי, מכלי לחלק למלך את הכבוד הראוי, הלוא בודאי היה המלך קוצר עליהם ומענישם. שהיה עליהם לעשות את המירב שבידם כדי לגרום הגאה למלך.

אף אנו עבדי המלך - מלכו של עולם; בזמן שבית המקדש היה קים היינו כעשרים והיה בידנו להגיש לפניו מנחה מכבדת כהקטרת הקטרת, אולם אף בזמן הזה שבגוונונינו הנוגט פנינו ואין בידנו אלא לומר את פרשתה, לכל הפחות עלינו להגיש את מתנתנו בכלי מכבד. לצורך כך עלינו לשוב בתשובה שלמה על חטאי הלשון ונבכר התקבל מנתנו לצורך לפני אדון כל.

ספור שבועי על אמן ותפלה

מעשה אמונים

ישועה מפתיעה ב'שומרי שבת'

דומה כי אין מי שלא שמע על בית הכנסת המפורסם ביותר בארצות הברית, הלוא הוא בית הכנסת 'שומרי שבת' השוכן בשדרה השלש עשרה, ומקנה התוסס של שכינות בודו פארק אש בברוקלין שבניו יורק.

בבית כנסת זה מתפללים זה לצד זה, אבוניס ודלים לצד שועי, עולם, משלחים בני ארץ ישראל, לצד אנשי גולת אמריקה. הכל מתקבלים בשקט ובמאור פנים. מתקיימים בו מניני תפלה עשירים וארבע עשרות ביממה, ותמיד יכול כל רעב למצוא בו מאכל ומשקה להשיב בו את נפשו.

לא היה זה אפוא מן הפלא כאשר באחד הלילות המיתניים בו יחד לתפלת ערבית, גביר ניו יורק עתיר נכסים ויהודי בעל חזות ורשמי תסדיות, שחוט של חן נסוך על פניו, אף העני נכר בגבוי הבלים. נכר בתחלת התפלה הספיק הגביר להבחין כי שכנו לספסל שריו במצוקה קשה. מראהו הפרטל ומבטו המטנד עוררו את רחמינו, ותחלתו שגאמרה בדימוע ובהשתפכות הנפש הסבה את תשומת לבו.

'בודאי עזב המסכן את משפחתו המרחבת בביתו שבעיר הקדושה', הרהר הגביר ברחמים, 'והוא ערוב והגיע עד ברוקלין הרחוקה כדי למצוא טרף לביתו, אף חזונו מוכיחה עליו שעומד הוא לחזור למשפחתו דלת האמצעים בדיים ריקות. כמה מיאש ומזכאפ הדרך...' המשיך הגביר להפליג בדמיונו. ההרהורים ששטפו את מחו לא נהנו לו מרגוע, ובכרת החל בתפלה פנה אל הנושב לצדו והתענין במאור פנים: 'האם מדרך ישראל אתם? בודאי באתם לכאן כדי לגייס כסף...'

ההודי נעדר משרפועי לרוע, אך מיד סמוך בידו כי אינו יכול לשוחח פתה, והגביר נאלץ להמתין בסבלנות עד סיום התפלה.

אלא שגם כאשר סיים התנן את התפלה לא היה ספק ביד הגביר להתענין במשלה, משום שהאיש היה פנוק בהמחאות, רשם הממחה על סכום עצום, גם במושגיו שלו, הניחה תחת סדורו של רעהו ומהר לנסע לרופו.

בדרך החלו ללפוק אותו הרהורי חרטה: בצדקה, כמו בעסקים, הוא לא אהב לטל סכונים מיתרים, ומי יודע אולי אדם זה אינו אלא מתחזה לצדקה, או שאינו חפץ לקבל צדקה. כיצד נהג הוא בנגוד לטבעו בפניותו שכזו ונתן סכום כה גדול לאיש שאינו מכיר כלל ועלוק?

לכל הפחות התפנתה למצוה, הרגיע את עצמו לבסוף, ומחקשבה טובה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה.

*

חלפו מאז ימים, שבועות וחדשים. וזכרו של הלילה ההוא בשומרי שבת נשכח זה מכבר מלב הגביר. והנה, בעצומה של השעה הקבועה שבה קבל קהל לבקשות עזרה וחסד, נכנסו לחדרו שני משלחים מכרים. לאחר מלוח הברכה המקבלות הפתינו אותו בשאלה: "שמא מכיר אתה את מקדשנו ר' פלוני ב"ר פלוני מירושלים עיר הקדושה?"

הגביר הרים את עיניו מפניו המסתואות שלפניו, הסיט את משקפיו הקריאה אל קצה אפו ומשך בכתפיו כלא כבוי.

"מאין אמור אני להפירו?!". תמה באזינהו תוך שהוא מגיש לדיהם את הממחה החתומה. "לפי התאור שהוא מסר לנו חשבנו שאמיה מכירו, אף כפי הנראה טעינו, התנצלו השנים ופנו לעזב את החדר."

"המתנתנו לרונג", נצת פתאום זיק התענינות בעיני הגביר, "התוכלו לספר לי מיהו האיש ומה מעשיו?" השנים הבינו כי לפניהם הזדמנות פז לקשר שיחה עם הנדיב הגדול, ומשפך החליטו לשפוח בספרים: "לפני שנעשרה חרשים פגשונו את ידונו ר' פלוני הנזיל, והספרו שבפיו היה לא-יאמן גם במשנים של משלחים ותיקים כמותו; האיש ספר לנו כי זה עתה שב מארצות הברית לאחר שהיה של כמה שבועות במטרה לקבץ סכום שיכול לחלץ אותו מבוץ החובות שבו שקע עד צנארה, לאחר שזכה לחתו כמה מצאצאיו."

איש צדיק ואציל נפש הוא מידענו זה, והיתה זו לו הפעם הראשונה שאלץ מתקף הנסבות לבקש עזרה מבשר ודם. אולם עדינותו ואפיו השקט עמדו לו דוקא לרווע, והוא מצא את עצמו יום לפני שובו אצל, מצדדו סכום ועום המכסה אף בקשר את דמי הנסיעה, ואין בו כדי לכסות ולו את הקטן שבחובותיו הרבים.

שבור ורצוץ היתי באותו היום, ספר לנו האיש, אף גמלה ההחלטה בלבי כי את היום האחרון לא אבזזו בשיטוטים חסרי תוחלת בין כתבת זו לאחרת, אלא בפניה לפתבת האחת והיחידה, למי שהעשר והתכסים שלו, למלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.

בשעת בקר מקצמת נכנס האיש לבית הכנסת 'שומרי שבת' שהמה מתפללים, עלה לאחת הקומות העליונות והחל בהכנות לתפלת שחרית.

לאחר תפלה נרגשת ורובית דמעות סעד פת שחרית, ומיד פנה לאמירת תהלים רצופה עד תפלת מנחה. גם תפלת המנחה עברה עליו בהתוזמות נפש בלתי מצויה, ולאחרונה המשיך האיש באמירת תהלותו של דוד בן ישי, נבן המתחטא לפני אביו.

בהגיע זמן תפלת ערבית התנתח האיש כמעט לחלוטין מן העולם החמרי שבחחו, ובסערות תפלתו, לא שם לבו אף למתפללים שישבו לצדו. אלא שלפתע, דקא בעצומה של ברכת 'אהבת עולם' המורטיטה, הפרע מפסופיו כשחש טפחה על שכמו.

'הרמתי' את עיני מהסדור, ספר לנו האיש, 'והנה הבחנתי ביהודי שמראהו הצינוני העדי ברווחת פי שכן הוא לצד 'הנותנים'. האיש פנה אלי באדיבות והתענין: 'האם מדרך ישראל אתם? האם באתם לאסוף כסף כאן, בארצות הברית?'

לרוע קצר חכמתו בדעתי, אם לענות לו, אלא שאז נזכרתי כי נתון אני בעצומה של שיחה ערה עם 'הגביר' הגדול ביותר, וכיצד זה אוכל להשיב דעתי כדי לענות לגביר בשיר ודם!?

החלמתי להתעלם מהשאלה ולהמשיך בתפלה. היתה זו הקרבה גדולה מצדי, כי נראה היה לפניו של האיש היו נכונות לעזרה, אולם התחזקתי בהנחה כי בודאי יכול ה' לשלח את ישיעו אלי גם לאחר התפלה...'

'האם אוכל להקשיך את הספור ממקומכם?' הפתיע הגביר לפתע את אורחי בשטר דבורם, ומבלי לחכות לאישור המשיך: 'בודאי כבר הנתמם כי אני הוא האיש שהנחתי את הממחה תחת סדורו של ידכם, ואני מודה לכם על שהודתם ממני משא כבוד. שכן מאז אותו היום מתהלך אני ברגש חרטה, תוך שספק נמשך בלבי האם הממחה המכבדת שנתמתי הגיעה לידיי של אדם שלא נזקק לה כלל.'

עתה הבנתי כי זכיתי לשמש שליח ממרום להושיע יהודי שהבין מהי התכתבת הטובה ביותר לישועה ולהצלתה."

במלים אלו נפרדו השנים מן הגביר, כשההמחאה המכבדת שבידם היתה חזרת לעמת המסר העצמתי שנטלו אתם כפיצת הנחית לחיים.

'בפסוקיך אשירה' ח"ג עמ' שצה

וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקימו. (אגרת הרמב"ם)

"בני אמונים" ת.ד. 102 בני ברק | פקס. 08-9746102 | מייל. 9139191@gmail.com | ניתן לקבל עלון זה במייל מידי שבוע

גליון זה יוצא לע"נ
האשה מרת תקוה לוטה
בת ר' שמואל ז"ל
נלב"ע ד' תמוז תשס"ג
תנצב"ה

דברי שי"ה

ממרן שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

פשט על הפרשה

"ויעש משה נחש נחשת" (כא, ט)

דבר העורך

אין זמן פנוי מתורה

ספר בן משפחה של הסטיפלר זצ"ל, שתמיד השתוקק לחטוף אתו איזה שיחה, לשמוע ממנו על שנות בחרותו, איך היה בנובהרדוק וכדומה. אבל אף פעם לא היה שיך לעשות זאת. תמיד למד.

עד שמצא הזדמנות...

הרעבעצין של הסטיפלר היתה מכינה את המאכלים ל"חזון איש" [בהלויתה בקש הסטיפלר שיאמרו בהספד שזכתה לשמש את אחיה הקדוש, החזון איש, במשך עשרות שנים, וגדול שמושה יותר מלמודה].

בימים ההם, הכל היה "איינגע" - תוצרת בית. חלב הביאו מהמחלבה, וממנו היו מכינים חמאה. לא היו מכונות ומכשירים. היה כלי מיוחד שבו דפקו את החלב הקרוש עד שהפיקו ממנו את החמאה. הכנת החמאה בכלי הזה היתה מלאכה קשה, והסטיפלר לא איפשר לרבנית לעשות זאת. מי עשה זאת במקומה? כמובן, הסטיפלר עצמו, שאגב, היה בעל כח.

אותו בחור ניצל את הזמן שבו היה הסטיפלר מכה בכלי שוב ושוב ומכין את החמאה. הנה, סוף סוף יש לו הזדמנות לשוחח עם הסטיפלר. כעת לא יפריע לו בלמוד...

הבחור נגש אליו ונסה לפתוח אתו בשיחה. אך הסטיפלר התנצל: "מצטער, אני כעת באמצע הלמוד..."

כן גם כשמכינים חמאה אפשר ללמוד... להכות הכלי - ולהגות בתורה. לא רק שזה לא סותר, זה מחויב המציאות - אין זמן שהוא פנוי מתורה. (יחי ראובן)

"אדם כי ימות באוהל!"

בברכת שבת טובים

יחזקאל זילבערשטיין (כ"ב)

יל"ע למה א"ל הקב"ה לעשות נחש ואי משום הא דר"ה (כ"ט א') שיהיו מגביהין פניהן כלפי מעלה יכול להשים דבר אחר על הנס. ויל"ע שהענין כמו שפרש"י (בפרשת קרח י"ז ג') אצל הקטרת לפי שהיו ישראל מלעיזין עליו לומר שהוא ממית הראה להן הקב"ה שהוא מחי' והחטא הוא שממית, וה"נ כאן כדי שיכירו שלא הנחש ממית אלא החטא ממית הראה להן הקב"ה שאדרבה הנחש מרפא. שו"ר ברמב"ן עיי"ש.

"עיר סיחון...." "מקרית סיחון...." (כא, כז, כח)

בב"ב ע"ח ב' עיר סיחון אם משים אדם עצמו כעיר זה שמהלך אחר סיחא נאה כו' מקרית סיחון מקרית צדיקים שנקראים שיחין כו' ע"ש. וצ"ע למה סיחון הראשון דרשו לסיחא נאה וסיחון השני דרשו לשיחין ומאי משמע. ויל"ע דסיחון הראשון כתיב סיחון מלא ויו והוא בגימטריא סיח נאה אבל סיחון השני כתיב חסר והוא שיחין. ע"ל דבסיחון הראשון שהוא מלא דריש שמהלך אחר סיחו (של האפיקורסין כדפירש"י) הנאה אבל בשני דכתיב חסר אין יכול לדרוש אחר סיחו לכן דרש על הצדיקים שנקראו סיחין.

(טעמא דקרא)

עלי שי"ה

"חודש תמוז"

כשבוע זה חל ראש חודש תמוז, ואמרו לפני רבינו כי יש מגדולי הדורות שדרשו דרך רמז "תמוז" ראשי התיבות ז'מני ת'שובה מ'משמשים ו'באים, כלומר שימי הדין ראש השנה ויום כיפור קרבים ובאים, ויש לזכור לעשות כבר תשובה על עוונותינו.

נענה רבינו דרך צחות ואמר לאותו אחד, אם תרצה אומר לך גם ראשי תיבות - ת'זדרז מ'הר ו'תלמד ז' (כלומר כל שבעת ימי השבוע תרבה בהתמדה) וזה נכון גם לכל השנה...

⌘

ברשימות שרשם רבינו, ביאורים על עניני בין המצרים (לא נדפס עדיין, וחלקו צא לאור על ידי ארגון 'אורחות יזש'ר') כותב מרן שליט"א: 'תמוז' הוא שם של עבודה זרה, כדכתיב ביחזקאל פ"ח 'והנה שם הנשים מבכות את התמוז' והטעם לשם החודש, כי ב"ז בתמוז הועמד צלם בהיכל כדתנן בתענית כ"ז ב', אבל אב הוא לשון תנחומים כדכתיב יתומים היינו ואין אב וכתוב כאיש אשר אמו תנחמנו ואומר נחמו נחמו עמי המקום ינחמנו במהרה.

⌘

ובמקום אחר כותב רבינו, הנה, בתרגום שני איתא דהמן לא עשה הגורל על תמוז ואב משום שכבר היה בו החורבן ונאמר לא תקום פעמים צרה, וקשה דהא בגמרא מבואר להיפך, מגלגלין חובה ליום חייב וה' דברים אירעו ב"ז בתמוז והחמישי בט"ב ונראה שיתבאר על פי הגמ' בסוטה ט' א' 'לא הכיתי לאומה ושניתי לה ואתם בני יעקב לא כליתם' והיינו דלגוים אין הקב"ה מכה ושונה אלא בפעם אחת מכלה אותם כשמגיע הזמן אבל בישראל אינו כן, והאי קרא 'לא תקום פעמים צרה' בגוים מיירי כדמוכחי קראי, והנה המן שחשב שהיום גורם וכיום רע יוכל לכלות ישראל ח"ו לא היה יכול לעשות בתמוז ואב דאם היום הזה מסוגל לכלותם ח"ו כבר היו כלים בפעם א' וכנ"ל (ובזה מדויק הפסוק כלה הוא עושה לא תקום פעמים צרה היינו לענין כליה אין יכול להיות פעמים) ועל כרחך דהיום הזה אין ראוי לכך ולכן הפש יום אחר.

מעניי הפרשה

זאת חקת התורה כו' לפי שהאומות מונין את ישראל מה המצוה הזאת ומה הטעם יש בה. ביאר המגיד מדובנא, משל, לאחד גביר אדיר שרצה להשתדך עם הרב, והבטיח לפרנס את הזוג כל ימי חייו. והרב כיון שהיהעני אביון הסכים לשידוך נשתדכו ביניהם. עובר תקופה והגביר רואה שבכל פעם שנפגש עם הרב, הרב שותק ואינו מדבר עמו מאומה. כך נמשך הדבר תקופה ארוכה. בירר אצל אנשים, מדוע אין הרב מדבר עמו, הלא הם מחותנים, ונשאל הרב על זה אמר תמה אני עליכם במה אדבר עמו, בלימוד? הלא הגביר הוא עם הארץ! גמור אלא מאי תמהים אתם שהלא אני מחותן שלו, א"כ אדרבא זוהי הקושיא למה נהיית מחותן שלו. אומר הדובנר מגיד, כשאומות העולם מצערים את עם ישראל מה טעם בפרה אדומה. התשובה היא, וכי שייך בכלל להבין את טעם מצוות התורה, איך שכל אנושי מסוגל בכלל להבין זאת, אלא מאי, שהלא מצינו הרבה מצות שכן יש להם טעם. א"כ, אדרבא הקושיא היא על שאר המצות, איך שם ניתן טעם, ברם בפרה אדומה לא קשה מידי וזה שאמר זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לומר היינו המצוה שכן יש טעם שצוה ה' לאמור את הטעם, זהו החוק קשה מה שייך טעם. על כן יאמרו המושלים ואיתא בגמ' ב"ב ע"ח ב' המושלים אלו המושלים ביצרם בואו חשבון בואו וחשב חשבוננו של עולם כו' עיר סיחון אם משים אדם עצמו כעיר זה כו' והקשה הדובנר מגיד מאי טעמא הוציאו הפסוק מפשוטו ולא פירשו על פי פשוטו על כן יאמרו המושלים וכו' וביאר דבאמת לא הוציאו הפסוק מפשוטו ואדרבא משם גופא אנו למדים חשבוננו של עולם והביאור דהנה ביציאת מצרים שמעו עמים ירגזון וכו' וכל האומות פחדו להלחם עם עם ישראל ברם למואב היה חשבון אחר כיון שהקב"ה אסר מלהתגרות במואב וכיון שכן הם לא חששו ברם מה עשה הקב"ה הביא את סיחון שיכבשו את מואב וכמו שכתוב עמון ומואב טיהרו בסיחון ואז יכלו עם ישראל לכבוש את מואב וא"כ רואים אנו שאדם יכול לחשב חשבונות ולהקב"ה יש את הדרכים שלו וזהו בואו חשבון בואו וחשוב כו' דהנה אדם רוצה ח"ו לאכול חלב וחושב הלא הרבה אכלו ולא נחנקו מיד אלא מאי הקב"ה יתן עונש בהמשך נו נסתדר עם זה אבל האמת שאינו יודע באיזה דרך הקב"ה יענישו והרבה דרכים למקום עד כאן דברי המגיד מדובנא.

וע"ז הוסיף רבינו שחשב לבאר על דרך הנ"ל קצת באופן אחר שבאמת מעוד ענין שם אפשר ללמוד חשבוננו של עולם דהנה מתי שישראל עברו בין ב' ההרים נכנסו שם הגוים ורצו לרגום אותם באבנים והנה בגמ' בברכות איתא דהיו אלה אמורים ברם בתרגום יונתן פירש דהיו אדום ומואב ובאמת למואב היה חשבון בזה כיון שידעו שהקב"ה אסר על עם ישראל להחזיר להם מלחמה א"כ ילחמו עמם ולא יוכלו להשיב להם ברם מה עשה הקב"ה שלא הוצרכו עם ישראל לילחם דדיבק ב' ההרים זה לזה וכולם מתו א"כ רואים מזה חשבוננו של עולם והרבה דרכים למקום.

(מנחת תורה)

ידוע המעשה עם רב פרידא שחזר ולימד מאות פעמים אותו דבר לתלמיד עד שהבין ושאלתי לרבינו שליט"א דהנה הגמרא מפליגה בשבחו של רבי פרידא, ואכן מובן שיש בזה שבח גדול שחזר שמונה מאות פעמים על דבר אחד, עד שתלמידו יבין, ובהחלט מגיע לו שכר עצום על זה.

אבל מדוע לא מזכירה הגמרא כלל את אותו תלמיד. הלא אדם רגיל, אחר שלא היה מבין כמה פעמים היה מתייבש ואומר "זה לא בשבילי", ויוצא לעסוק בדברים אחרים. ואותו תלמיד לא מתייבש אלא שומע עוד פעם ועוד פעם. שמונה מאות סיבות היו לו לקום מהמקום ולעזוב את התורה. אבל בעקשנותו וברצונו העז הוא נשאר ומנסה בכל כוחו לקלוט מה שרבי פרידא מלמד אותו.

וכי לא מגיע לו צ"ש על המאמץ הגדול שמשקיע בשביל להבין את הסוגיה ואינו מוותר עד שלבסוף מצליח להבין, אפילו מילה אחת הגמרא לא אומרת עליו, רק את רבי פרידא משבחים. וכי לא ראוי הוא למילה טובה אחת קטנה? ואמר לי הגר"ח שליט"א, עינינו הרואות כי אדם החולה במחלה קשה לא עלינו, וכל הרופאים הרימו ידיים ואומרים שאין הם יודעים מה לעשות ושאלו עוד סיכוי שימשיך לחיות, מה לא יעשה אדם זה בשביל הסיכוי הכי קלוש שיש לו, אם ישמע על טיפול חדש בקצה העולם שעולה הון תועפות, הרי לא יחסוך כל מאמץ בשביל לנסות, בידעו כי חייו תלויים בכך, שום דבר כבר לא נחשב בעיניו לכלום.

וכי משהו ישבח אותו על כל מאמציו? משהו יעריך אותו ויתן לו צ"ש? הלא זה מתבקש מאליו. מאחר שחייו תלויים בכך, כל אדם היה עושה את מה שהוא עושה, ואין בכך כל שבח מיוחד. הוא הדין אמר הגר"ח, מי שמבין כי התורה זה עצם החיים שלו, הרי מובן מאליו שישקיע את כל כוחו ומרצו בשביל לזכות לתורה, אם הוא מבין שיאוש מתורה כמוהו כיאוש מעצם החיים, מובן מאליו שלא יעיז להתייבש ולנתק עצמו מהתורה מקור החיים.

ממילא אותו תלמיד שנשאר עד שהבין אף על פי שעלה לו הדבר במאמצים רבים, אין כל טעם לשבחו כי זוהי חובתו אם מעונין הוא לחיות, שכן אם לא היה עושה כן שוב לא היה טעם בחייו, אבל רבי פרידא שהשקיע את כל זה בשביל ללמד לאחרים, אותו יש לשבח בצורה יוצאת מן הכלל.

בזה נוכל להבין ולקבל טעם, מה זה "אין התורה נקנית אלא במי שממית עצמו עליה", רק מי שמוכן להמית עצמו על דברי תורה הרי זה מוכיח שמבין הוא כי התורה היא עצם החיים שלו ובלעדיה אין לו חיים אחרים לכן מוכן להקריב הכל, אף את חייו האמיתיים אם יצליח לזכות לעוד קצת תורה, ורק בצורה כזאת אפשר לקנות תורה.

(אש תמיד)

אמר רבינו חידה, איך יתכן מי שרק מסתכל ולא עושה שום מעשה וכבר נטמא? התשובה, מי שמשמר את הפרה אדומה והוא גמ' מפורשת בבא מציעא צ"ג א' המשמר את הפרה מטמא בגדים.

לקבלת הגליון ניתן לשלוח בקשה במייל: 0573145900@okmail.co.il או בפקס: 077-2092005

נשמח לקבל הערות והארות וכן עובדות ושו"ת מרבינו

להנצחות ולתרומות: 053-3145900 כתובת: ר' יהודה הנשיא 52 בני-ברק

{ אז נדברו }

פרשת חקת ע"ז | גליון מספר: 308 | לסדר: "באר הפרוה שרים..."

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

a8447168@gmail.com

להשתתפות

בהוצאות הגליון:

- בבנק באמצעות

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

- בדואר לכתובת

זבולון 9 חיפה

משפחת פולק

תודה מראש!!!

הלב היהודי הרחמן לא יתום... זה מגיע בגנים מאב הרחמן...

ההפטרה של השבוע מספרת לנו על יפתח הגלעדי... היה שם סיפור לא הכי נעים... זקני גלעד לא חפצו ביפתח הגלעדי... הם גירשו אותו... לא הסכימו שהוא יהיה חלק מהמשפחה... ואכן יפתח גורש משם בבושת פנים... והלך והתמקם במקום אחר ועשה חיל... ואז!!! כשפתאום התחילו צרות לאנשי גלעד... הם באו ליפתח וביקשו ממנו: בא... תעזור לנו... אתה חכם... אתה טוב... אתה רצוי... בא ברוך ה'... אמר להם יפתח: מה... אתם עושים ממני צחוק?? אני הרי יודע בדיוק מה אתם חושבים עלי... אתם גרשתם אותי ואתם אמרתם בדיוק מה אתם חושבים עלי... רק מה... עכשיו פתאום אתם צריכים אותי... אז אתם באים אלי ומתחילים לשבח אותי... תשמע... אתה טוב... אתה חלק מאיתנו... אתה רצוי... נו... אם אני כ"כ רצוי אז איפה הייתם עד היום??

זקני גלעד לא התבלבלו מהתוכחה והם החליטו לענות ליפתח בשיא הכנות... נכון... אתה צודק!!! אנחנו גרשנו אותך!!! ואנחנו לא רצינו אותך... ואמרנו לך מה שאמרנו... אנחנו לא מכחישים... אבל מה נעשה שיש לנו פתאום צרות וקמו עלינו אויבים... ואנחנו רואים שה' איתך... ואתה גיבור ואיש מלחמה... ואנחנו באמת פתאום צריכים אותך!!! ולכן פתאום נזכרנו בך!!! מה שנכון נכון נזכרנו בך רק כשאנחנו צריכים אותך... ואנחנו מבקשים ממך שתבא לעזור לנו למרות שאנחנו נזכרנו בך רק כשה נוגע לאינטרסים שלנו

יפתח עשה לפניו משורת הדין ונענה לבקשתם... ו... ואכן כל העם מינו אותו לראש עליהם... ו... וניגשו למלחמה... לפני שנלחמים צריך להתפלל... נכון?? אז יפתח הלך למצפה שזה היה מקום קדוש אז... ו... ואז הפסוק אומר:
וידבר יפתח את כל דבריו לפני ה' במצפה!!! מה זה?? מה הוא דיבר לפני ה' במצפה?? מה זה "כל דבריו"?? איזה דבריו??

אז שמעתי מתלמיד חכם אחד שביאר את זה כך:

יפתח נשא את עיניו השמימה ואמר: רבנו של עולם... לא נעים לנו... כבר תקופה ארוכה שעם ישראל חוטאים לפניך... עזבו אותך... הלכו אחרי עבודה זרה ונטשו אותך... (כך היה באותה תקופה למעיין בנביא) והנה!!! פתאום עכשיו הגיעו בני עמון להילחם בנו... ואנחנו נמצאים בצרה וצוקה... אז פתאום נזכרנו בך?? בוקר טוב... איפה הייתם עד היום?? מה... אבא שבשמים הוא מכבי אש... קוראים לו רק כשיש שריפה??

נכון!!!! אמר יפתח... אין לנו פה להשיב ולא מצח להרים ראש... אבל!!!! הנה אני... יפתח הגלעדי בכבודי ובעצמי... גם אותי זרקו אנשי גלעד... גם אותי גרשו בבושת פנים כי אני לא קשור לשבט... ומה אתה עושה פה... לך... והנה!!! כשהגיעו הצרות... פתאום הם הגיעו אלי... וביקשו ממני שאני אבא לעזור להם... ומאוד ברור שכל הסיבה שהם קראו לי זה רק בגלל שבני עמון באו להילחם בהם!!!! אם לא היה להם צרות הם לא היו קוראים לי... הייתי אמור מצד שורת הדין לזרוק אותם מכל המדרגות... סליחה... מה... אני המסטיק שלכם?? מברכים עליו כשהוא מתוק... וזורקים אותו בגמר השימוש...??

אבל לא!!! לא אמרתי להם כך... קבלתי את הפניה שלהם... נעניתי למצוקה שלהם... והנה באתי כעת פה! לפניך!! במצפה!! וידבר יפתח את כל דבריו לפני ה' במצפה!! נענה יפתח ואמר לפני ה': באתי להתפלל לפניך שאם נטעת בלב שלי את התכונה היהודית הזו למחול... ולוותר... ולהסכים לקבל בקשת פיוס... למרות שזה ברור שכל המניע שלה לא נובע ממקום אמיתי... רק ממקום של מצוקה... אז אם אני- הבן היהודי שלך- יש לי את התכונה שלך!!!! אז בודאי ובודאי שגם לך ה' יתברך יש את המידה הזו!!! ולכן אני מבקש ממך שתתרצה לעם ישראל ותקבל תפילתם למרות שהם פונים אליך רק בשעת צרתם... זה הדיבור שדיבר יפתח לפני ה' במצפה... (אגב... זה מדויק בדברי השערי תשובה ריש שער ב'... שהוא מזכיר שם את התשובה שנובעת מריבוי הצרות...)

שוב אנחנו תחת גל של רציחות ופיגועים... שוב בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה...

ואז פתאום נזכרים שיש רבנו של עולם... כשנתקפים בפחד הרי יום אירא אני אליך אבטח... אם אנחנו נתחזק ב"ג מדות של רחמים... אם אנחנו נשקיע ב"ג מדות של רחמים שטמונים בנו... אם אנחנו נפתח את סגור לבנו ונרשה ללב היהודי שלנו להתמלאות בחסד ורחמים כלפי כל אחד מאחינו היהודים באשר הוא... נוכל גם אנחנו לפנות לאבינו שבשמים ולומר לו: רבש"ע... התכונה הזו שגילינו בעצמנו היא לא יתומה!! יש לה אבא!!! אם לנו!!! אם לנו הבנים הקטנים יש את התכונה של הרחמים והחמלה האלו... כנראה שזה מגיע ממך יתברך... כנראה שגם לך יש את הרחמים האלו בעוצמות הרבה הרבה יותר גדולות... אז אנא ה': תמכתי יתדותי בשלוש עשרה תבות...

יש לקב"ה ברז של י"ג מדות של רחמים!!!! אבל הידית של הברז נמצאת בידיים שלנו!!! אנחנו קובעים האם לפתוח את הברז הזה או חלילה לסתום אותו... וזה תלוי אם עושים לפני כסדר הזה!! אם אנחנו עושים כסדר הזה... אם אנחנו מפעילים את ה"ג מדות של רחמים שלנו בייחס לאחינו... הברז נפתח לרווחה וחסדו ה' מלאה את הארץ...

חטוף ואכול... חטוף ושתה... כי האי עלמא כבי הלילוי...

פרשת חוקת נראית פרשה "תמימה" אדומה תמימה... עוד אחת מהפרשות הפחות ארוכות שבחומש במדבר... אבל!!! אם תשים לב... יש משהו מאוד חריג בפרשת חוקת... **פרשת חוקת מקפלת בתוכה יותר משלושים שנה!!!**

תבין: הפרשה שעברה הייתה קורח... מתי היה הסיפור עם קורח??? קצת יותר משנה לאחר יציאת מצרים!!! והנה... עברנו לפרשה הבאה... פרשת חוקת... והנה!!! ותמת מרים... מתי מרים מתה?? כשמתו כל דור המדבר... בסוף ארבעים שנה!!! זאת אומרת: מפרשת קורח עד פרשת חוקת התורה קופצת בבת אחת למעלה משלושים שנה!!! רק שתבין: מפרשת בא ועד פרשת קורח... עשרים וארבע פרשות... כמה זמן זה ארך?? בסך הכל פחות משנים!!! ובפרשת חוקת פתאום אנתו קופצים שלושים וכמה שנים קדימה... זה מאוד תמוה: אין שום איזכור... שום משפט קישור... פתאום עברו שלושים שנה... פתאום ותמת מרים... אתמול היה קורח... אתמול היה פרשת שלח שבה היה חטא המרגלים... אתמול נגזר על עם ישראל שישארו ארבעים שנה במדבר... ובבת אחת!!! מגיעה פתאום פרשת חוקת... ו... ואנחנו נמצאים אחרי הכל...

ובאמת מאוד מעניין: באמת מה היה במשך כל הארבעים שנה האלו?? מה אירע שם? מה ישראל עשו במשך כל השנים האלו?? איך דור דעה הצליחו להעביר עשרות שנים כאלו??

אז מישהו הסביר לי פשוט ופלא:

אם תשים לב פרשת פרה אדומה לא קשורה לפה בכלל!!! משום כיוון... כי פרשת פרה נאמרה בכלל בא' בניסן (באותו יום שנטל עשר עטרות) והיא גם ניתנה לישראל במרה עוד לפני מתן תורה... אז מה הפרשה הזו נכנסה בדיוק פה?? מה היא עושה פה?? זה לא הפריע לך אף פעם?? אלא מאי?? אולי!!! אולי אפשר להסביר: שפרשת פרה... היא הפרשה שבה רמזו בעקיפין מה עם ישראל עשו במשך יותר משלושים שנה שהיו נזופים במדבר... ולכן היא נכתבה בדיוק פה!! כי כאן זה קו התפר!! פרשת חוקת מראשון עד שני... זה השלב שבין פרשת קורח שהייתה שנה לאחר יציאת מצרים... לבין ותמת מרים שהיה בסוף ארבעים...

ו... ומה כתוב בפרשת פרה???

פרשת פרה עוסקת במוות!!! פרשת פרה מדברת על טומאת מת... כן... זו הסוגיה שבה עם ישראל נאלצו להתעסק מאז חטא המרגלים... עד חטא המרגלים עם ישראל ידעו שפניהם קדימה... לכיוון ארץ ישראל... תביאמו ותטעמו בה נחלתך... אבל!!! מחטא המרגלים ואילך... התהפך המצב!!! במדבר הזה יתמו ושם ימותו... מכאן ואילך עם ישראל היו נזופים... הפנים כבר לא קדימה... הפנים לא נשואות לכיוון ארץ ישראל... אלא הפנים נשואות ליום המיתה... לפרשת פרה אדומה... זה המצב!!! נו... תנסה לדמיין איזה הרגשה נוראה זו... בשביל עם ישראל שעד לפני כמה זמן העיניים היו נשואות להכי טוב שיש ופתאום העיניים מושפלות לאדמה... במדבר הזה יתמו... איזה עצבות... איזה דכדוך...

נו... מה אתה חושב שעם ישראל עשו?? בטח נכנסו לדכאון... נכנסו למיטה ושלום על ישראל... אז זהו שלא!!! בפרשת פרה רמזו לנו מה ישראל עשו במשך כל אותם שנים נזופות:

זאת התורה אדם כי ימות באוהלו!!!

סוף סוף הם היו דור דעה!!! והם עשו חשבון פשוט... אם כבר נגזר עלינו למות... אם כבר נגזר עלינו שבמדבר הזה יתמו ושם ימותו... אז לפחות שזה יהיה מתוך האוהל... לפחות זה יהיה מתוך הגמ'... זה מה שהם עשו!!! במשך ארבעים שנה הם עשו דבר אחד: זאת התורה אדם כי ימות באוהל! זה היעד שהם הציבו לעצמם... זה מה שהם עשו במשך כל אותם עשרות שנים נזופות לפני המקום... עד כדי כך שבאמת אין מה לספר עליהם במשך אותם שנים... חוץ מדבר אחד... חוץ מלהביא את פרשת פרה שבה מוזכר ענין המיתה... ו... וזאת התורה!!! שזה הדבר היחיד שהחזיק אותם אז... וזה הדבר היחיד שהם עשו אז... ולמה?? כי אם כבר מתים... אז לפחות נמות מתוך התורה...

זאת התורה... מה התורה?? שאדם כי ימות... אם כבר מת... אז כבר שיהיה באוהל...

בשלמא אם היינו ממשיכים לחיות... אז היינו מחפשים ללכת על כל הקופה... אז יש טעם עוד לחשוב על פרובוקציות... לנסות לעורר מחלוקת... להוציא דיבה על הארץ וכו' וכו'... אבל אם אנחנו כבר מתים?? אם כאן יהיה הסוף שלנו?? אז עוזבו... בא נשב ונלמד... ונסתלק סן העולם מתוך הבית מדרש... מול הסטנדר... עם גמרא פתוחה...

אגב: זה ההבדל המהותי בין יעקב לעשיו!!! כשיעקב רצה לקנות מעשיו את הבכורה... עשיו הסכים באדיבות... מה היה הנימוק שלו?? "הנה אני הולך למות למה זה לי בכורה..." הרי אני בלאו הכי הולך למות... בלאו הכי לא אשאר ממני כלום... אז מה אני צריך בכורה... זה ראש של עשיו!!! אבל ראש של יעקב אבינו?? בדיוק ההיפך: גולם שכמותך... אם אתה כבר מת... אז לכל הפחות שיהיה לך בכורה... לפחות תשאר עם משהו...

צורת החשיבה של יהודי צריכה להיות: היות ואנחנו אורחים פה בעולם... אז אדרבה... לפחות נחטוף משהו... לפחות ניקח איתנו

כולנו אוהבים מצב אידיאלי!!! כולנו מאחלים לעצמנו את הטופ שבטופ... להצליח... לעמוד בכל ההישגים... ולכבוש את כל האתגרים... אבל!!! מה קורה אם לא... לא הלך... הגיע סוף זמן... ו... ו... והפעם לא יודע... גררתי רגלים... לא נכנסתי לעניינים... ההלך על זמן קיץ הזה כאפות... אני כבר לא אעשה חיל בזמן קיץ הזה... **אז מה עשיו עושה בכזה מקרה???** הנה אני הולך למות למה זה לי בכורה... הרי הזמן הזה בלאו הכי הלך כאפות... אז למה לי להגיע לסדר א'... עוזבו... נשאר בחדר... תביא סודוקו ונעביר את הזמן... אבל יעקב?? איך ראש של יהודי עובד?? זאת התורה אדם כי ימות באוהל... אם כבר אני מת... בא נמות בבית המדרש... אם זמן קיץ הזה הלך צולע... אז בא נראה מה אפשר להציל... בא נראה מה אפשר לחטוף בכל זאת... בקיצור: חטוף ואכול... חטוף ושתה... כולנו רוצים להיות במצב אידיאלי... אבל אם לא הלך... לפחות חוטפים מה שיש... מלמד אותנו ריש לקיש: אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליהם! אתה יודע מה הפשט? אין ד"ת מתקיימים אלא במי שמוכן לפשרות... מוכן לחטוף בכל מצב... גם אם העתיד היחיד שצף מול עיניו הוא המוות... אז מה... לכן אני לא אחטוף... מה... אני עשיו...?? חטוף ואכול...

ותקצר נפש העם... חם... מותשים...

ותקצר נפש העם בדרך... וידבר העם באלוקים ובמשה... שים לב: מה קרה פה? ותקצר נפש העם בדרך... אומר רש"י בטורח הדרך... זאת אומרת: מה הייתה הבעיה?? **שהדרך ארוכה... הדרך קשה... הדרך מייגע... נו... כשיש מצוקה מה עושים?? מתלוננים... נו... מה התלונה?? למה העלייתנו ממצרים לכות במדבר... ואין לחם ואין מים ונפשנו קצה בלחם הזקוק... שים לב: התלונה הם לא מזכירים מילה וחצי מילה על הדרך!!! הם מדברים על ההחלל חוץ מהדרך... הם מדברים על הלחם... על המים... נפשנו קצה... אבל רגע... מה עם הדרך?? הרי על זה באתם??**

איך בדיוק את התלונה האמיתית הם שכחו לטעון?? **אלא!!! שבכל דבר זה ככה:**

אני עייף... לכן אני עצבני... והיות ואני עייף ואני עצבני אז אין פה כלום בשיבה הזו!!! אין אוכל... אין חברים... אין מצב רוח... אין שטייגן... אין... אין כלום!!! אין שום דבר בבית הזה... לא אוכל... לא כלום... אאאאוף... אין פה כלום... רגע... ומהי האמת?? האמת היא שיש הכל!!! חוץ מדבר אחד ויחיד: שאני פשוט עייף ותקצר נפשי מרוב העייפות... וברגע שהנפש קצרה היא רואה הההחלל שחור... **רק הפלא הגדול הוא:** שהנפש רואה הכל חוץ מההההנקודה!!! אני שם לב לכל הפרטים השליליים... אין זה ואין זה... אבל יש דבר אחד שאני לא שם לב: שהההלו... אני עייף... **ואם תשים לב... ככה זה אצל תינוק.** כשתינוק עייף הוא בוכה על כל דבר... הוא בוכה שהוא רוצה את זה ורוצה את זה ואת זה... חוץ מדבר אחד!!! יש דבר אחד שהוא לא בוכה עליו: הוא לא בוכה שהוא עייף!!! לבכות שהוא עייף והוא רוצה לישון... זה הלוואי... הלוואי והוא היה בוכה שהוא עייף... היינו משכיבים אותו ונגמר הסיפור... אז זהו שעל הכל הוא בוכה חוץ מהההנקודה...

ואתה מוזמן לראות את זה בכל מקום בחיים:

בפרט בתקופות האלו שחם... חם... חם... חם... והעצבים מתחילים להתרופף... מתלוננים... עצבניים... הכל שחור... ושוכחים דבר אחד: הההלו... אני עייף!!! אני מותש! זה הכל!!!

אז מה עושים?? מה עושים כדי לא להתלונן???

אז לא תאמין... אבל הדבר הראשון והבסיסי ביותר שכל אחד צריך לדאוג לעצמו זה לעשות מאמץ עליון לא להגיע למצב של "ותקצר נפש!!! כן!!! יש הרבה אנשים ששוכחים לדאוג לזה!! יש אנשים לא מפונקים... הם לא כ"כ מרחמים על עצמם... אם חם להם הם לא ירצו למזגן... אז מה וחם לי... מותר קצת לסבול... אם הם עייפים... אז מה... מותר לסבול... יפה מאוד!! הלוואי על כולנו!! אבל ההלו... קח בחשבון... שהרבה פעמים כתוצאה מזה אתה עצבני... וכשאתה עצבני לא רק אתה סובל אלא כולם סובלים... וקח בחשבון שעבודת ה' היא הניזוקת הראשונה מזה... הפתיל שלך הרבה יותר קצר... אתה מתעצבן הרבה יותר מהר... אתה מתעייף הרבה יותר מהר... ותסלח לי... זכותך לא לרחם על עצמך... אבל לכה"פ תרחם עלי... מה אני צריך לסבול שאתה עצבני כי אתה לא מפונק... בקיצור: זה לא תמיד חכמה ללכת נגד הטבע הנורמלי שלנו... ולא תמיד השיקול מתחיל ונגמר ב"י! יש לכל דבר השלכות... אם אתה מדכא אצל עצמך איזה צורך בסיסי זה סוחט ממך כוחות במקומות קריטיים יותר... אם אתה יכול לחסוך מעצמך "ותקצר נפש העם בדרך..." אז אתה נתבע על זה!! תבין: בדיוק כמו שנדרש מאיתנו לחסוך במים ולא לבזבז סתם ככה נדרש מכל אחד מאיתנו לחסוך כמה שיותר בהוצאות אנרגיה מיותרת לחינם... כי יש לנו מספיק משימות בחיים שצריך להוציא עליהם מספיק אנרגיה בשביל שתשאר לנו אנרגיה מיותרת לכל מיני דברים שאנחנו לא חייבים לעשות אותם... קח את זה בחשבון... בפרט בימים החמים האלו...

מי אנחנו???

הבובה המדברת של הקב"ה...

אחד הדברים שתמיד מסקרנים אותי: מי אני אהיה אחרי מאה ועשרים? מי? מה?? איך אני אראה?? מה אני אחשוב... יותר נכון: איך אני אחשוב? האם כל האופי שלי ישתנה במאה שמונים מעלות?? או... או אולי לא?? **תבין:** הרי סוף סוף כלנו מאמינים בהשאת הנפש... נכון?? זאת אומרת: כלנו אחרי מאה ועשרים הולכים **להיות!!!** נו... אז מה? מה אנחנו נהיה?? מאוד מסקרן... איך נהיה?? האם נשתנה ועד כמה?? אז זהו!!!! שאכמ"ל אבל מהגמ' והספה"ק מוכח לאורך כל הדרך **שאין שום שינוי!!!** האדם נשאר כמות שהוא!!!! מה שאנחנו עכשיו... זה בדיוק מה שאנחנו נהיה בעולם האמת!!! האדם לוקח איתו לעולם האמת את כל התכונות שלו כמות שהם... הוא נשאר מה שהוא... אותו אופי... אותם הרגשות... אותם דחפים... וגם אותם תאוות ויצרים... אז זה בסיידר... אתה יכול להיות רגוע... את כל האופי שלנו כמות שהוא אנחנו לוקחים איתנו לעולם האמת לאחר מאה ועשרים...

חוץ ממהו אחד!!! אחד ויחיד!!! יש משהו

אחד באישיות שלנו!!! שאותו לשם שינוי אנחנו לא לוקחים אותנו... יש משהו אחד שאנחנו משאירים פה... בעולם השקר... ואותו אנחנו לא לוקחים לעולם האמת... **תנחש מה???** את

הדימיון!!!!!!

חלק מהאישיות שלנו פה בעולם זה כח **הדימיון**... אז זהו שהדימיון!! זה הדבר היחיד באישיות שלנו שאותו אנחנו נשאיר כאן בעולם השקר... והוא לא הולך איתנו לעולם האמת. ולמה?? פשוט מאוד: כי הדימיון כל כולו שקר!! ומקומו רק בעולם השקר... הדימיון לא עובד בעולם האמת!!

אתה יודע מה המשמעות???

אל תשאל... אין לך מושג איזה הבדל שמים וארץ זה!!! ההבדל בין האישיות שלנו כשהיא עם הדימיון או בלי דימיון זה כמו בלון עם אוויר ובלי אוויר...

אני אתן לך כמה דוגמאות קטנות... רק לשבר את האוזן:

אני מכיר יהודי שהוא חולה כבוד... הוא מחפש כל היום כבוד... וב"ה יש לו כבוד בשפע... הוא יושב במזרח... מקבל שיש... מקבל כיבודים בשמחות יש לו פראק... זה בסיידר... פה הוא מסודר!! אבל!!!! ממה אני מוטרד?? מה יהיה איתו אחרי מאה ועשרים?? הרי כפי שסיכמנו... אדם לוקח איתו לעולם האמת את כל הדחפים והתכונות... אז אם פה הוא חיפש כבוד... אז גם שם הוא ימשיך לחפש כבוד... **אבל דא עקא!!!** ש... מי נתן לו פה כבוד?? **הדימיון!!!** הוא לבש פראק **ודמין** שהוא מלך הכבוד... ישב במזרח **ודמין** שהוא גאון עולם... קיבל ברכה בחופה **ודמין** שהוא פועל ישועות... ואת הדימיון הרי לא לוקחים לעולם האמת!!!! אז מי שם יתן לו כבוד?? בשלמא כאן בעולם השקר...

הוא רצה כבוד... והדימיון היה הספק של הכבוד... אבל בעולם האמת... מי יתן לו כבוד?? הדימיון?? לא!! הדימיון לא ממשיך לשם... אתה קולט? את זה צריך לקחת בחשבון!

אני מאוד רוצה להיות צדיק!! מאוד מאוד!!! אבל ברוך ה' אני מסתדר... איך?? ב"ה יש לי דימיון... ואני מדמין שאני צדיק!!! תבין: סוף סוף אני יהודי... ואפילו ריקנין שבך מלאים מצוות כרימון... וקורה לי פה ושם שאני עושה מצוות ומעשים טובים... ואני מאוד מרוצה מעצמי והדימיון מנפח את זה כיד ה' הטובה עליו... ונותן לי תחושה שאני באמת צדיק יסוד עולם... חן חן לך דימיון... אתה ממש עוזר לי בחיים... אתה בהחלט מעניק לי הרגשה טובה... אבל דא עקא!!! שלאחר 120... הדחף והטבע לרצות להיות צדיק... זה כן הולך איתנו לעולם האמת... אבל הדימיון? הדימיון לא הולך איתנו... שם לא יעזרו לי הדימויות... שם אני לא אוכל לדמין שאני צדיק... שם אני אעמוד מול הגודל הטבעי שלי!!! ואני אשתוקק להיות צדיק... והמשב"ק ששמו דימיון כבר לא יוכל להושיע אותי... **ואת זה צריך לקחת בחשבון היטב!!!**

וכעת נגיע לדבר הכי מפחיד והכי מזעזע: כאן בעולם!! אדם יכול כל החיים להסתובב ולהסתכל איפה שלא צריך... וללכת אחרי התאוות והיצרים שלו... אז כאן!!! כאן בעולם הזה הוא מסתדר מצוין... כי בעולם הזה יש דימיון!!! והדימיון עובד שעות נוספות... אוהו... הדימיון כ"כ עובד טוב עד כדי כך ש"טוב מראה עיניים מגופו של חטא..." אדם יכול רק לראות וזה מספיק לו... עצם הראיה ועצם הצתת הדימיון של עין רואה ולב חומד זה מספיק... אבל!!!! אותו בן אדם יום אחד ימות... ו... ויחד איתו הולכים כל היצרים והתאוות שלו... **ו... ואם ככה אז גם שם!!!!** גם בעולם האמת קיימים כל הדחפים!! וגם שם היצרים קיימים בדיוק כמו בחיי חיותו **אבל דא עקא!!! חוץ מהדימיון!!!** שם הדימיון כבר לא עובד... אז בשלמא כשאדם חי... אם הדחפים משתוללים... מגיע הדימיון ומספק את זה... העין רואה... הלב חומד... זהו... גם אם כלי המעשה לא גומרים... אבל הדימיון כבר מספק ומרגיע!!! (יש כאלו שחושבים שכל העניין בשמירת העיניים שזה גדר והחקה שלא להגיע ליותר גרוע... אבל זה ממש לא נכון!! רבינו בעל המסילת ישרים קורא לזה: זנות הראיה!!! כשאדם רואה והדימיון ניצת... הדימיון פה כ"כ חזק שהוא כשלעצמו מספק את היצר והאדם כבר יכול להמשיך הלאה... ואכמ"ל) אבל שם?? בעולם האמת הרי אין דימיון שישפיק!!!! וממילא: מי שכל חייו הסתכל איפה שלא צריך... אז גם בעולם האמת הוא ימשיך כל היום לחפש את זה... **הבעיה היא שהספק הראשי מתו!!!** הדימיון שעד היום סיפק לו את זה... נשאר שם בעולם השקר עם הנפש המדמה!!! והוא נשאר עם לשון בחוץ... כולו מלא יצרים ודחפים... אבל בלי שום אפשרות לספק אותם... (זה מה שהגמ' אומרת שרשעים עונשם בזוהמא רותחת... הכוונה היא שהעונש שלהם הוא עצם היצר הנוראי שרותח ומפעפע בהם... ולא מפסיק!!! כי אין לו מה שישפיק אותו... כי רק כאן בעוה"ז... היה לו דימיון שבאמצעותו הוא סיפק והרגיע את היצר אבל כשהדימיון השקרי מת ונמצאים בעולם האמת... היצר פועל... ואין מי שירגיע אותו...)

בקיצור: זה היסוד!!! כל התכונות וכל היצרים הולכים איתנו לעולם האמת... חוץ מהדימיון!!! וממילא: העבודה שלנו היא כל הזמן לבדוק עד כמה הדימיון משחק אצלי... עד כמה הדימיון דומיננטי אצלי...

(אגב: זה מה שקי"ל: רשעים אפילו על פתחה של גהינם אינם חוזרים בתשובה! זה לא שהם לא רואים את האמת... הם יודעים בדיוק מהי האמת... אבל... הדחף נשאר... הדחף ממשיך לבעור... ולשנות טבעים זה משהו שרק פה אפשר לעשות... שם זה כבר מאוחר...)

האר"י הקדוש אומר: שמי שפוגם את ראייתו מתגלגל בענף ששמו ראה...

מה?? מה זה הראה הזה?? מה יש בו?? למה דווקא בו??

אז ככה... הענף ששמו ראה הוא ענף אומלל!!! למה?? כי לענף הזה יש תכונה מיוחדת שרק לו יש אותה!! ובכן: **לראה יש ראייה חזקה מאוד מאוד!!!** יש לו כח ראייה עצום!!! הגמ' בחולין אומרת: שהוא יכול לעמוד בארץ ישראל ולראות נבלה בבבל... זאת אומרת: הוא יכול לראות למרחק של אלפי קילומטרים... אה... כיף לו... הוא לא צריך משקפת... לא צריך מיקרוסקופ... הוא פשוט לוויין מהלך... איפה שתשים אותו הוא רואה אלף קילומטר לכל צד... אה... נשמע טוב... לא???

אז זהו!!! שהראיה הזו הורסת לראה את כל החיים... ולמה?? פשוט מאוד למה... **בא תשמע סיפור:** הראה והעורב... שניהם חברים... שניהם מקננים על אותו עץ... העורב... רואה שבמרחק עשרים מטר יש איזה אגוז פקאן על הריצפה... הוא עף כמה שניות... מגיע... מפצח אותו... אוכל להנאתו... שבע... חוזר כולו מדושן לעץ... ואז הוא פוגש את ידידו הראה בדכאון!!!! מה יש?? למה אתה עצוב?? **תבין... עונה הראה...** אני כעת רואה שבמרחק חמש מאות קילומטר מכאן יש אוכל טוב... אבל מממזה טוב... יש שם נבלה משובחת!!! טעימה!! שאף אחד עדיין לא נגע בה... היא מחכה לי... רק לי... שאני אבא לאכול... ו... ואני כ"כ רעב... הייתי כ"כ רוצה לאכול אותה... אבל... אבל מה אני אעשה שזה רחוק מכאן 500 קילומטר... שבוע נסיעה... הראה ממשיך להסתכל אי שם למרחק 500 קילומטר... עיניו רואות וכלות... אבל תכל'ס הוא נשאר רעב. כי זה רחוק מידי... בנתיים העורב ממשיך... ואז העורב רואה עוד איזה גרגיר חיטה במרחק חמישים מטר, הוא עף אליו... בולע אותו להנאתו... ושוב חוזר לעץ... ושוב הוא פוגש את הראה כולו עצוב ומדוכדך... מה קרה עכשיו?? אל תשאל... במרחק שלוש מאות קילומטר מימין יש אוכל טוב... ובמרחק 650 קילומטר משמאל יש שם במדבר גם איזה נבלה שמחכה רק לי... ואני כ"כ רעב וכ"כ רוצה להגיע... אבל... אבל זה כ"כ רחוק... והראה נשאר רעב... **בקיצור: לראה יש ראייה!!! יש לו עיניים גדולות גדולות!!! הוא רואה למרחקים!!!** אבל דא עקא: שאין שום פרופורציות בין המושגים שלו... ל---

ל---אפשרויות שלו!

היו התחושות שלך הרצונות שלך... אם תצליח להיזכר טוב... אתה תגלה שהיית אותו אחד!! אותו אופי בדיוק!!! אותם תכונות!! אותם הרגשות!! רק מה ההבדל היחיד שהשתנה באישיות שלך?? **הדימויון!!!! זה הכל!!!**

אני אתן לך דוגמא קטנה: מה ההבדל בין תינוקת בת שלוש לאמא בת שלושים...?? אין שום הבדל!! לשתייה יש תכונה אמהית!! ושתייה רוצות להיות אמהות!! **רק מה ההבדל הקטן??** תינוקת בת שלוש... רוצה להיות אמא?? מה הבעיה... תוך דקה מתאספות סביבה עשרים בובות... והרי לפניך משפחה ברוכת ילדים של עשרים ילדים בלע"ר כן ירבו... אבל אמא בגיל שלושים...?? גם היא רוצה להיות אמא למשפחה ברוכת ילדים... רק מה השתנה?? **הדימויון!!** היא משום מה לא מסתפקת בדימוין שקוראים לו בובות... היא רוצה כבר ילדים אמיתיים... וזה כבר סיפור טיפה יותר רציני... טיפה... רק טיפה... **אתה קולט את ההבדל בין תינוקת בת שלוש לאמא בת שלושים?? אז אותו דבר!! אותו דבר בדיוק!!!** זה ההבדל בין מה שאנחנו היום... למה שאנחנו נהיה לאחר מאה ועשרים... התכונות ישארו אותם תכונות... הדחפים ישארו אותם דחפים... רק כל ההבדל שהיום הדימוין המפותח שלי מעניק לי תחושה שאני אדם מוצלח ומושלם... ולמה?? כי הולך לי בחיים... ויש לי כל מיני הישגים מרשימים שמעניקים לי תחושה שאני בן אדם שעושה חיל... אבל בעולם האמת?? שם הרי אין דימויון!! שם האמת צפה על פני השטח... ואז כולנו נגלה שכל ההצלחה שהייתה לנו בחיים זה היה בסה"כ **בובה!!!** אנחנו היינו הבובה שדרכה הקב"ה התגלה בעולם... היינו הבובה המדברת של גילוי חסד ה'!! כל ההצלחה שלנו הייתה בסה"כ חסד ה' שהופיע והתגלה באמצעות האובייקט הזה ששמו אנחנו... אז זהו!!! בשמים אנחנו כבר לא נוכל לקנות את הלוקש... בעולם האמת אנחנו כבר לא נוכל להיות מרוצים מעצמנו בדיוק כמו שאף אמא בת שלושים לא יכולה לאסוף עשרים בובות ולהרגיש משפחה ברוכת ילדים... שתנסה... אני עכ"פ ניסיתי... וזה לא ככזה עבד לך... **אז אותו דבר בדיוק!!! אין ברירה!!! חייבים להתחיל להתבונן!!!** חייבים לעצור ולא לתת לדימוין להמשיך להוביל אותנו באופן בלעדי... אסור לשכוח שהוא חבר אמנם טוב אבל רק לתקופה... צריך להכשיר קרקע ליום שאחרי הדימויון... לבנות אישיות שלא רק נתמכת מהדימויון... לבדוק היטב היטב האם יש בי משהו אמיתי מעבר לדימויון... האם יש בי משהו שלא ממונע מהדימויון... מה אני באמת?? לעתיד לבא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם... היום העטרה נמצאת במזרח... בכיבודים... בפראק... בתמונות... אבל לעתיד לבא: העטרה תהיה בתוך הראש!!!! תגיע עמוק מבפנים... הכבוד והערכה יגיעו רק מהמקום הכי אמיתי והכי עמוק שעין לא ראתה אלוקים זולתך... מהמקום הכנה והטהור שרק אתה והקב"ה יודעים... ואכמ"ל...

אפילו שלמייעשה פה...?? בשטח...?? אין לך כלום חוץ ממסך... אתה חסר כל... אתה אישיות ריקה מכל... חוץ כמובן מהמסך המלא בכל הרשת והרפש והטיט של אותם אלו שעושים עליך את הרווחים...

אז מה העונש של מי שגלש באינטרנט בעוה"ז?? **מתגלגל בראה!!!** מה פירושו?? **פשוט מאד:** זה לא עונש... זה פשוט המציאות שהוא יצר במו ידיו... לאחר מאה ועשרים... האדם אומר שלום שלום לדימויו... ו... ואז הוא נשאר תקוע עם כל הדחפים והיצרים שהיו לו בחיי חיותו... **אבל!!! ללא הדימויון!! ואז!!!** מה הוא מרגיש?? הוא מרגיש בדיוק כמו הראה...

כמו שהראה רואה למרחוק... אבל אין לו שום אפשרות להגיע לשם ולא נותר לו אלא להישרף מתוסכל מבפנים... זה בדיוק מה שקורה עם אותו אחד בעולם האמת: היצר הרע ממשיך לבעור כמו אש. היצרים ממשיכים להתולל... אבל הכל רחוק!! אין שום אפשרות לגשת לזה!!! כי אין כבר את הדימוין שעד כה הקריב והנגיש כל דבר וסיפק את מילוי הדחפים...

מי שלא רוצה להתגלגל בראה... מה יעשה?? ילמד מהראה...!!! כמו שהראה שומר על העיניים שלו... כדי שלא לראות מה שהוא לא יכול להגיע אליו... כי הוא מבין שזה רק מביא לו סבל ולא אושר... אז לא נותר לנו אלא ללמוד מהראה ופשוט לשמור על העיניים... לא רק בשם הצדקות... אלא בשם הריאליות שאפילו העוף ראה מבין אותו מעצמו... למה אני צריך לדעת משהו שלא שייך אלי... מה זה יתן לי... מה זה יוסיף לי חוץ מניתוק מהמציאות האמיתית שבה אני נמצא כעת ודו"ק...

עד כאן אינטרנט... עד כאן דברנו על שמירת העיניים... אבל עזוב...

זה לא רק זה!! צריך לדעת שבכל דבר בחיים זה ככה... בכל דבר אנחנו צריכים לקחת בחשבון עד כמה הדימוין משחק אצלנו... עד כמה הדימוין דומיננטי... ועד כמה הוא מוביל אותנו בחיים... כי... צריך לדעת שהדימוין הוא אמנם הספק הראשי... **אבל רק פה!!** כי בעולם האמת?? הוא לא מגיע איתנו... ואנחנו צריכים להתחיל להסתדר בלעדיו... ובשביל זה כל אחד מאיתנו צריך לתפוס כמה רגעים ביום של סדר מוסר... לשבת בינו לבין עצמו ולחשוב: **עד כמה הדימוין מוביל אותי???** שלא תדע!!! אני לא רוצה להפחיד אותך... אבל אם פעם תבדוק את זה בכנות אתה תהיה בההלם עד כמה הדימוין דומיננטי... עד כמה הדימוין משחק אצלנו!!!! עד כמה אנחנו בטלים בשישים לעומתו...

אגב: בעצם... בעצם אני כותב פה שכל ההבדל בין איך שאנחנו כאן בעולם הזה... לבין איך שאנחנו נהיה בעולם האמת... **זה הדימויון!!!!**

האמת היא: שלא צריך להגיע רחוק... גם בתוך העולם שלנו עצמו... אפשר לראות את זה מאוד בולט... **איך?? אז ככה:** תנסה רגע לעורר נוסטלגיה... תנסה להיזכר בעצמך מה אתה היית בגיל חמש ומה אתה היום בגיל עשרים וחמש?? תנסה להפעיל זכרון מה

לראות הוא מסוגל לראות למרחק 1000 קילומטר...

אבל להגיע?? הוא יכול להגיע לשם רק תוך חצי שנה... ממילא עליו נאמר: "עיניו רואות וכלות..." זה שהוא רואה למרחקים זה לא נותן לו כלום... זה רק מכניס אותו לדכאון... רק מצער אותו ורק מונע ממנו להנות מהחיים כמו ידיד העורב... שלעורב אין עיניים גדולות... הוא רואה את מה שיש לפניו... אז העורב לכל הפחות שבע... כי... כי את מה שהוא ראה הוא כבר אכל... אבל הראה עסוק בלראות אוכל הרבה יותר משובח למרחקים... ומה שנמצא כאן הרי "קטן עליו" בקיצור: "יוסיף דעת יוסיף מכאוב..." **אז רק בשביל לסגור את הסיפור... זה בסיידר... אל תרחם על הראה...** סוף סוף הוא בעל חיים... ותסמוך על הרבש"ע שנתן חוש אינסטינקטי לבעלי חיים לדאוג לעצמם כמו שצריך... אז הראה לא נשאר מסכן לנצח... כי... כי תנחש מה הוא עושה?? **הוא פשוט שומר על העיניים שלו!!!** הראה קולט שיש לו עיניים גדולות!! הוא קולט שהעיניים הגדולות האלו לא מביאות לו אושר בחיים... רק עגמת נפש ודאבון נפש... ממילא הוא לא נותן לעצמו לסבול בחינם... הוא פשוט שומר על עיניו הגדולות והוא לא נותן לעצמו להסתכל חוץ למאה מטר שסביבו... וככה הוא חי נורמלי... עד כאן ברור?? זהו!! לילה טוב... עד כאן סיפור לילדים לפני השנה...

אומר האר"י הקדוש: מי שלא שומר על העיניים מתגלגל בראה!!!

אתה יודע למה?? לראה יש עיניים גדולות ולך גם יש עיניים גדולות!!!

לראה יש תכונה שהוא רואה דברים שאין לו אפשרות לגשת אליהם!!!

גם אתה מסתכל על דברים שאין לך רשות לגשת אליהם!!!!

רק מה?? מה בכל זאת ההבדל בינך לבין הראה??

שכשהראה הסתכל למרחק של 1000 קילומטר... הוא נכנס מזה רק לדכאון... כי הוא קולט שאין לו שום אפשרות להגיע לשם... הוא רק שקע ברחמים עצמיים... אבל אתה?? אתה גם נברת באינטרנט... וגם שרפת לעצמך את העיניים למחוזות שאין לך רשות להגיע אליהם... **אבל אתה לשם שינוי לא סבלת כמו הראה!!!!** אתה לא נכנסת לדכאון כמו הראה אתה לא הרגשת חוסר אונים ותסכול שאתה לא יכול להגיע לשם!!!! **ולמה?? למה אתה לא סבלת?? מה ההבדל בינך לבין הראה???**

כי... כי לך יש דימויון!!!! והדימוין שלך מקרב לך את זה למציאות... ו... ולמרות שזה נשאר בגדר דימויון... נשאר מרותק למחוזות האפלים שאליהם הגעת... הדימוין סיפק לך את זה... הדימוין מגיש לך את הכל על מגש של כסף... כאילו זה לפניך... הוא דואג שתרגיש שהכל פה...

לחידודי:

א. "שהמון נבלע באברים, אמרו: כלום יש ילוד אשה שמכניס ואינו מוציא", נמצא א"כ שבכל ארבעים שנה שהיו במדבר לא ברכו ברכת אשר יצר, צ"ע: גבי ברכת אשר יצר שנתקנה יחד עם ברכות השחר, האם אותה כן היו מברכים או לא?? בשלמא לדעת הרמ"א דס"ל דאפילו לא יצא לנקבו מברך, מסתמא הכא לא גרע וגם הם היו מברכים, אבל לשיטת השו"ע: דמברך רק אם נפנה, הכא מנאי? האם נימא דעד כאן לא אמר השו"ע אלא באופן שנפנה, לכן ימתין מלברך כדי שיחיל ברכה זו לאחר היציאה, אבל הכא שלא יצאו כלל, האם נימא שהיו מברכים גם כשלא יצאו??

ב. "וילבש אותם את אלעזר בנו", צ"ע: האם הל על אלעזר דין אונן במיתתו של אביו אהרן דהנה: אלעזר זכה בכהונתו מיד בשעת מיתתו של אביו, האם נימא דכהונה גדולה באה לו רק אחר מיתת אביו, ואילו דין אונן חל עליו מיד במיתת אביו, ונמצא שנתחייב בדין אונן עוד קודם שנהיה כהן גדול, או דלמא אפ"ה חשיב דין כהונה ודין אוננות באים כאחד, ומיד נהפך לכה"ג שלא שייך בו אוננות שנא': "לאביו ולאמו לא ישמא"?

ברשותך קורא יקר... וורט משבוע שעבר... פשוט אל תמנע טוב מבעליו... אז ככה: אחרי שקורח ועדתו נבלעו באדמה...

הקב"ה העביר שני סוגי מסרים לעם ישראל:

המסר הראשון היה: הריקועי פחים ציפוי למזבח...

המסר השני הוא: המטה של אהרן שהוציא ציץ וגמל שקדים...

מה ההבדל בין שני המסרים??

במסר הראשון הקב"ה לא מסביר!! אדרבה... כך אמרתי!! נקודה!!! ומי שלא יבין אוי ואבוי... זכרון לבני ישראל למען אשר לא יקרבו איש זר וכו'... עד כאן המסר הראשון!!!

המסר הובן? הובן לגמרי?? אתם רואים מידי יום את הריקועי פחים... אתם מפנימים את האות מה קורה למי שלא מציינת להוראות?? **אחרוני!!! אחרי שהמסר הראשון הופנם...** עכשיו... עכשיו אפשר לגשת להסברים... עכשיו אפשר לשחרר מידע... קח מאיתם מטה מטה... והיה האיש אשר יבחר בו מטהו יפרת. והשיכותיו מעלי את תלונות בני ישראל.

מתי אפשר להסביר?? נלמק?? לשכך תלונות??

רק אחרי שהגבולות ברורים!! רק אחרי שאני אמרתי שלא אז לא!!!! ולמה?? כי אני אמרתי!! נקודה!!!

רק אחרי השלב הזה אפשר להתחיל לשחרר נימוקים...

זה יסוד גדול בחינוך:

אני לא מרשה!! למה?? ככה!!! כי אני אמרתי...

אחרי שהגבולות ברורים... ברורים לגמרי... עכשיו אפשר לרכך את היד ולהתחיל לשחרר מטה... ציץ... שקדים... והשיכותיו...

חשוב כבמקום אשר יבשלו שם הכהנים את החטאת ואת האשם...

אתה מכיר את זה...?? באולמות היוקרתיים שכל מנה עולה שם 80 דולר... אז על כל שולחן כתוב בדיוק למי הוא מיועד... משפחת החתן... משפחת הכלה... ידידי החתן... בחורי הישיבה... בקיצור: מקומות שמורים... אז זהו שלהבדיל גם בבית המקדש היה משהו דומה... בשעות הערב (והאמת היא שלא דווקא) נפתחו שולחנות בעזרה בשביל אכילת הקרבנות... כככלל הקרבנות שהוקרבו היום... צריך לאכול אותם...

זה לא פשוט!!! זו אחת המשימות המורכבות ביותר במקדש!!!

ר' שלמה... נעים להכיר... הוא הטבח הראשי של אכילת קדשי הקדשים... זה לא פשוט!!! זה לא כמו בישיבה... צריך להכין כל יום 248 מנות לארוחת צהרים... לא!!! בבית המקדש זה לא צפוי!! אתה אף פעם לא יכול לצפות מראש מה הולך להיות מחר... יום אחד יש הצפה של קרבנות חטאת ש... שאת כולם צריך לאכול היום בערב עד חצות... יום אחר יש לך הצפה של מנחות... הגיעו קבוצה גדולה מאוד של עניים ו... והם יכלו להרשות להם רק מנחות... ור' שלמה צריך לקחת הכל בחשבון!!! כל בוקר המטבח נמצא בעמדת זינוק!! יש סירים שעומדים לרזרווה... יש גם כח תגבורת שמוכן כל הזמן למקרי חירום... ואכן!!! בדיוק השבוע... ערב ראש חודש תמוז... הגיעה לפתע קבוצה גדולה ומאורגנת של לב לאחים עם שמונים בעלי תשובה... והם הקריבו למעלה ממאתיים חטאות!!! (על חטאות נעורים... מלאכות הרבה בשבתות הרבה וכדו') אתה יודע מה שזה??? מדובר בכמות אדירה של בשר שצריך להספיק לאכול אותו עד הערב בחצות!!! המטבח נכנס בבת אחת להילוך רביעי!!! הנס הגדול היה שהם הגיעו די מוקדם בבוקר... ו... והיה זמן איכשהו להיערך... הזנקה תגבורת למטבח כדי לזרז את הבישול ואת פירוק הבשר... ו... וכבר בשעה 11.00 בבוקר... רוב הבשר היה על האש!!! בשעה 12.30 ר' שלמה יצא עם כרוז חירום לכהנים של הבית אב: רבותי!!! צריך כבר עכשיו להתחיל לאכול!! אי אפשר לחכות עד הערב... כזו כמות אדירה של בשר יש סיכון גדול נותר... אבל דא עקא... שהכהנים ממש לא משועממים!!! כי חוץ מאותם מאתיים חטאות שכבר גמרנו להקריב אותם היום... הגיעו היום עוד הרבה מאוד אנשים להקריב קרבנות... הגיעו באזור החמט מאות יולדות להקריב תורים ובני יונה... ופתאום הגיע אוטובוס של 150 בחורים מישיבה קטנה מרוגשים עד אימה יחד עם הראש ישיבה... הם באו להתפלל להצלחה במבחנים לישיבות... והיות וצריך להגיע עם משה... אז כל בחור הגיע עם מנחה... שיעור א' הגיעו עם מנחת סולת... שיעור ב' עם מנחת מחבת... ואילו שיעור ג' התחלקו חצי הקריבו מנחת מאפה תנור וחצי הקריבו מנחת ריקין... בקיצור: עומס!!! אז הכהנים עסוקים מידי עם הקרבת הקרבנות... אז אין להם זמן לאכול!! אבל את ר' שלמה זה לא מעניין... ואסור שזה יעניין אותו... כי... המטבח שלו!!! זה לדאוג שלא ישאר נותר... הוא צריך להתבייש במשימה הזו!!! ר' שלמה לא מוותר... הוא הוציא הודעת חירום לאסוף את כל הילדים של הבית אב של היום שהם בלאו הכי לא יכולים לעבוד... אבל לאכול קדשים הם יכולים!!! ר' שלמה אסף אותם... בירר בדיוק מי יודע לשמור גופו... הוא שלח אותם מהר למקווה... זה לא היה כזה פשוט לקרא לילדים ככה באמצע הבוקר... כי נכון שהילדים האלו הם לא מקומיים... ו... והם הגיעו במיוחד לשבוע הזה לירושלים יחד עם אבא שלהם כדי לחנך אותם בעבודה... אבל בשעות הבוקר... שולחים את הילדים לחידר מקומי... שישבו וילמדו... סוף סוף אין מבטלים תינוקות של בית רבן אפילו לבנין בית המקדש... אז בשביל להוציא ילדים באמצע הלימוד החידר היה ר' שלמה צריך להוציא אישור מיוחד מלשכת הגזית... וזה היה באמת אישור חריג... הילדים התחילו לאכול... ור' שלמה שומר עליהם... וב"ה הם התחילו לאכול... (נס שחז"ל לא גזרו על טומאת ידיים במקדש... אחרת זה היה מפחיד מידי לתת לילדים ככה לאכול...)

ברוך ה' העסק התחיל לאט לאט להתייצב... לאט לאט הלחץ בעבודה נרגע... והכהנים התחילו להתפנות לאכילת הקדשים... עכשיו ככה: אחת מהמשימות המורכבות של המטבח זה החלוקה השווה של האכילה!!! מה יש?? תבין: היות ויש מצוה באכילת הקדשים... אז לכל כהן יש השתוקקות לזכות לאכול מכל אחת מהקרבנות... אז בא תראה מה קרה היום?? היום היה מאתיים חטאות!!! ואילו אשם?? היה רק שתיים... רק שתי אשמות... תורים ובני יונה היו היום חמט מאות... ואילו מנחת ריקין היו רק 15... ומנחת סולת - 50... ומנחת חוטא: אחד!!! אחד בלבד... נו... איך מחלקים כזה דבר?? מה תגידי? יהיו כאלו שיקבלו את זה ולא את זה... ואלו יקבלו את זה ולא את זה?? לא!! אין כזה דבר!! לכל אחד יש זכות לקבל מכל אחת מהקרבנות... אז ככה: היות וחטאת יש לנו היום בשפע... אז את החטאת מוציאים בחופשיות בשולחנות... מי שרוצה... כמה שרוצה... אדרבה, תאכלו כמה שיותר... אנחנו צריכים להשתלט על זה... אבל מנחת חוטא?? היות והיום יש רק אחת!! אז המנחת חוטא נהייתה היום מיוחדת!!! היא כזו קצת ויש אלפי כהנים שרוצים לזכות בה... אז מחלקים אותה כמעט כמו לחם הפנים... לא מוציאים אותה ככה בחופשיות לשולחן... אלא יש כהן מיוחד מטעם המטבח... שהוא עומד ונותן לכל אחד פירור קטן... כדי שכולם יזכו לקבל קצת ממנה... עכשיו אותו סיפור בקרבן אשם... שיש רק שתיים... אז מבשר חטאת כל אחד קיבל קילו ויותר... ואילו מבשר אשם כל אחד קיבל חתיכה קטנה מאוד של בשר... הבנת את הרעיון??

שעת חצות מתקרבת וב"ה העסק נכנס לשליטה... ב"ה לא נשאר נותר... חסל סידור אכילת קדשים ככל משפטו וסידור... הגיע חצות!!! העצמות והגידים הוסרו מהשולחן בדחילו... והשולחן התקפל... זהו... אכילת הקדשים הסתיימה להיום!!! **ואז!!! לפתע!!! שוב נפתח שולחן חדש...** מה?? מה עכשיו?? הרי כבר עבר חצות?? **זה חזה ושוק של שלמים!!!** תבין: כל אחד מישראל שמקריב שלמים... אז הבשר לא מגיע לכהנים... אלא הבעלים אוכלו אותו בירושלים... אבל!! הבעלים צריך להפריש מתוך הבשר את החזה והשוק ואותו הוא צריך לתת לכהנים שעבדו היום במקדש... **עכשיו ככה: לשם שינוי...** החזה והשוק של שלמים נאכל לשני ימים ולילה אחד!!! אותו לא דחוף לגמור לפני חצות... לכן!!! בחחחיים לא יגישו את החזה ושוק בתחילת הערב כמו שאר הבשר... כי... כי זה לא דחוף לנו לעכשיו... קודם נראה שאנחנו גומרים את בשר החטאת והמנחות שדחוף לגמור עד חצות... ואז נתפנה להוציא את החזה ושוק!!! ואכן!!! מי שנשאר לאחר חצות הלילה... נפתח לפתע שולחן ו... וחילקו שם חזה ושוק!!! עכשיו: את החזה ושוק לא אוכלים פה... אורזים ולוקחים... כי את זה אפשר לאכול בכל ירושלים... ולא סתם... אלא גם הרבצן יכולה לאכול את זה... מגיע לה... טרחה והגיעה יחד איתנו עד ירושלים... ו... ושולחת אותונו לכולל ללמוד... וזה הבשר היחיד שהיא יכולה לאכול... אז את החזה ושוק אנחנו מקדישים רק לאשת חיל... הבעל הכהן מגיע הבייתה אחרי יום ארוך של עבודה... הוא עייף וסחוט אבל הפנים שלו מאירות באור פני מלך אלוקים חיים... האשה מקבלת אותו בדחילו ורחימו... וניגשת באימה וביראה לאכילת החזה ושוק... אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלוקיו.

נסיים מסליחות דיו"כ קטן: בית תפילתם מקום צקון לחמם חשוב כבמקום אשר יבשלו שם הכהנים את החטאת...

שה' ישמור... לא התקבלתי לשיבה פלונית... ה"י

יש פסוק מוכר... שכולנו אומרים אותו בכל מוצאי שבת ב"ויתן לך..." אבל כמעט אף אחד לא יודע מה הנושא... ועל מי ומה הפסוק הזה מדבר...

הפסוק הוא: "**ורחץ לבשה את עמשי ראש השלישים ואמר: עמרך דוד ועמרך בן ישי, כי עזרך אלוך ויפגלם דוד ויתגם בראשי הזרדי**" מה זה?? מה קרה?? מי זה עמשי?? ואיזה רוח לבשה אותו?? ומה הוא בכלל אומר לדוד המלך?? "ויקבלם דוד"... לאיפה הוא בכלל קיבל אותם? **אז ככה: מעשה שהיה כך היה:**

דוד המלך בצעירותו... לפני שהוא נהיה מלך... הוא נאלץ לברוח משאול... אז בהתחלה הוא היה בורח לבד... בודד בעולם!!! ואך... כך נהנהרף המאבק נגדו... בשלב מסוים הצטרפו אליו גם בני המשפחה שלו... שגם הם חששו לעורם... ואז עם הזמן... התחילו להסתפק אל דוד כל מיני אנשים נוספים... שהמכנה המשותף ביניהם שהם היו "פלטי הממסד"...

סוף סוף... היות דוד באותה תקופה נחשב כ"מורד במלכות" אז נוצרה סביבו מין סטיגמה שלילית ומוטעית של כביכול "פלט מהממסד"... וממילא מטבע הדברים כל אזרח שבאותה תקופה לא השתלב במסגרת... מכל סיבה שתהיה... אם זה בגלל שהצטרפו לו חובות גדולים בארנונה... או שמכל סיבה אחרת הוא היה על הכוונת המקום מפלט שלו זה היה מחנה דוד... וכך מיום ליום החבורה הלכה וגדלה... **יתקבלו אליו כל איש מצוק וכל איש אשר לו זושא וכל איש מר נפש יהי עליהם לעזר**... בקיצור: אתה יכול לדמיין לבד שנוצרה מין סטיגמה לא מוכובדת בעליל שהמחנה של דוד משמש בתור אוסף של כל הפרטיזנים וכל אלו שנפלטו מהמסגרת... אתה מבין לבד שזה לא הוסיף כבוד גדול לדוד... אבל מה אפשר לעשות... כך נוצר המצב... דוד באותה תקופה קיבל את הגזירה והשתדל להכיל את כל הנדכאים וכל השבורי... דוד האלו ושימש להם ככותרל דמעות ומחסה ביום צרה... וככה זה היה במשך תקופה... כל הזמן היו מטפטים עוד שבורי לב ועוד מתוסכלים שהכתובת היחידה שנשארה להם בעולם זה היה דוד...

ואזו!!! בשלב מסוים... התחילה תפנית!!! מהפכה שקטה!!! התחילו לאט לאט להגיע אצל דוד גם... גם אנשים מוצלחים... אנשים **לא** שבורי לב... **ולא** מתוסכלים... **ולא** נפלטי מסדרת... **ולא** אנשים בעלי חובות... **לא!!!** התחילו להגיע אנשים רגילים... רגילים לחלוטין... בלי שום רקע... אנשים מסודרים בחיים... והתופעה הזו הלכה והתרבתה מיום ליום... התחילו להגיע מהמשפחות החשובות והשורשיות בעם ישראל... אנשים שעזבו ביוזמתם את המסגרת המקובלת ואת הממסד... וערקו למחנה הפלטים של דוד... **דוד לא הצליח להבין מה אתם מחפשים אצלי!!!**

מה הבעיה שלכם?? **לא יכול להיות שאין לכם בעיה...** כי... **אלי מגיעים רק אנשים בעייתיים!!!** רק אנשים שהם רקע... אלי מגיעים רק אנשים שנפלטו מהממסד... רק אנשים שלא הצליחו להשתלב בחברה... כל אחד והתיק שלו... כל אחד והקופה של שרצים שעומדים מאחוריו... אני הרי אוסף של כל המסכנים והאומללים והנדכאים של כלל ישראל... אז למה אתם באים אלי?? תגלו לי מה הבעיה שלכם?? **אבל זהו!!! לא!!! לא יראה לזה הסבר!!!** התופעה הזו רק הלכה והתגברה מיום ליום... כל כמה ימים עוד חבורה של תלמידי חכמים וגיבורים במלחמתה של תורה היו פשוט עוזבים מקום ישוב ועורקים אחרי דוד... ללכת אחריו במדבר בארץ לא זרועה... **מבחינתו של דוד זו הייתה תעלומה ואין קורא להו!!! מה... מה הם מחפשים אצלי?? מה הם איבדו אצלי??**

עד שיום אחד!!!! שוב הגיעה קבוצה... **והפעם!!!!** הפעם זה היה כבר ממש מחשידי!! מדובר היה בקבוצה של יהודים חשובים שהגיעו לא פחות ולא יותר מעיר מולדתו של שאול המלך בכבודו ובעצמו!! **זהו!!! עד כאן!!!** את זה דוד כבר לא יכל להבליג... הוא ניגש אליהם ואמר להם: תקשיבו... **אני חושד בכם שאתם מרגלים!!!!** תבינו: אני לאורך כל הדרך לא מצליח להבין מה גורם לאנשים מן השורה לעזוב את הממסד ולהצטרף ל"קבוצת הנידחים" של השבורי כל שלי... נו... אז עד כה עוד הבלגת... אבל אתם?? אתם הרי מגיעים מהעיר של שאול... ומסתמא יש לכם קשר מיוחד איתה... ואתם גם קרובים למלכות... **אז אין שום היגיון בעולם** שתערקו מחלונות הגבוהים של שאול ותבואו עד אלי פה למדבר!!! ההיגיון היחיד שנשאר הוא לומר שאתם מרגלים!! ובאתם פה לרגל עלי לטובת שאול שהוא מהעיר שלכם... אחרת אין לזה הסבר!!!

ואזו!!! **ורחץ לבשה את עמשי ראש השלישים כך דוד, ועמרך בן ישי... שלום שלום כך ושלום לעוזריך כי עזרך אלוך...** עמשי היה הנציג והדובר של הקבוצה החדשה שרצתה כעת להגיע... כשהוא ראה שדוד באמת לא מצליח להשתכנע ולא מצליח להבין מה הם באמת מחפשים אצלו... עמשי נתקף בהתרגשות עצומה... והוא פתח פיו ברגש חם ואמר מעומק קירות לבו: לא!!! אנחנו לא מרגלים!! אנחנו באמת!!!! באמת באנו לפה אליך- **כך דוד!!! ועמרך בן ישי!!!** אנחנו איתך!!!! אנחנו שייכים לך!!! תאמין לנו... מכל הלב... אנחנו מגיעים אליך רק כי אנחנו באמת רוצים להיות שייכים אליך **שלום כך ושלום לעוזריך**!! אנחנו באמת אנשי שלומיך... אנחנו לא מרגלים... נו... אז מה אתה שואל: מה מצאנו בך?? מה ההיגיון שעזבנו את הממסד ואת העיר ואת הישוב ובאנו אליך???? התשובה היא:

כי עזרך אלוךך... כנראה שהקב"ה אוהב אותך- את דוד... והקב"ה פשוט נתן לך חן מיוחד... ופשוט משך אותנו אליך בעבותות של אהבה...הקב"ה שלף אותנו עם פינצטה ונתן לנו דחיפה בלתי מוסברת אליך... כשדוד ראה את הדברים היוצאים מחדרי הלב... אז דברים היוצאים מן הלב נכנסו אל הלב... דוד האמין להם **ויקבלם דוד ויתגם בראשי הזרדי**"... אין כאן המקום להאריך בהמשך ההתפתחות... אבל במבט לאחור... כולם מבינים שזה היה גלגול ההשגחה העליונה כדי להסב את מלכותו של דוד ולקרבה בבא מועד...

הסיפור הזה עם דוד... הוא מאוד מאוד מוכר לנו היום... מהזית של הישיבות... **היום הראש שלנו עובד שישיבות זה כמו נדלן**!! יש ישיבות טובות!! ובישיבות טובות לומדים בחורים טובים... ואם ככה... אז בישיבות פחות טובות... מי לומד? **בחורים פחות טובים!!!** אם מציעים לבת שלך שידוך מישיבה פחות טובה... ו... ואומרים לך על הבחור שהוא בחור מאוד מאוד טוב... מה אתה מגיב?? אם הוא בחור כ"כ טוב... אז למה הוא למד בישיבה הזו?? אם הוא באמת בחור טוב... אז הוא היה אמור ללכת לישיבה הרבה יותר מפורסמת וטובה... אין עשן בלי אש... אם הוא נמצא בישיבה כזו של מפורסמת ולא יוקרתית... כנראה שהוא לא כזה... כנראה שהוא לא כמו שאומרים... אחרת... אחרת הוא היה נמצא בישיבה רגילה... מוכר או לא מוכר? זו טענה מאוד הגיונית!!

בדיקו את אותה טענה טען דוד בשעתו:

למה אתם באים אלי?? מה אתם מחפשים אצלי?? הרי... הרי אתם לא יודעים שאצלי מגיעים רק אלו שלא התקבלו בישיבות הטובות... מה אתם... אנשים מוצלחים וגיבורים מחפשים אצלי... אני... החלט... המסכן... מה הבחורים הכי טובים מחפשים בישיבה הכי פחות זוהרת??

האם דוד קיבל תשובה על השאלה הזו? **לא!!!** מה הוא כן קיבל?? הוא קיבל הכרזה מעומק לבו של עמשי שאמר: רבינו דוד!!! מה נעשה... כי עזרך אלוךך!!!! הקב"ה עוזר לך... וממילא הוא הכניס בלב שלו תחושה גמורה שזה המקום שלנו... זהו!!! אין לנו יותר מה להוסיף... אין לנו מה להסביר את עצמנו יותר... כל מילה נוספת מיותרת!!! אנחנו איתך! נקודה!! אין פה מקום ללבטים... ואין פה מקום לחשבונות... הלב שלנו הוביל אותנו לכאן!! זהו!!!!!!

וככה זה תמיד!!!! בסופו של דבר... אחרי כל המבחנים לישיבות... ואחרי כל הרשמים... והשם הטוב שיש לישיבות... והרישום המוצלח... והמבחנים המקיפים... והבירורים הקדחתניים... והפינצטה שכל ישיבה טובה בוחרת לה את הטופ שבטופ... בסופו של יש מישהו אחד שבשמים שהוא מנהל אותם... והוא עוזר לכל ישיבה עם הבחורים שלה... ואצלו- אצל הרבש"ע זה לא עובד לפי רושם... ולא לפי רשמים... ולא לפי תדמית... ולא תלוי בשום דבר... זה תלוי בדבר אחד: שקוראים לו: כי עזרך אלוךך!!!! במילים אחרות: סייצת דשמיא!!! ואין לך מושג עד כמה זה ככה... כי בינינו... גם בישיבה הזו עם השם הטוב... שיש להם מבחר של בחורים... והם בוחרים את הבחורים עם פינצטה... כולנו יודעים טוב מאוד שגם שם לא יחדל אביון וגם שם יש בטלנים... וגם שם יש כאלו שאתה לא מבין מה הם מחפשים שם... ואני לא צריך לספר לך את זה... **ויש עוד דבר שזה כבר פחות ידוע:** גם שם בישיבה הזו עם השם הפחות טוב... ש... שמי בכלל הולך אליה... גם שם נמצאים בחורי פלא... ועילויים... ומושלמים בכל קנה מידה... שאף אחד לא מבין איך זה חספ אותם בישיבות עם השם הטוב... **ואני מדבר על עובדות!!! עובדות בשטח!!!** ואז נשאלת לה השאלה בחלל העולם: איך?? איך זה באמת יכול להיות?? אם הוא בחור כזה טוב... אז איך לא חטפו אותו בישיבה היותר מפורסמת... ואם הבחור הזה כזה כלומניק... אז איך הוא התקבל בישיבה מפורסמת... (ועוד נבחר עם פינצטה על חשבון עשרות בחורים שטובים ממנו עשרות מונים)?? מה... זה מחהל באינפורמציה?? מה... זה אולי רמאות של הרשם?? אולי הם לא מספיק בררו טוב??

לא!!! לא ולא!!! על השאלות מהסוג הזה אין תשובה!!! וגם לא יהיה תשובה!! והתשובה היחידה שכן אפשר לומר: שבסופו של דבר הקב"ה מנהל את העולם... ובפרט בנושא מוקדם כ"כ כמו מקום תורה... הקב"ה לא מוסר את זה ביד בשר ודם... לכן מה שנעשה ומה שלא נעשה... בסופו של דבר אנחנו נצטרך להגיע למסקנה היחידה שאליה הגיע דוד והיא: כי עזרך אלוךך!!!! אז נא להירגע... בסופו של דבר בכל ישיבה יש בחורים טובים... ובכל ישיבה יש סיכון לבחורים מקולקלים... והיחיד שמשדד מערכות ובו הכל תלוי זה אבינו שבשמים... ---

אגב: שלא תבין לא נכון: ברור שההיגיון אומר אחרת ממה שאני כותב פה!! ברור שההיגיון המתמטי הפשוט והנורמלי מחייב... שאם יש ישיבה שיש לה שם טוב... וכתוצאה מזה יש לה מבחר יותר גדול של בחורים... ויש לה אפשרות לברור אוכל מתוך פסולת... אז מטבע הדברים יש בה פוטנציאל לבחורים יותר טובים... זה הרי ההיגיון הכי נורמלי... וממילא יתכן שבגדר חובת ההשתדלות... יש מקום לעשות מאמץ להגיע לישיבה היותר מבוקשת שממילא יש לה חומר יותר טוב... אבל נטו מצד חובת ההשתדלות!! כי... כי תכלס... בשורה התחתונה... ובטווח ארוך... בכל ישיבה אפשר לפרוח... ומכל ישיבה אפשר להתקלקל... וכבר שמעתי מפי משיגי באחד הישיבות המבוקשות ביותר... ששם באמת בורים בחורים עם פינצטה... שבשורה תחתונה... אם היו מבטלים את כל המבחנים לישיבות והיו בוחרים את כל הבחורים לפי גורל... התוצאה הייתה שווה!!! הטיב של הבחורים לא היה פחות טוב מאשר עכשיו שבחורים אותם אחד מעיר ושנים מישיבה... ---

אז שוב: אין בדברים אלו שום כוונת קינטור והוצאת שם רע לישיבות הטובות והמפורסמות... (אגב: אני לא חושב שזה מטריד את מישהו...) וברור שעדיין מוטל על כל אחד לחפש ישיבה כמה שיותר טובה...

אבלו!!! לא להיכנס לפאניקה! ההללו לא לאבד ראשו!!! הההללו... תרגעו... יש בחורים שהכניסו להם לראש שכל העתיד שלהם אם הם יתקבלו לישיבה פלונית... ו... ו... והו!!! ברגע שהם לא התקבלו נסתם עליהם הגולל... הם התחילו את הישיבה גדולה על רגל שמאל... (ואז הם באמת לא הצליחו... ולא בגלל שהם הגיעו לישיבה פחות טובה אלא בגלל שהם דמיינו שהם לא שוים בגלל שהם התקבלו לישיבה פחות טובה... תזכרו את המשפט הזה... הוא חשוב) הההללו... תרגעו... תפסיקו לחשוב שהשמש שם זורחת על הגמי יותר ממקום אחר... תפסיקו לחשוב ששם מסתובבים גאוני עולם יותר מפה... תפסיקו לשקוע בעצמכם... תפסיקו לזקוף את כל העתיד שלכם על זרם...

כן... **זה נכון שיש ישיבה גדולה זה התקופה הקריטית בחייו!** אבל לא הישיבה!! **אלא הגיל!** הגיל של הישיבה גדולה!! הוא באמת גיל קריטי!!! לא הארבע קירות של הישיבה... אלא שני החרדים של-- הלב שלך... הם!!! הם הקריטיים... הם קובעים בגיל זה מה יהיה העתיד שלך... זה לא תלוי לא בישיבה ולא בצוות... אין הדבר תלוי אלא ביי!!! ויטמין ביי!!! מעשיך יקרבוך ורק מעשיך... אני מדבר מהניסיון... מעולם לא למדתי בישיבה מפורסמת... תמיד הסתובבתי בישיבות האלו עם המורל הנמוך עם האף למטה... אלו שתמיד חשבו שהם לא שווים... ואני פוגש אותם עכשיו בחיי הנישואין... זה בסיידר... אתה מוזמן לבדוק זאת בעצמך... דיי!!! די לשטיפת מוח!!! נא לקחת פרופורציות!!! ואחרון חביב: נא לא לשכוח שהכל תלוי בסייעתא דשמיא... כי עזרך אלוךך-- ויקבלם דוד... ---

באי"ל תערוג

פנינים על פרשיות השבוע וענינא דיומא
מרבן של ישראל מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א

גליון 157.
שנה ג'
פרשת חוקת
שנת תשע"ו

להערות, הארות והוספות על הענינים הנכתבים בעלון, לתרומות והצעות, נא לפנות ל: 0527680034@okmail.co.il או ל: 0527680034 בת.ד. 5397 ירושלים, או בפקס 0722164414 ולציין עבור מערכת עלון כאיל תערוג

פניני הפרשה

שהפרה אדומה לא כיפרה על העובדים לעגל, אלא את התביעה שהיתה על כלל הציבור בגלל אותם אנשים שעבדו לעגל, וכפרה כזו יתכן ששייך אפי' אם לא עושים תשובה [הנה לפני המלחמה העולמית האחרונה נפטרו צדיקים גדולים כהגרח"ע הגרב"ב והגרש"ש זצ"ל ועוד הרבה צדיקים ובכל זאת לא נתבטלה הגזירה, אמנם יתכן שלולא זה הי' עוד יותר גרוע רח"ל]. (איהל"ש כאן)

לראות שתלויים בחסד עליון

כא, ה בלחם הקלקל.
פרש"י לפי שהמן נבלע באיברים וכו' אמרו עתיד המן הזה שיתפח במעינו כלום יש ילוד אשה מכניס ואינו מוציא.

וצ"ב הרי הם כבר אוכלים את המן מ' שנה ולא נתפח ולמה עכשיו הוא עתיד ליתפח? ורבינו בחיי כתב המן הי' להם לכבוד ומעלה, כי למעלת דור המדבר היו כמלאכי השרת, הי' המן בא להם דבר יום ביומו כדי שיהיו עיניהם תליות תמיד אל ה' וכו', והענין הי' להם להרגיל נפשם במדת הבטחון והאמונה בשם יתב' ע"ש.

היינו בראותם יותר משאר האומות איך שתלויים בחסד עליון, וזה הי' לאשרם שהם ראויים לדרגה הזאת ברוחניות אבל הם לא הבינו וזה נהפך להם לרועץ כי מזה נשברו וירדו, ולו חכמו הבינו שאם ניתן להם מצב כזה צריך להבין שזה לתועלת לדרגתם הרוחנית כי כל המצבים הם לפי דרכו בעלתו בדרכי שמים. (איהל"ש כאן)

משעבדין את ליבם

פרש"י ואמרו רבותינו וכי נחש ממית או מחיה אלא בזמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם בשמים היו מתרפאים ואם לאו היו נמוקים.

והנה לא כתוב כמה זמן הוצרך להסתכל על נחש הנחוש, ויתכן שהספיק מבט אחד אם על ידו הי' מתעורר לתשובה דע"י שהסתכל ושיעבד לבו לאביו שבשמים ושב בתשובה הוא נתרפא ואם לא התעורר לתשובה לא הי' מועיל אפילו אם יסתכל כל היום על הנחש. והנה מאחר שהעיקר הי' תלוי במה ששיעבדו את לבם לאביהם שבשמים הי' צריך להיות המשעבד את לבו, אע"פ שלא הביט על הנחש נחושתי יתרפא אבל ממש"כ רש"י שהי' חילוק בין הנחש לשאר בע"ח שבזה הי' צריך הבטה ובשאר בע"ח מספיק רא"י, משמע שהיו צריכים להסתכל וצ"ב, וע"כ כיון שהקב"ה אמר שהרפוי יהא באופן זה לא היו מתרפאין בלי שיסתכלו.

והנה בשלמא אם מי שהי' חולה בסיבת דבר אחר הי' נרפא ע"י שהביט בנחש מובן למה כתב וחי, אבל אם מדברים על הנשוכים מהנחש הי' צ"ל שלא ימות מהנשיכה [עי' אוה"ח ובמשך חכמה]

והנה בפסחים נו איתא שחזקי' כיתת נחש הנחושתי לפי שטעו אחריה אמנם אין מוכרח שזה הועיל להתרפאות דיתכן כך דימו בעצמם, דהנה בשאר חטאים שחטאו אנשי דור המדבר הקב"ה העניש או מחל, אבל בחטא זה הי' דבר מיוחד של העמדת הנחש שהוצרכו לשעבד את לבם לאביהם שבשמים בכדי להתרפאות. (איהל"ש כאן)

מדוע שתי שערות שחורות פוסלות בפרה אדומה?

שח הגאון רבי נתן זוכובסקי שליט"א, מראשי ישיבות "גאון יעקב" ו"חכמה ודעת":

שמעתי מרשכבה"ג מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן שליט"א, בתור נער צעיר, בישיבת "חפץ חיים" בכפר סבא, בפרשת פרה, הוא אמר לנו, נערים צעירים שלמדנו בישיבה: שתי שערות שחורות בפרה אדומה פוסלות, שיערה אחת אינה פוסלת, מדוע? וביאר: שתי שערות זהו חיבור, וכשיש חיבור לדבר רע, לשערה שחורה, זה נותן כת.

הוא הוסיף לנו אז: קל וחומר למידה טובה המרובה ממידת פורענות, אם יתחברו בחורים לעליה בתורה ויראה, יהיה חיבור לדבר טוב, שניים יכולים להרים את כל הישיבה!

[ספר "סברי מרגן"]

נקראת על שמך

שם ויקחו אליך פרש"י לעולם היא נקראת על שמך פרה שעשה משה במדבר ועי' שפ"ח שבכל הפרות היו מערבין מאפר הפרה שעשה משה, והרי גם שם משה לא עשה כלום אלא אלעזר, וכל המתעסקים בשריפתה ואסיפתה הכל נעשה ע"י אחרים ולמה נקראת על שמו?

אלא הא מבואר דענין הפרה הוא כפרה על חטא העגל וכמאמרם הובא ברש"י [להלן בסוף הענין] משל לבן שפחה שטיינף פלטיין של מלך אמרו תבא אמו ותקנה הצואה, כך תבא פרה ותכפר על העגל. א"כ הא ודאי כיון שהוצרך משה להיות מ' יום האמצעיים עם תפילה בלי הפסק להתפלל, וזה הי' במסירות וביגיעה שלא אכל ולא שתה ולא נח רק עמד בלי הפסק בתפילה, ואחרי הכל עדיין הרצון הגמור זכה רק בסוף מ' יום האחרונים ביהכ"פ שבו נתרצה רצוי גמור.

א"כ בלי המסירות של משה היה ח"ו השמדה שלא הי' מכפר הפרה, כי הפרה היא אחרי כל הכפרות שפעל משה ע"י מסירותה א"כ ודאי זה נקרא הפרה שעשה משה כי ענין הפרה היא לא רק הפעולה המעשית, שחיתתה, ושריפתה, ואסיפת אפרה ואח"כ ההזאה, אלא זה הכל מכח התכלית שזהו הכפרה וזה הי' בעיקר ע"י משה רבינו.

ב) ועוד י"ל דנקרא על שמו כיון שמסר נפשו ועמל בפרשת פרה אדומה, וכמובן שלא הוצרך לעמול על הידיעה הפשוטה מה שאנחנו צריכים לעמול, אלא דלמד הפרשה בכל ההיקף ובכל ההלכות וכל מה ששייך בה פשט רמז דרוש וסוד והכל הי' לאמיתה של תורה עד הסוף, וזה הי' עמל שאצל משה רבינו נקרא יגיעה וכיון שמסר נפשו ממילא נקרא על שמו, דבלי משה לא היינו יודעים א"כ עמלו של משה מונח בכל הפרות אדומות ויש לזה שייכות אליו דהכל בזכותו.

ג) ועוד י"ל דכיון שמשעה צוה את הדינים איך שתיעשה משו"ה זה נקרא על שמו וכמו מדינה המנצחת במלחמה אע"פ שהחילים נלחמו מ"מ הנצחון נקרא ע"ש המלך המפקד על המלחמה. (איהל"ש כאן)

מיתת צדיקים מכפרת

פרק כ' פסוק א' ותמות שם מרים פרש"י למה נסמכה מיתת מרים לפרשת פרה אדומה וכו' אף מיתת צדיקים מכפרת, והנה מרים מתה בהיותה בת ק"ו שנים ומכאן ילפינן שמיתת צדיקים מכפרת, ומשמע שמיתת הצדיק מכפרת אפי' כשהצדיק מת בזקנה.

והטעם שזה מכפר י"ל שהצער שמצטערים על ההפסד הרוחני שנגרם בזה שמרגישים את הכאב שחסר הצדיק ומרגישים את צער השכינה בחסרון צדיק, זה הרי הם כיסורים שמכפרים, ובאמת בפסוק לא נזכר שבכו על מיתת מרים כמו שנזכר שבכו לאחר מיתת אהרן ומשה.

וצ"ב מאי נ"מ לנו בזה שמיתת צדיקים מכפרת הרי זה שייך לחשבונות שמים [ובדאי צריכים להשתדל שלא יצטרכו להגיע ח"ו לכפרה זו] והנה אם נימא דמיתת צדיקים מכפרת דוקא אם עושים תשובה י"ל דאמרו שמיתת צדיקים מכפרת בשביל שיעשו תשובה ויתכפרו.

אמנם אפי' אם זה מכפר בלי תשובה מ"מ מסתבר שאם יעשו תשובה דרגת הכפרה תהיה יותר גדולה, וכענין זה עי' תוס' ישנים יומא פ"ה ב' ד"ה תשובה בעיא יוהכ"פ דלרבי דס"ל שיוהכ"פ מכפר בלי תשובה מ"מ לכפרה גמורה צריך תשובה, וי"ל דמשו"ה לימדנו מיתת צדיקים מכפרת.

ובאמת קשה למה זה יכפר בלי תשובה?

אמנם אם צריך לעשות תשובה א"כ יתכפרו ע"י התשובה ומה מוסיף כפרת מיתת צדיקים?

והנה מצינו בכתובות קג, ב שיצתה בת קול ואמרה כל מי שהי באשכבתי דרבי מזומן לחיי עוה"ב, ולא מסתבר שכל המשתתפים בהלוייתו עשו תשובה הנה משמע ששייך כפרה בלי תשובה.

ומה דאיתא בעירובין נ"ד ב' ששאלו את ר' פרידא אם רוצה שכל דורו יזכו לחיי עוה"ב, לפי פשוטו צ"ב וכי כל החוטאים יזכו לחיי עוה"ב בלי שיעשו תשובה, ואולי הכונה שיזכו לסייעתא דשמיא מיוחדת להתעלות.

ועוד יתכן שמיתת צדיקים אינה מכפרת על חטאי היחידים שלא יענשו בעוה"ב אלא זה מבטל גזרות קשות שנגזרו על כלל הציבור בעוה"ז וכמו

ענין בפרשה- רפואה

ויעש משה נחש נחשת וישמהו על הנס והיה אם נשך הנחש את איש והביט אל נחש הנחשת וחי.
הנה כבר כתבנו מדברי רבנו בגליון פר' משפטים תשע"ד על עניני רפואה, וכאן נביא עוד כמה ענינים

רופא חולי עמו ישראל

מקשים למה אומרים רופא חולי עמו ישראל ולא רופא חולים וכי רפואת חולי העכו"ם אינם על ידו ית"ש? ולדברי הנפש החיים. שער א' שכל מה שמתפללים זה מצד חילול שמו יתב' בצער ישראל וגם בצער היחיד יש צער למעלה, א"ש מה שאומרים רופא חולי עמו ישראל כי זה שייך רק בחולי ישראל שיש מהם צער למעלה, משא"כ חולי העכו"ם, מאחר דא"א לבקש אלא רק מחמת הצער של מעלה.

ועוד י"ל למש"כ בתולדות הגרי"ז מסלאנט שמעתי מפי הר"ג משאדווע ז"ל שחלה ר' דוב אחיו של הגר"א ז"ל ואמר הגאון לר"ג נלך לבקר את החולה ומצאו שם ב' רופאים ואמר הגר"א מה לך רופאים ה' רופא חולים?

ושאל לו הרופא ואמר וכי לחנם ברא הקב"ה רופאים ורפואות? והשיב לו: וכי לחנם ברא הקב"ה חזירים אלא לערלים ולטמאים, הרופאים ג"כ לגוים ולא לישראלים ה' רופא חולים בורא רפואות עכ"ל.

ולפי"ז י"ל דאומרים רופא חולי עמו ישראל כיון שאת עמו ישראל הקב"ה מרפא בעצמו, משא"כ רפואת הגוים היא ע"י רופאים, אמנם י"ל"ע אם זה רק על אנשים בדרגה גבוהה או שזה ההנהגה עם כלל ישראל בכל דרגה שנמצאים [וכד' הרמב"ן מה לרפואים בבית יראי ה']

ועוד י"ל דיל"ע אם חתימת הברכה זה שבח או גם בקשה, והנה בב"מ פ"ה ב' איתא גזר רבי תעניתא וכו' כי מטא למימר מחיה המתים רגש עלמא עיי"ש.

ומבואר שמנעו מהם לומר מחיה המתים בשביל שלא יהא עכשיו תחיית המתים, ואם חתימת הברכה זה רק שבח ולא בקשה למה יהא ע"י אמירתם תחיית המתים, והתוס' שם כתבו אע"ג דאיכא נמי מחיה המתים מקמי משיב הרוח וכו' אבל תחיית המתים עיקרה היא בחתימתה עיי"ש הרי שחתימת הברכה זה תפילה, ולפי התוס' זה העיקר ולפי"ז א"ש מה שאומרים רופא חולי עמו ישראל כי אנו מתפללים עבור חולי ישראל ולא עבור חולי העכו"ם, וכן נראה מדאמרו בפסחים ק"י ב' חותם בגאולה אמר רבא ק"ש והלל גאל ישראל דצלותא גואל ישראל מ"ט דרחמי ניהו הרי דסיום הברכה זה גם בקשה, עיין בביאור הלכה סימן קכ"ד סעיף ו' ובאמת אפי' אם נימא שזה שבח מ"מ שאם הצדיק אומר דבר לרעה אפי' שלא נתכוין שיהי רעה לשני מ"מ הוי כשגגה היוצאת מלפני השליט ויכול להיות רע וא"כ אותו הדבר גם להיפך דאם צדיק אומר דבר לטובה אע"פ שאינו מתכוין לטובה יכול לגרום שיעשה הטובה.

וי"ל דלכך אומרים רופא חולי עמו ישראל לפי שלא רוצים להזכיר רפואה לגוים, אמנם בברכת אשר יצר חותמין רופא כל בשר ולא רופא חולי עמו ישראל דשם זה שבח ולא בקשה ולכן כל הפירושים שכתבנו לא שייכים שם. (ימלא פי התלחך ביאורים בתפילה)

היתר להתרפאות

והנה באבן עזרא תהילים (ל"ב י') כתב ודע כי הכתוב לא התייר להתרפאות רק ממכת בן אדם כי השם לבדו הוא רופא ישראל ורפואתו לחזק נפשו ולהוסיף על יראתו עכ"ל. וכעין זה כתב רבינו בחיי פרשת משפטים כ"א י"ט. וצ"ע מדאמרין בב"מ פ"ה ב' שמואל ירחינאה אסייה דרבי הוה חלש רבי בעיניה וכו' עיי"ש הרי רואים שמותר להתרפאות גם שלא ממכת בן אדם.

וכן צ"ע מדאמרין בע"ז נ"ה א' בשעה שמשגרין יסורין על האדם משבעין אותם שלא תלכו אלא ביום פלוני ולא תצאו אלא ביום פלוני ובשעה פלונית וע"י פלוני וע"י סם פלוני, ובפשטות לא משמע דקאי על מכות הבאות ע"י אדם אלא שנחלה בידי שמים וא"כ מהו ע"י פלוני וסם פלוני ולא איירי שם דוקא על עכו"ם, אמנם בב"ק פ"ה א' אמרין ורפא ירפא מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות, והתוס' כתבו ואת"ו והא מרפא לחודי שמעין לי וי"ל דה"א ה"מ מכה בידי אדם אבל חולי הבא בידי שמים כשמרפא נראה כסותר גזירת מלך עכ"ל. הרי מבואר דישי רשות לרפאות גם חולי הבא בידי שמים ודלא כאבן עזרא. (אילת השחר משפטים)

אמונה ורופאים

שאל בחור ישיבה אחד מה לחשוב בשעה שעומד לעשות ניתוח חמור?

אמר מרן: לחשוב שיש רבונו של עולם.

וסיפר אותו בחור ישיבה שהוא שם דבר זה על ליבו ונתן את דעתו על כך וממש הרגיש שהוא לא ביד הרופאים ושהם לא קובעים אלא הוא רק ביד הבורא עולם ונכנס לניתוח בשלוה עלאית, עד כדי שאפילו הרופאים התפלאו ואמרו לו שכשהם מתבוננים עליו רואים שהוא כה שליו עד שאפשר לחשוב שמנתחים אדם אחר ולא אותו. (מוקנים אתבונן)

לא לפחד

לאחד שכבר נכנס בו פחד גדול מכל ענין הרפואה הרופאים הזריקות וכל הטיפולים וביקש עצה, אמר מרן לדעת שלפחד זה רק מרבונו של עולם. אמר אותו אדם שהוא מאד מפחד מרבונו של עולם ובכל זאת מפחד מהרופאים ענה רבינו: אכן אתה מפחד מריבונו של עולם אבל מהרופאים יותר וצריך לדעת שלפחד רק מרבונו של עולם. (מוקנים אתבונן)

ברכת אשר יצר

כל בשר למה רופא "כל" בשר. וכי כולם חולים?

משמע דעצם זה מה שיש חלולים, נקבים, ואם יפתח או יסתם אחד, נמצא דכל רגע כאילו יש רפואה! מצב של רפואה; איזה מכוונה שיש באדם זה נורא ואיום! וכן הוא בכל הבריאה, איזה חכמה, ממש נורא ואיום! אי אפשר לתאר, והכל דופק, וברגע שיש משהו שלא דופק.... שאם יפתח אחד או יסתם אחד. כל דבר, יש במוח כל כך הרבה תאים, אם תא אחד לא בסדר כבר יש פנצ'ר לא טוב כאן וכאן. ובאמת שכן כל ההריון והלידה זה הכל ניסי ניסים! ניסי ניסים! ובן אדם חושב זה הולך ככה....

אין רפואה למכתו

רואים לדאבונינו שיש הרבה מאד חולים רח"ל שאינם מתרפאים, עד... רח"ל ומתפלאים על מה עשה ה' ככה, אך בדברי חז"ל מצינו כי המבזה תלמיד חכם אין רפואה למכתו... ואם חז"ל אומרים "אין רפואה למכתו" זה כפשוטו רח"ל. אין רפואה למכתו!

וזה דבר שכיח מאד בפרט בישיבות, שמבזים את הראש ישיבה ואת הרמ"ם והמשגיחים, וזה הכל בכלל "אין רפואה למכתו" רח"ל...

לרופא צריך להיות ההכרה הכי גדולה

בן אדם לא מרגיש טוב. הוא חולה, אומרים בני אדם למה נהיה חולה? הוא התאמץ יותר מדאי... אין זה נכון, לא בגלל זה נחלים, אלא זה עבירות וחשבונות... אין כזה דבר "איבערגאנג" - עבר את המדה... זה חסרון אמונה, אנשים חיים כל כך בכלוב לא חושבים מה שמדברים, מדברים בשפת הרופאים!

הרופאים הרי אינם מאמינים, ואנשים אעפ"כ חוזרים על דבריהם, ומדברים כלשונם, ותולים בסיבות...

הפלא הגדול ביותר הוא כי לרופא היה צריך להיות הכרה הכי גדולה ברבונו של עולם, הוא הרי רואה ממש... כסדר... ניקח לדוגמא את המוח, הרי יש במוח מליארדים תאים! וכשחלילה וחס תא אחד הוא לא בסדר. כבר רחמנא ליצלן... ואי"ז משפיע כלום על הרופאים. הוא יכול לראות בריאה נפלאה כזו מליארדי מליארדים תאים... והרי בו בעצמו יש את כל זה... אותו דבר בעין יש הרי מלירדים של תאים. וכן באוזן וכמעט בכל האיברים. רק יש מיוחדים כגון הלב, המוח, ועוד... ווער האט דאס געמאכט?!

רגע של חיים

ר' אברהם רביץ ז"ל היה קשור למרן רבנו יבדלח"ט ונביא כאן מהביקור האחרון שביקרו רבנו שליט"א בבית חולים ג' ימים קודם פטירתו שבו היו דברים יקרים במעלת היסורים. וכך בערבו של יום רביעי כ"ה טבת תשס"ט ערך רבנו ביקור חולים אצל הרב רביץ ז"ל. ונביא חלק מהדברים הרב רביץ אני רוצה לשאול את הראש הישיבה עד כמה השיעור שאדם צריך להתפלל על חייו.

רבנו: אי אפשר לתאר. מה זה רגע של חיים, המצוות שוות כל הון דעלמא כל כמה שסבורים ורוצים לעשות טוב. זוהי מצווה לחטוף מצוות אדם צריך להיות מאושר כל שהוא יכול להספיק לעשות. שם בעולם אין לו את האפשרות. ה' יתברך יעזור שתהיה בריא ותזכה לישועות.

אחד הנוכחים מספר רבנו על הייסורים שהרב רביץ חווה. רבנו: יסורים ממרקים, הייסורים מכפרים עונות הדבר הכי טוב, לאיזה אדם אין עבירות, ממילא זה מכפר, אבל זה על העבר ומכאן ולבא זה מאוד קשה, ה' יעזור שיפסיקו ותהיה לך רפואה.

מדת פורענות

כתוב בפר' שמואל (ד, ז) ויוצאה מחיקו והנה שבה כבשרו. פרש"י מכאן שמדה טובה ממחרת לבא ממדת פורענות שהרי בראשונה לא נאמר מחיקו ונצטרע רק בהוצאת ידו, והנה רואים שאנשים בריאים נחלים רח"ל ברגע ורפואתם מתמשכת זמן רב, ואולי המדה טובה מרובה לענין זה דמאריכין להם זמן רב עד שהם נחלים, ועוד יתכן שיש כאלו שלא ראוים למצב שיתנהגו עמם במדה טובה.

ובאמת במד"ר ל' י"ג כתוב מכאן הפורענות גבוהה על הצדיקים לבוא, אמנם בשבת צ"ז א' לא כתוב צדיקים ומשמע שזה הנהגה כללית ועי במהרש"א בחידושי אגדות.

ושאל רבנו ד"ז את מרן הגרי"ש זצ"ל ולא השיב על כך.

ובאילת השחר שבת צז, א כ' והיינו משום דכ' המהרש"א בשם מדרש שמו"ר דזה נאמר בצדיקים דפרעוונות שוהה על הצדיקים לבא ומדת הטוב ממחרת לבוא וא"כ בדור שלנו אינם במדריגה כזאת.

מכתב רבנו

בס"ד. כל אדם מצווה לשמור על בריאותו ואין לו לעזוב עצמו בלי להשקיע על מצב בריאותו, וה' הטוב ירחם על כל חולי ישראל.

קצת הנהגות רבנו בזמן שהיה בבית חולים

כשהגיע רבנו לביה"ח, ורצו שילבש את הבגדים של הבית חולים סירב ורק אחרי שיצאו שאל את נכדו האם יודע אם הם בדקו את זה משטענו ואחרי שביררו שאכן בדקו הבגדים, הסכים ללבשם.

ובשעת התפילה לבש את הפארק מעל הבגדים, וחגר גארטל כי רצה שיהיה לו חגורה בבגדו [ובבגדים אלו אין חגורה].

בימים אלו היה קורא כמה פעמים ק"ש דחשש שלא כיון מספיק בפעם הראשונה. כמו"כ ראו כמה וכמה פעמים שאמר את היודי וד"ל. (מפי נכדו הרה"ג ר' אשר שטינמן שליט"א)

וכשהיה לילה אחד בבית חולים באמריקה, שהה אצלו כ"ק האדמו"ר מנובומינסק שליט"א ורבנו היה לו חששות [בהלכה] האם מותר לדבר שם דברים שבקדושה ודברי תורה, וישב ושח זמן רב עם האדמו"ר הרבה מעשיות מהעבר, וגם סיפר לו מתי ואיך ולמה לקח ע"ע את עול ההנהגה הכללית.

מחשבות בבית חולים

לפני מספר שנים כשלא חש מרן שליט"א בטוב, ושכב בבית הרפואה חלוש מאוד. הרופא ביקש שישוחחו עמו בכדי לעוררו, ניגש אליו מקורבו ושאלו: "מה הראש ישיבה חושב כעת?!" השיב: "בספר 'יסוד ושורש העבודה' כתב שהנאת המאכל הוא מניצוץ הקדושה, אם כן, היה אפשר לבוא ולהעיר, מדוע בכלל שהנאות יורידו משכר העולם הבא, והרי הנה מניצוץ הקדושה ולא מגשמימות? והיה לפלא בעיני הרופא ובעיני השומעים, כיצד במצבו הכל-כך לא טוב הינו מוטרד מדברים שכאלו, וכיצד בכל רגע הוא חש שהוא במצב של הכנה לעולם שכולו טוב.

- באותה הזדמנות כששכב בבית הרפואה - תפס לפתע את ידו של אחד ממקורביו האהובים והחזיקה חזק, וליטפה בחום, ואמר לו: "אני כבר אדם זקן, ויודע ש'אדם להבל דמה', אבל אתה הרי עוד צעיר, אז תאמר איתי יחד - 'אדם להבל דמה ימיו כצל עובר', ואמרו זאת יחד כמה פעמים בניגון מעורר, ברגש ובהתעוררות רבה, כשמעיניו זולגות דמעות חמות, והתלמיד אף הוא בכה רבות. היה זה מעמד נורא הוד! (מאתורי הפרגה)

במעט מחשבה יכול לקיים מצוות רבות

כל אדם יכול להיות צדיק במעט מחשבה כמו למשל בעל מכולת המורכב מאה פריטים ביום זה "חסד". אמנם בעיקר הוא רוצה פרנסה, אבל אם באותו זמן הוא חושב גם על "חסד" ומצוות צריכות כונה" ומכוין "לשם מצוה" עושה מאה מצוות ביום, אלא שהוא לא חושב ע"כ. וכן נהג טקסי כל מי שמעלה בטקסי אם יחשוב שעושה זאת גם "לשם חסד" זה נחשב שעושה מצוה. אמנם היכן זה מוכח אם באמת עושה זאת גם לשם מצוה ולא משקר את עצמו, אם למשל כאשר צריך אדם נסיעה ואין לו אפשרות לשלם יסיע אותה, וכן אפילו אחות בבית חולים שמקבלת משכורת ועוזרת לחולים אם רק תחשוב על כך שעושה לשם מצוה יהיה לה גם מצוה, וכן רופא. והיכן זה נמדד אם כונתו של הרופא היא גם לשם מצוה אם כאשר אדם פוגע בכבוד של הרופא, או משהו בדומה לזה מיד הוא מפסיק לטפל בחולה סימן שאינו עושה לשם מצוה כלל. (אפיקי איל

עמ תכז)

לקט דברי מרן רשכבה"ג שליט"א -
מתוך ספרי אילת-השחר על פרשות התורה
מאת: הרה"ג ר' יוסף צבי רינהולד שליט"א

בעשיית דבר (קופת חולים, תחליפי חלב) שרוב הציבור עושה, אין חיסרון בבטחון

פר' בראשית ג, יט בזעת אפך תאכל לחם. אדם הראשון היה צריך לחרוש ולזרוע ולעשות את כל המלאכות בידי. ואף שהיה חכם מאד, לא תיקן מחרישה.

ושמעתי בשם הר"ן, דלכך ניתן לו אריכות ימים לדורות הראשונים לפי שהיו צריכים לטרוח הרבה זמן על כל דבר. ובאמת זה עבודה קשה מאד, אבל הקב"ה נותן כח לכל דור לפי צרכיו, (כגון זה שזמן ההנקה היה עד לפני זמן קצר כ"ד חודש. ולאחר שנמצאו תחליפים, כבר אין כוחות לזה. וכן אחוזי הנולדים על ידי ניתוח בזמננו גדולים מאד, משום שיש יותר אפשרויות לזה. וכן לא היה קופת חולים והיו זקנים מופלגים שלא יצאו ממקומם לרופא. אבל לאחר שנהיה הדבר, אי אפשר בלי זה, ובפרט כשיש ילדים. ובעשיית דבר שרוב הציבור עושה, אין בזה חסרון בבטחון).

להכנס לספק-מיתה בשביל חיי עולם

פר' מקץ מג, ח ... ונחיה ולא נמות. פרש"י ברעב. בנימין ספק יתפס ספק לא יתפס, ואנו כלנו מתים ברעב אם לא נלך, מוטב שתניח את הספק ותתפוס את הודאי: צ"ב, וכי לא חשב על סברא זו. ואולי לא חשב שימותו, רק יסבלו מאי-תזונה, ויוכלו לחיות ממה שהיה להם. ... אבל לא משמע כך.

והנה, לפי טענה זו משמע, שהדין הוא שצריך להכנס לספק מיתה לתועלת חיי-עולם אפילו שמפסידים חיי-שעה.

עיין אחיעזר ב, סוף טז על חולה שלדברי הרופאים לא יכול לחיות זמן רב, ועל ידי ניתוח, יש אחוזי הצלחה מעטים שיחיה הרבה שנים, האם לעשות הניתוח? ומכאן לכאורה ראייה לנידון זה.

הצדיקים רואים את הניסים גם תוך הסתר-הפנים

פר' בשלח טו, כו כי אני ה' רפאך. פרש"י ואם אשים הרי הוא כלא הושמה כי אני ה' רופאך זהו מדרשו. צ"ב, דאם היא כלא הושמה, למה ישים אותה. וממה נפשך אם יהיו צדיקים, למה יחלו. ואם לא יהיו צדיקים, למה יתרפאו? (עיין אוה"ח ומהר"ל"ד).

והנה, בהנהגה זו כשמקיימים התורה, אין מחלות

יש הסתר-פנים.

ולאנשים, נראה הרבה פעמים, שהצדיקים סובלים יותר מרשעים. דאל"כ, היה נשלל קצת הבחירה.

ומכל מקום, הצדיקים רואים בעצמם הטובה שיש גם בעולם הזה ומבחינים בניסים שיש להם תדיר. ולאחרים קשה לראות דבר זה. ועוד, שעל ידי היסורין מנכין להם מהחטאים, ועל ידי זה לא יפסידו לעולם הבא.

(ועיין מש"כ מרן שליט"א בפר' וארא ו, טז עה"פ ושני חיי לוי). אמנם, יש שמקבלים שכר על מעשיהם הטובים, בעוה"ז (עיין מש"כ מרן שליט"א בפר' בחקתי כו, יג ובעוד כ"מ).

ובתנא דבי אליהו (רבה כז) איתא, דהת"ח שבדור, סובל עוונות הדור שבתוכו (אבל זה מדובר בעל מדרגה גדולה).

שכר-הרופאים

פר' משפטים כט, יט רק שבתו יתן ורפא ירפא.

ברמב"ן, למה לא אמר 'שכר שבתו ורפואתו יתן' ? להגיד, שיתן השכר לרופאים וירפאו אותו. ולא יוכל לתבוע שכר, והוא יתן לרופאים, והוא יעשה בו דברים אחרים. [קובץ שיעורים דן, האם ריפוי זהו חוב ממון, או יש חיוב רפואה. עיין אילת-השחר גיטין יב: ב"ק פה:].

לרופא אסור ליטול שכר על הרפואה, אלא שכר בטלה. (עיין שו"ע יו"ד שלו, ב. הרמב"ם ריפא בחנם. ועיין תוס' הרא"ש ברכות ס. שיש ילפותא שמוותר לקבל שכר) ולא לכל אחד יש יכולת לתבוע הרבה שכר בטלה. ויל"ע, האם המזיק חייב "רק" שכר בטלה [א.ה. כי זה מה שמוותר לרופאים ליטול על פי הדין]. או אם למעשה הרופאים לוקחים יותר כסף, צריך לשלם כפי מה שלוקחים.

לשיטות שחייבים בגרמי מדאורייתא, למה צריך פסוק על ריפוי, הרי גרם לו להוציא הוצאות על ריפוי.

על תשלום שבת לא קשה, כי זהו מניעת רווח. אבל ריפוי, זהו היזק ממש. תרגום יב"ע, 'ואגר אסיא ישלם עד דמתסי'. יתכן שבא לומר, זה דוקא על ריפוי שמחויב עד שיתרפא, אבל שבת בעודו כשומר קשואים אף שלא התרפא לגמרי.

ויש עוד הרבה בעניני רפואה בספרי מרן שליט"א ועוד חזון למועד אי"ה

